

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

S) ALLMÄNNA ARBETEN. 18.

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSSTYRELSENS

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅRET

1889.

STOCKHOLM
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1890.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. S, Allmänna arbeten. – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1873-1911.

Täckningsår: 1872-1910 = 1-39.

Den underdåniga berättelsen angående allmänna arbetens anläggning och underhåll avgavs av Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader för åren 1872-1883 samt av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för åren 1884-1910.

Efterföljare:

Allmänna väg- och vattenbyggnader / av Kungl. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. – Stockholm : Ivar Hæggström, 1913-1940. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: År 1911-1939.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

S) ALLMÄNNA ARBETEN. 18.

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSSTYRELSENS

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅRET

1889.

STOCKHOLM
IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI
1890.

Innehållsförteckning.

Underdånig berättelse.	Sid.
Styrelsen	2.
Statsbidrag beviljade för år 1889 till:	
A. Văganläggningar och văgförbättringar	2.
B. Hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer	4.
C. Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag	4.
D. Jernvăgsbyggnader	7.
E. Diverse arbeten	8.
Koncessionerade jernvăgar år 1889	8.
För trafik öppnade jernvăgar år 1889	8.
Jernvăgar, för hvilka intyg för lagfart under år 1889 meddelats	8.
Redogörelse för de under Văg- och Vattenbyggnadsstyrelsens direkta förvaltning under år 1889 stălda medel	8.
A. Inspektioner å văgarbeten	10.
Godkända văgarbeten	16.
B. I. Inspektioner å hamnarbeten	17.
II. D:o å brobyggnader	22.
III. D:o å kanaler och farleder	23.
IV. D:o å dockbyggnader och upphålningsbăddar	25.
Godkända hamn- och brobyggnader samt förbättring af farled	25.
C. Inspektioner å vattenaftappningsarbeten	25.
Godkända vattenaftappningsarbeten	38.
D. Inspektioner å jernvăgar	39.

Bilagor.

1. Omlagda, förbättrade eller nyanlagda văgar, som frăn och med 1841 till och med 1889 âtnjutit statsunderstöd	49.
2. Berăknad medelkostnad för en meter omlagd eller nyanlagd văg under senast förflutna fem âren	50.
3. Vattenaftappningar, som frăn och med 1841 till och med 1889 âtnjutit statsunderstöd	51.
4. Berăknad medelkostnad för en hektar förbättrad eller nyvunnen jord under senast förflutna fem âren	52.
5. Förteckning å de statsunderstöd, som âren 1841—1889 anvisats sâsom dels anslag dels lăn till under Văg- och Vattenbyggnadsstyrelsens kontroll stăende arbeten	54.
6. Odling och jordförbättring, vunnen genom de arbetsföretag, som frăn och med 1884 erhăllit understöd frăn odlingslănefonden	57.
7. Enskilda jernvăgar, som till 1889 ârs utgăng erhăllit tillstănd att öppnas för allmăn trafik	58.
8. Koncessionerade enskilda lokomotivbanor, dels under byggnad, dels ännu icke păbörjade vid 1889 ârs slut	64.
9. Förteckning å numera upphörda enskilda jernvăgar	65.
10. Öfersigt af koncessionerade jernbanor med hănsyn till spărvidd, lăngd och rullande materiel, samt desamma tilldelade statsunderstöd	66.
11. Fördelning pă sârskilda lăn af för trafik öppnade, koncessionerade enskilda jernvăgar vid 1889 ârs slut	68.
12. Fördelning pă sârskilda lăn af under byggnad varande enskilda jernvăgar, samt koncessionerade, ännu icke păbörjade banor vid 1889 ârs slut	74.
13. Grafisk framstăllning af lăngden jernvăgar, som vid slutet af âren 1856—1889 erhăllit tillstănd att öppnas för allmăn trafik	
14. Grafisk framstăllning af lăngden enskilda jernvăgar, öppnade för allmăn trafik under âren 1856—1889, med hănsyn till spărvidd och statsbidrag	

Table des matières.

Rapport au Roi.	Pag.
L'Administration	2.
Subventions accordées en 1889 par l'État pour:	
A. Constructions et améliorations de routes	2.
B. Constructions de ports, de ponts et de communications par eau	4.
C. Abaissements de niveau des eaux et autres travaux de dessèchement	4.
D. Constructions de chemins de fer privés	7.
E. Travaux divers	8.
Chemins de fer, concessionnés en 1889	8.
Chemins de fer privés ouverts au trafic en 1889	8.
Chemins de fer enregistrés en 1889 à la requête des propriétaires	8.
Compte-rendu des deniers placés en 1889 sous la disposition directe de l'Administration des ponts et chaussées	8.
A. Inspections de travaux de route	10.
Travaux de route approuvés après inspection	16.
B. I. Inspections de constructions de ports	17.
II. Inspections de constructions de ponts	22.
III. Inspections de canaux et de voies navigables	23.
IV. Inspections de constructions de bassins de radoub et de cales sèches	25.
Constructions de ports et de voies navigables, approuvées après inspection	25.
C. Inspections de travaux de dessèchement	25.
Travaux de dessèchement approuvés après inspection	38.
D. Inspections de voies ferrées	39.

Annexes.

1. Rectifications, améliorations et constructions de routes avec subventions de l'État depuis 1841 jusqu'en 1889 inclusivement	49.
2. Coût moyen par mètre des routes construites ou réparées pendant les cinq dernières années	50.
3. Dessèchements de toute nature exécutés avec des subventions de l'État depuis 1841 jusqu'en 1889 inclusivement	51.
4. Coût moyen par hectare des terrains améliorés ou exondés pendant les cinq dernières années	52.
5. Récapitulation des totaux des allocations ainsi que des subventions de l'État sous forme de prêts accordés dans la période de 1841—1889, pour les travaux soumis au contrôle de l'Administration des ponts et chaussées	54.
6. Cultures et améliorations du sol obtenues par les travaux réalisés, à partir de 1884 inclusivement, à l'aide de subventions provenant du fonds des cultures	57.
7. Lignes privées ouvertes au trafic après autorisation jusqu'en 1889 inclusivement	58.
8. Lignes privées concessionnées, pour locomotives, tant en construction que non commencées à la fin de l'année 1889	64.
9. Liste des chemins de fer privés qui ont actuellement cessé d'exister comme tels	65.
10. Relevé général des lignes ferrées concessionnées ou non, par rapport à la largeur de voie, à la longueur et au matériel roulant, ainsi qu'aux subventions de l'État	66.
11. Répartition, par département, des chemins de fer privés concessionnés ouverts au trafic jusqu'en 1889 inclusivement	68.
12. Répartition, par département, des chemins de fer privés en voie de construction, ainsi que des lignes concessionnées, mais non encore commencées à la fin de 1889	74.
13. Tableau graphique de la longueur des chemins de fer qui avaient reçu l'autorisation d'exploitation à la fin de chacune des années de la période de 1856—1889	
14. Tableau graphique de la longueur des chemins de fer ouverts à l'exploitation dans les années 1856—1889, par rapport à la largeur de voie et aux subventions de l'État	

TILL KONUNGEN!

Då Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, jemlikt föreskrift i nådiga instruktionen den 28 September 1888, härmed afgifver underdånig berättelse om allt, som i afseende å sådana allmänna arbeten, hvarom uti § 1 af samma instruktion säges, blifvit under år 1889 i riket utfördt eller vid förrättade inspektioner förekommit, får Styrelsen under särskilda afdelningar lemna redogörelse för:

Styrelsen,
Väganläggningar och vägförbättringar,
Hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer,
Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag,
Enskilda jernvägar, afsedda för allmän trafik,
Diverse arbeten, samt
Medelsförvaltningen.

Styrelsen.

I sammanhang med meddelandet af erforderliga föreskrifter rörande Landtbruksstyrelsens embetsverksamhet har Eders Kongl. Maj:t enligt nådigt bref den 13 December 1889 förordnat, bland annat, att Landtbruksstyrelsen egde att gemensamt med Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen afgifva utlåtande i frågor, som röra statsunderstöd, i form af lån, anslag eller andra förmåner, för afdiknings- eller odlingsföretag eller arbeten, som afse minskande af frostländigheten.

Vid tillämpningen häraf åligger det sålunda Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen att fortfarande verkställa teknisk granskning af dylika planer med undantag af hvad de röra sjelfva odlingen.

Med utgången af år 1889 har ock anslaget till den uti Styrelsen anstälde extra byråingenjören blifvit indraget.

Jemväl under år 1889 visar antalet hos Styrelsen handlagda mål och ärenden en tillökning emot år 1888. Summan af inkomna mål under 1889 utgjorde nämligen 1,347, emot 1,239 under 1888 och antalet afgångna expeditioner uppgick under år 1889 till 1,322 emot 1,144 under 1888.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 19 Mars 1888 hade den samma år församlade Riksdagen ställt följande belopp till Eders Kongl. Maj:ts förfogande för år 1889, nämligen för:

A. Văganläggningar och Văgförbättringar.

1:o) För anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar ett anslagsbelopp af 600,000 kronor, hvilken summa Eders Kongl. Maj:t enligt nådiga brefven den 1 Februari, 29 Mars samt 19 Juli 1889 täckts — med förklarande, att de af Riksdagen bestämda villkor och föreskrifter skola iakttagas — fördela till utförande af nedan antecknade väganläggningar och vägförbättringar, nämligen:

	Väglängd i nymil.	Beräknad kostnad.		Statsbidrag.	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
Kristianstads län.					
Omläggning och förbättring af vägen emellan Brösarp och Rörum af sex backar, belägna å Brösarps, Bosarps, Rafunda, Hvitaby och Mellby egor	0'30	27,950	—	18,600	—
Hallands län.					
Omläggning af återstående delen af vägen från Abilds kyrkoby till Torups jernvägsstation emellan Tummemosse och Torup	0'95	28,076	—	18,700	—
Anläggning inom Himble och Faurås härad af väg från Vik i Nösslinge socken till Källsjö kyrka	0'30	12,000	—	8,000	—
Transport	1'55	68,026	—	45,300	—

	Väglängd i nymil.	Beräknad kostnad.		Statsbidrag.	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport	1·55	68,026	—	45,300	—
Anläggning af den till Svarträ socken hö- rande delen af ny väg inom Faurås hä- rad från Himble häradsgräns vid Borst- hult till häradsvägen vid Fridhem i Ullareds socken	0·20	10,500	—	7,000	—
Göteborgs och Bohus län.					
Anläggning af den till Tegneby socken hörande delen af väganläggning från Tegneby kyrka till häradsvägen vid Bua i Morlanda socken	0·58	22,500	—	15,000	—
Omläggning af häradsvägen från Bergaröd i Sanne socken till Hedekas i Krok- stads socken, Sörbygdens härad	0·40	8,902	—	5,900	—
Elfsborgs län.					
Anläggning mellan Bohusläns gräns vid Betvattnet och Toresbyn i Torps socken af tillämnade nya vägen från Uddevalla förbi Betvattnet och Toresbyn till Håll- lingsåter i Färgelanda socken	0·87	30,469	—	20,000	—
Omläggningar inom Sexdrega socken å vägen mellan Sexdrega och Roasjö	0·72	23,650	—	15,700	—
Anläggning af ny väg från Elfsederes kyrka till gränsen mot Ellekulla vid Mokåsen i Kinds härad	0·80	16,509	—	11,000	—
Vermlands län.					
Omläggning och förbättring af vägen från Häns tull vid norska gränsen genom Nordmarks härad till Gillbergs härads- gräns å den del, som ligger mellan Kesta skolhus och förenämnda härads- gräns	0·90	31,941	—	21,200	—
Anläggning af väg från Långbanshyttan till Kosundet å den del, som sträcker sig från qvarnen vid Bjursjöns utlopp till Kosundet i Gåsborns socken	0·37	16,330	—	10,800	—
Omläggning och förbättring å vägen mel- lan Charlottenberg och riksgränsen af den del, som är belägen mellan Lång- tjärn söder om Stoaråsen och Helge- bodafors	0·68	21,880	—	14,500	—
Anläggning af den del af tillämnad ny väg från Treskog i Gunnarskogs socken till Stråket i Eda socken, som ligger mellan Stora Hög och Stråket	0·38	9,380	—	6,200	—
Omläggning och förbättring å vägen inom Jösse härad från Ämot till Jernskogs sockengräns vid Skökebacken af den del, som ligger mellan Ämot och Nore- elfven	0·39	7,770	—	5,100	—
Omläggning och förbättring af vägen från Karlanda till Jösse häradsgräns vid Skökebacken å delen mellan Mosstakan och Nygård i Jernskogs socken	0·23	8,750	—	5,800	—
Östergötlands län.					
Omläggning af tre backar å vägen mellan Godegårds och Prestköps jernvägsstatio- ner	0·19	8,100	—	5,400	—
Anläggning mellan Somvik och Norsholm af ny väg i riktning mot Örsbo i Kisa socken	1·05	30,070	—	20,000	—
Jönköpings län.					
Omläggning och förbättring af den mellan Unnaryds kyrka och Höljeryd belägna delen af vägen mellan Önnequivarn och Höljeryd	0·93	18,600	—	12,400	—
Transport	10·24	333,377	—	221,300	—

	Väglängd i nymil.	Beräknad kostnad.		Statsbidrag.	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport	10'24	333,377	—	221,300	—
Anläggning af ny väg från allmänna vägen vid Gladbo skolhus öfver Packebo till Malmbäcks jernvägsstation	0'42	10,600	—	7,000	—
Anläggning af ny och förbättring af gammal väg å den del af allmänna vägen från Vilstads kyrka öfver Arnäsholm till Bolbynäs i Bosebo socken, som sträcker sig mellan Vilstad och Leabo...	1'51	29,900	—	19,900	—
Omläggning af tre backar å häradsvägen mellan Femsjö och Unnaryd	0'26	5,150	—	3,400	—
Södermanlands län.					
Omläggning och förbättring af den del utaf vägen mellan Björnlunda jernvägsstation och Mariefred (Gripsholmsvägen), som sträcker sig mellan Björnlunda och Svinsjön	0'76	22,100	—	14,700	—
Omläggning och förbättring mellan Hvit- torps gästgifvaregård i Vestra Vingåkers socken och Stubbetorp i Julita socken af vägen mellan Katrineholm och Eskils- tuna samt å dennas grenväg till Vestra Vingåker mellan vägkorset och Skogsbo qvarn i Österåkers socken	0'44	9,715	—	6,400	—
Omläggning och förbättring af vägen mellan Stora Sundby och Eskilstuna samt af dennas biväg mellan Hyndevad och Skogstorps jernvägsstation	1'18	25,945	—	17,200	—
Kopparbergs län.					
Anläggning af den del af väg mellan Idre kapell och norska gränsen, som sträcker sig från Brunnaån till rikagränsen	1'27	24,930	—	16,600	—
Anläggning af den del af ny väg från Sollerön till häradsvägen mellan Lek- sand och Mora vid Gesunda, som om- fattar banken öfver sjövikens till Hemra Lerön	0'06	17,550	—	11,700	—
Anläggning af den på norra sidan om den blifvande bron öfver Dalelfven vid Avesta erforderliga tillfartsvägen	0'19	7,300	—	4,800	—
Gefleborgs län.					
Anläggning från sockengränsen mot Los till Skålsjön i Färila socken af ny väg i riktning från Los kyrkoby till Kors- krogen i Färila socken	1'58	44,300	—	29,500	—
Vesternorrlands län.					
Omläggning af den till Junsele socken hörande delen af häradsvägen mellan Junsele och Sollefteå	1'14	32,900	—	21,900	—
Omläggning inom Multrä socken af samma väg	0'28	9,450	—	6,300	—
Anläggning af tillfartsvägar till den under byggnad varande bron öfver Indals- elfven vid Bergforsen i Timrå socken å den del af vägen, som sträcker sig från torpet nordost om Bergforsen till Fjäl	0'49	22,800	—	15,200	—
Anläggning mellan Seltjärn och Selsjöarne af ny väg i riktning från Anundsjö mot Åsele kyrka	1'11	19,800	—	13,200	—
Anläggning af ny väg från Hafverö kyrka till Jemtlandsgränsen vid Ytterturinge by i riktning mot Rätans kyrka	0'68	14,660	—	9,700	—
Omläggning af vägen från Boda by i Indalslidens socken till Bispgården i Fors socken af Jemtlands län å den del, som ligger inom förstnämnda socken	0'60	12,960	—	8,600	—
Transport	22'21	643,437	—	427,400	—

	Väglängd i nymil.	Beräknad kostnad.		Statsbidrag.	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport	22'21	643,437	—	427,400	—
Jemtlands län.					
Omläggning af samma väg från länsgränsen till gamla vägen i östra delen af Utanede by i Fors socken	0'13	2,180	—	1,400	—
Omläggning inom Hammerdals socken af vägen mellan Hammerdal och Ström å den del, som sträcker sig från sockengränsen till Hallens by	0'58	18,600	—	12,400	—
Anläggning af ny väg från Rätans kyrka till Hafverö kyrka å delen mellan Ljunga elf och Galvadsån	1'83	32,300	—	21,500	—
Vesterbottens län.					
Anläggning af ny väg från Vännäs kyrka genom Degerfors till Hvilan i Lycksele socken å den del af vägen, som sträcker sig från Vännäs sockengräns till Näslund i Degerfors socken	1'53	29,060	—	19,300	—
Anläggning af den del utaf ny väg från Sörböle vid Skellefteå stad till Burträsk vid Ljusroten, som sträcker sig mellan Sörböle och Långvikens by	1'25	29,730	—	19,800	—
Anläggning af ny väg från Åsele i riktning mot Anundsjö kyrka i Vesternorrlands län å sträckan mellan Åsele och Östernorets by	0'90	15,800	—	10,500	—
Anläggning af den del af ny väg i riktning från Byske kyrkoby till Risnabben i Piteå socken af Norrbottens län, som faller mellan Katrineberg i Jörns socken och länsgränsen	1'13	26,000	—	17,300	—
Norrbottens län.					
Anläggning inom Piteå socken af dithörande del af sistnämnda väg	0'46	11,300	—	7,500	—
Anläggning mellan Tuivaaravuoma och Anttis by inom Pajala socken af ny väg i riktning från Tärendö till Anttis	0'87	15,700	—	10,400	—
Anläggning å delen mellan Björkfors i Neder Kalix socken och gränsen mot Carl Gustafs socken af ny väg i riktning öfver Keräsjoeki mot Karungi by i sistnämnda socken	0'51	11,450	—	7,600	—
Omläggning af allmänna landsvägen mellan Rånbyn och Strömsund i Råneå socken	0'24	5,700	—	3,800	—
Anläggning af utfartsväg från Klöfvarträks by till Selets bruk i Neder Luleå socken	1'48	24,900	—	8,300	—
Anläggning af den del utaf ny väg mellan Elfsby kyrkoby inom Elfsby socken och Boden inom Öfver Luleå socken, som sträcker sig från Elfsbyn till Öfver Luleå sockens gräns	1'39	33,700	—	22,400	—
Summa	34'51	899,857	—	589,600	—

Dessutom har till omläggning och förbättring af den del af häradsvägen mellan Ousby jernvägsstation och gränsen mot Blekinge i närheten af Hunshult, som ligger mellan vägkorset vid Häggshult och Örkeneds kyrka i Kristianstads län, beviljats ett anslag af 10,400 kr., men har Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref af den 31 December 1889 på förekommen anledning funnit godt förklara, att frågan om statsunderstöd för utförande af ifrågavarande vägomläggningsarbete skall anses hafva förfallit.

Summan af dessa anslag utgör 65'52 procent af hela det beräknade kostnadsbeloppet.

Enligt ofvan stående tabell hafva de under året till *nyanläggning* fastställda vägar en längd af 23·21 nymil, som i *anläggning* beräknats kosta 569,538 kronor, hvaraf i statsbidrag *anvisats* 370,200 kronor. De till *omläggning* afsedda vägarne längd utgör 11·30 nymil och därför beräknade kostnaderna 330,319 kronor samt för ändamålet anvisadt statsbidrag 219,400 kronor. Längdmetern nyanlagd väg är således beräknad i medeltal kosta 2·45 och längdmetern omlagd eller förbättrad väg 2·92 kronor under det att de anvisade bidragen utgjort respektive 1·60 och 1·94 kronor.

B. Hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer.

2:o) För *understödjande af brobyggnader och mindre hamnbyggnader samt upprepning af åar och farleder* ett anslag af 100,000 kronor, som genom nådiga brefven den 26 Oktober 1888 och den 19 Juli 1889 tilldelats nedan stående arbetsföretag, nämligen:

Till fullbordande af brobyggnaden öfver Lule elf vid Edefors i Norrbottens län, beräknad kosta 66,200 kronor	11,000: —
Till fullbordande af brobyggnaden öfver Indals-elfven vid Bergforsen i Västernorrlands län, beräknad kosta 95,000 kronor	42,300: —
Till anläggning af bro öfver Dalelven vid Avesta i Kopparbergs län, beräknad kosta 103,000 kronor	44,700: —
Summa kronor	98,000: —

C. Sjösenkningar och andra vattenaftappningsföretag.

3:o) För *understödjande medelst anslag utan återbetalningsskyldighet af torrläggning utaf sådana vattensjuka marker, som utan att kunna med fördel odlas sprida frostsador öfver omgivande nejd*, ett belopp af 50,000 kronor; och har Eders Kongl. Maj:t till nedan stående företag enligt nådiga bref af den 25 April, 16 Augusti och 1 November 1889 anvisat följande anslagsbelopp, nämligen:

	Vattenbefriad areal.	Beräknad kostnad.		Beviljad statsbidrag.	
	hektar.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Jönköpings län.					
Till afdikning af mossmarker, tillhörande Lundholmens säteri med underlydande Kyrkarp, Lundby och Boda hemman i Vrigstads socken, Västra härad	196·04	13,850	—	4,600	—
Värmlands län.					
Till afdikning af frostförande myrar inom Öfverbyn och Gunsjögården i Hvitsands socken	36·00	5,000	—	1,600	—
Transport	232·04	18,850	—	6,200	—

	Vattenbefriad areal.	Beräknad kostnad.		Beviljad statsbidrag.	
	hektar.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport	232·04	18,850	—	6,200	—
Kopparbergs län.					
Till utdikning af frostförande kärr- och mossmarker, tillhörande hemmansdelar inom Öster Myckelängs by i Elfdalens socken	13·13	3,630	—	1,200	—
Gefleborgs län.					
Sänkning af Lilla Flaten, Svant-, Lissel- och Långsjöarne, jemte utdikning af den så kallade Stora Finnböle mosse och Muren samt Asellsmyran med flere, tillhörande hemmanen Axiö, Kjessmansbo, Flaten och Söderfors bruk i Hedensunda socken	244·57	22,410	—	7,470	—
Jemtlands län.					
Afdikning af frostförande myrmarker inom Wemdalens by i Wemdalens socken, Hede tingslag	191·89	6,600	—	2,200	—
Till afdikning af myrar, tillhörande Bakvattnets by i Hotagens socken, Lits tingslag	26·02	2,445	—	800	—
Till afdikning af myrar, tillhörande Gunnarvattnets by i Hotagens socken, Lits tingslag	27·43	1,620	—	540	—
Till utdikning af myrar, tillhörande byarne Bleckåsen, Kluck och Slöfre i Alsens socken, Offerdals tingslag	91·22	8,772	—	2,900	—
Till utdikning af myrar, tillhörande Brynje by i Kyrkås socken, Lits tingslag	80·46	5,700	—	1,900	—
Till afdikning af frostförande myrmarker och tjärnar inom byarne Bredbyn och Berg i Offerdals socken	313·61	25,800	—	8,600	—
Till afdikning af frostförande myrmarker inom Landö by i Offerdals socken	212·72	13,800	—	4,600	—
Till utdikning af frostförande myrmarker inom byarne Kongsta, Vestbacken och Trubacken i Alsens socken	60·40	4,950	—	1,650	—
Vesterbottens län.					
Afdikning af Rössmyran, Brunnsmysran och Lefvarsjömyran, tillhörande Lefvar by i Nordmalings socken	62·90	5,087	07	1,690	—
Till afdikning af frostförande myrar inom Norrfors by i Byske socken, Skellefteå härad	27·55	4,200	—	1,400	—
Norrbottens län.					
Till afdikning af frostförande myrar, belägna inom hemmanen Holmfors och Granholm i Piteå socken	96·97	12,000	—	4,000	—
Summa	1,690·91	135,864	07	45,150	—

Den beräknade kostnaden för torrlagd mark uppgår till 80,83 kronor för hektar, och som statsbidrag har här af erhållits 33·23 procent eller 26·86 kronor för hektar.

4:o) För *understödjande medelst lån af sankatrakters odling* ett belopp af 1,000,000 kronor. Från denna fond har Eders Kongl. Maj:t enligt särskilda nådiga bref af den 1 och 8 Mars, 12 April, 21 Juni, 26 Juli, 8 November och 31 December 1889 funnit godt anvisa följande försträkningsbelopp, nämligen:

	Vatten- befriad areal.	Beräknad kostnad för afdikning.		Beräknad kostnad för odling.		Beviljad lånebidrag.	
	hektar.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Kronobergs län.							
Till invallning och odling af vattenskadade marker, tillhörande Hornsby i Flamneda socken och Sunnerbo härad	84.46	12,200	—	8,123	73	12,000	—
Till afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande Bergs herregård i Bergs socken, Norrvidinge härad	27.94	4,000	—	2,989	32	4,000	—
Blekinge län.							
Till upprensning af Öfre Grånumsån inom Grånums by samt afdikning och odling af kringliggande mark i Jemshögs socken, Listers härad	20.75	6,500	—	1,500	—	6,500	—
Kristianstads län.							
Till reglering af vattenytan i Almaån jemte afdikning af Källemossen för torrläggning och odling af inom Knislinge socken belägna vattenskadade egor, tillhörande Vanås gård i Gryts socken och Knislinge by i Knislinge socken, Qviinge by, Vesterslöfs gård, Truedstorps gård, Slätteberga by och Hökareds by i Qviinge socken, Kålaberga, Öfvarps, Hörröds och Strö byar i Strö socken inom Östra Göinge härad	528.96	80,400	—	6,600	—	70,000	—
Till afdikning och odling af sank mark inom Boalts by i Glimåkra socken, Östra Göinge härad	12.17	2,389	74	600	—	2,100	—
Till afdikning och odling af sank mark, tillhörande Råbelöfs och Odersberga fideikommiss i Fjelkestads socken, Villands härad	264.08	121,000	—	15,844	80	100,000	—
Elfsborgs län.							
Till invallning jemte afdikning och odling af sank mark, tillhörande Knöttkärr, Mörtebol och Näs i Åmåls socken af Tössbo härad	50.28	10,000	—	10,287	—	10,000	—
Till afdikning och odling af vattensjuka marker, tillhörande hemmanet Heljabo i Mossebo socken af Kinds härad	46.12	3,500	—	3,112	76	3,500	—
Till sänkning af Gryttersedsjön och reglering af Oltorpsån samt dikning och odling af mark, tillhörande Reutersberg med underlydande Grytterseds Nergården i Hulareds socken, Kinds härad	91.35	15,200	—	3,534	—	15,200	—
Till reglering af Trombäljeån samt afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande Trombäljen, Skårbo, Södra och Norra Laxfisket, Lilla Kopperud, Rotenäs och Thorsbo jemte Trombäljens soldatstom i Frändefors socken, Sundals härad	62.47	12,045	20	4,757	68	10,000	—
Transport	1188.58	267,234	94	57,349	29	233,300	—

	Vatten- befriad areal.	Beräknad kostnad för afdikning.		Beräknad kostnad för odling.		Beviljad lånebidrag.	
	hektar.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport							
1188.58	267,234	94	57,349	29	233,300	—	—
Östergötlands och Jönköpings län.							
Till afdikning och odling af kärrmarker, tillhörande Uppsala, Blixhult, Öna, Fräsabola, Stengårdshult, Klöfdala, Stora Aleryds och Stora Skräddarps byar i Stora Åby socken, Lysings härad af Östergötlands län samt Lilla Skräddarps, Fotsjö och Ulfbo byar i Adelsöfs socken, Norra Vedbo härad af Jönköpings län och i sammanhang dermed sänkning af Klintasjön jemte ändring af Uppsala qvarn...	198.04	20,681	18	30,960	45	20,600	—
Kalmar län.							
För afdikning och odling af mark, hörande till kyrkoherdebostället 1½ mantal Helleberg N:o 1 i Vestra Eds socken och Norra Tjusts härad	22.82	3,452	87	3,649	20	3,400	—
Till afdikning och odling af vattenskadad mark, tillhörande Karås i Repplinge socken och Vestra Sörby, Vipetorp, Petersholm samt Högstrums kommunisterboställe i Högstrums socken, Ölands norra mot	77.33	5,000	—	5,200	—	5,000	—
Gotlands län.							
Till afdikning af Tomase myr, tillhörande Lokrume annex, Ahner, Tomase, Suderbys, Grausne, Stora och Lilla Haltarfve samt Krogs hemman i Lokrume socken och Gotlands norra härad	227.50	10,000	—	6,481	95	10,000	—
Till afdikning och odling af Norrvange myr, tillhörande hemmanen Norrvange, Sudervange och Angelbos i Lärbo socken och Gotlands norra härad	79.45	4,800	—	3,210	—	4,800	—
Till afdikning af Hästnåmyr, tillhörande Stora och Lilla Hästnås inom Visby norra landsförsamling, samt hemmanen Blåsnungs, Vestkinde kyrkoherdeboställe, Kaungs, Skäggs, Björkome och Gällungs i Vestkinde socken och Gotlands norra härad	462.36	10,300	—	5,300	—	10,300	—
Till utdikning af vattenskadad mark, tillhörande ¾ mantal Stenstugu i Vesterhejde socken och Gotlands södra härad	15.50	1,570	—	852	—	1,400	—
Skaraborgs län.							
Till sänkning och reglering af Skeppsbro-, Götunda och Snarvads-bäckarna samt torrläggning och odling af marker, tillhörande byarne och hemmanen Luune Skrifvare-	2271.58	323,038	99	113,002	89	288,800	—

	Vatten- befriad areal.	Beräknad kostnad för afdikning.		Beräknad kostnad för odling.		Beviljad lånebidrag.	
	hektar.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport	2271.56	323,038	99	113,002	89	288,800	—
gården, Götlanda by med derinom belägna Sergeant- bostället, Götlanda Nolgår- den och Vallby i Götlanda socken, Snarvad och Odens- lunda i Flistads socken samt Berglunda i Vads socken. alla i Vadsbo härad	255.88	35,920	—	5,160	—	30,000	—
Stockholms län.							
Till sänkning af sjöarne Put- ten, Utålsviken och Lång- tögen samt afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande Ander- svedja by, Utål, Eke säteri och Brännström i Bro soc- ken samt Överlöpe by i Vätö socken af Bro och Vätö skeppslag	54.45	12,592	50	3,227	85	12,500	—
Till sänkning af sjön Gull- ungen samt afdikning och odling af mark, tillhörande Målby, Söderby, Ösby, Eke, och Nibble i Rö socken samt Rilanda, Gullunge, Målby, Darsgårde och Frihamra i Skederids socken, Sjuhundra härad	70.16	16,300	—	2,518	05	16,300	—
Till sänkning af Vikarsjöarne samt afdikning och odling af mark, tillhörande Lång- alma, Nolsterby, Målby, Yt- tersby, Tuskö och Svartnö i Börstils socken, Frösåkers härad	175.57	20,028	50	7,671	—	18,800	—
Till sänkning af Vallentuna- Lill- och Qvarnsjöarne samt afdikning af vattenskadade marker, tillhörande Skäll- nora kungsgård och Alby i Frista socken; Torslunda, Fällebro, Hagby, Skälhamra, Såsta och Fittja i Täby socken; Säby, Uthamra, Kragsta, Grefvelsta, Vallentuna prestgård, Väsby och Bällsta i Vallentuna socken af Danderyds skeppslag och Vallentuna härad	214.99	33,535	50	9,589	25	33,000	—
Till sänkning af sjöarne Tre- hörningen och Lingonsjön samt afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande byarne och hem- manen Söderby, Öfre Fi- skeså, Ubby, Segerbol, Gö- kan, Vordala, Kippinge och Malsättra i Närtuna socken samt Adamsberg och Staf- sättra i Rimbo socken, Lång- hundra och Sjuhundra hä- rad	128.22	22,337	80	7,537	65	22,000	—
Södermanlands län.							
Till afdikning och odling af vattensjuka mossmarker, till- hörande egendomen Åby i Bergshammars socken, Jön- åkers härad	70.59	13,970	—	11,526	—	13,900	—
Transport	3241.44	477,723	29	160,232	69	435,300	—
Örebro län.							
Till sänkning af Finnåkers- sjön jemte afdikning och odling af mark, tillhörande Österhammar, Sköldberga, Furunäs, Södra Finnåkers by, Norra Finnåkers by samt Finnåkers säteri med hem- manet Håboda inom Fel- lingsbro socken och härad För enskild diknings utifrån vid ett halft mantal krono- skatte Södra Finnåkersby inom Fellingbro socken och härad, hvilken afdikning är beroende af förestående sjö- sänkingsföretag	464.27	83,900	—	17,000	—	67,900	—
—	—	—	—	—	—	2,300	—
Vestmanlands län.							
Till reglering af Storsjön och dess utlopp Fagerån jemte afdikning och odling af vat- tenskadade marker, tillhö- rande hemmanen och byarne Fornby, Öster-Vad, Hede, Vester-Vad, Norr-Vad, Å- verke, Näs, Klinta, Nasselbo, Valsätra, Lackenbo, Vis- bäck, Hammarby, Möklinta kyrkoherdeboställe och Hil- lersbo i Möklinta socken och Öfver Tjurbo härad	548.04	50,711	56	17,923	30	44,000	—
Kopparbergs län.							
Till afdikning och odling af Skålviksmýren, tillhörande hemmanet Nordibyn i Äp- pelbo socken och Vestra Dalarnes fögderi	10.12	1,125	—	1,550	—	1,100	—
Gefleborgs län.							
Till sänkning af Hille- och Julsjöarne för torrläggning och odling af vattenskadade marker, tillhörande Hille, Hvarfva och Björke byar, samt Hille församlings kyrko- herdeboställe i Hille socken, Gestriklands Östra tingslag	335.18	41,937	—	36,900	—	41,900	—
Transport	4823.32	699,816	85	253,547	49	635,500	—

	Vatten- befriad areal.	Beräknad kostnad för afdikning.		Beräknad kostnad för odling.		Beviljad lånebidrag.	
	hektar.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport	4823·32	699,816	85	253,547	49	635,500	—
Vesternorrlands län.							
Till sänkning af Ås- och Lill- tjärnarna samt afdikning och odling af mark, tillhörande Åseby i Torps socken	14·17	1,000	—	508	75	1,000	—
Summa	4,837·49	700,816	85	254,056	24	636,500	—

Den beräknade afdikningskostnaden för hvarje hektar torr-
lagd mark uppgår till 144·87 kronor, hvaraf som statsbidrag
erhållits 131·58 kronor för hektar eller 90·8 procent af den be-
räknade kostnadssumman.

Under året afslutades kontrakt om utförande af följande
arbetsföretag, nämligen af: 1 vattenaftappningsföretag, hvilket
erhållit understöd från 1887 års fond; 2 vägbyggnads-, 25 sjö-
sänkings- och andra vattenaftappningsarbeten, förbättring af 1
farled, hvilka samtliga erhållit understöd från 1888 års fonder;
1 brobyggnadsföretag, hvilket erhållit bidrag från 1888 och
1889 års fonder; 44 vägbyggnads-, 17 sjösänkings- och andra
vattenaftappningsföretag äfvensom slutligen upprepning af 1
farled, varande sistnämnda arbeten understödda medelst bidrag
från 1889 års fonder.

Beträffande påbörjandet och fortgången af såväl förestående
nya som förut pågående arbeten vägar Styrelsen i underdånighet
hänvisa till de i denna berättelse längre fram förekommande
redogörelser.

Det sammanlagda beloppet af de utaf Riksdagen anvisade
statsbidrag, anförda under rubrikerna A, B och C, utgör 1,750,000
kronor, hvaraf 750,000 kronor som anslag och 1,000,000 kronor
som lånebidrag. Utaf dessa summor hafva af anslagsmedlen
732,750 kronor men af lånemedlen endast 636,500 kronor be-
viljats, hvadan sammanlagda beloppet af ofvan upptagna under
1889 beviljade statsbidrag utgör 1,369,250 kronor.

Beträffande villkoren för erhållande och tillgodonjutande af
statsbidrag till allmänna arbeten samt angående kontrollen der-
öfver, har 1888 års Riksdag beslutat och Eders Kongl. Maj:t
nådigst fastställt, att de i Riksdagens underdåniga skrivelser af
den 27 April 1881 (N:o 69) och den 11 Juni 1883 (N:o 67) intagna
allmänna bestämmelserna skola blifva gällande. Angående vil-
koren för lån ur odlingsfonden gälla de i Eders Kongl. Maj:ts
nådiga kungörelse af den 27 April 1888 gifna föreskrifter.

D. Jernvägsbyggnader.

Enskilda jernvägar.

Af det belopp, 5,000,000 kronor, som 1886 års Riksdag an-
visat till understödjande af enskilda jernvägsanläggningar med
1,000,000 kronor under hvartera af åren 1887—1891, har Eders

Kongl. Maj:t genom särskilda nådiga beslut af den 22 Oktober
1886, 4 och 14 Februari, 26 Mars, 6 Maj och 16 September
1887, 11 Maj, 10 och 26 Oktober 1888 samt 7 Juli och 12 Ok-
tober 1889 tilldelat nedan stående jernvägar lån till följande
belopp, nämligen:

Jernvägarnes namn.	Väg- längd. km.	Spår- vidd. meter	Fastställd kostnad. Kr.	Beviljad lån, bestämdt att utgå åren					Förhållande i % mellan beviljad lån och beräknad kostnad.
				1887	1888	1889	1890	1891	
Skara—Kinnekulle—Venern	30·1	0·89	648,400	165,000	85,000	74,000	—	—	50
Karlsdal—Grythytted	35·9	1·435	704,000	170,000	90,000	81,000	—	—	48·4
Halmstad—Bolmen ¹	64·0	1·067	1,650,000	415,000	225,000	184,915	—	—	50
Karlskrona—Gullbärna ² (af mellersta Blekinge jernväg)	69·0	1·067	2,240,500	250,000	400,000	470,250	—	—	50
Vadstena—Ödeslög	32·8	0·89	623,270	—	100,000	100,000	100,000	—	48·1
Falun—Rättvik	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mora—Persberg med bibana	189·5	1·435	6,120,000	—	100,000	89,835	310,165	500,000	16·3
Viksjö—Hessleholm ³	22·3	1·435	808,000	—	—	—	210,000	194,000	50
Mariefstad—Gösslöf	28·0	0·89	610,000	—	—	—	175,000	130,000	50
Klippan—Röstänga	18·7	1·435	580,000	—	—	—	204,835	85,165	50
Björndalsbron—Munkfors	14·7	0·89	266,000	—	—	—	—	90,835	34·1
Summa	505·0	—	14,250,170	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	5,000,000

¹ Genom nådigt bref den 11 Maj 1888 erhöi denna jernväg på vissa villkor befrielse från att anlägga sidospår till sjön Unnen, hvarigenom lånesum-
man minskades med 85 kronor.

² Denna jernväg med bispår var ursprungligen beräknad att blifva 70·4 km. lång samt kosta 2,257,560 kronor, och hade Eders Kongl. Maj:t den 22
Oktober 1886 beviljat densamma ett lånebidrag af 1,125,000 kronor; men genom ändring af planen enligt nådigt bref den 16 September 1887 hafva ofvan
upptagna siffror blifvit gällande.

³ Falun—Rättviks jernväg erhöi den 6 Maj 1887 ett lånebidrag af 850,000 kronor; men den 6 April 1888 erhöi Styrelsen från Civildepartementet
meddelande, att bolaget anmält sig ej vara i tillfälle att mottaga det beviljade lånet.

⁴ Den 12 Oktober 1889 erhöi denna jernväg nådigt tillstånd att inskränka antalet personvagnar, hvarigenom lånesumman minskades med 6,000
kronor.

De statsbidrag, som under år 1889 såsom lån utgått till
enskilda jernvägars byggande, uppgå sålunda till 1,000,000
kronor.

Uti nådigt bref den 7 Juni 1889 har Eders Kongl. Maj:t för jernvägsanläggning mellan Klippan och Röstånga, förutom ofvan omnämnda lånebidrag, beviljat ett anslag af 50,000 kronor att af Arméförvaltningen utbetalas, sedan jernvägen med dertill hörande, såsom villkor för anslaget erhållande föreskrifna, särskilda arbeten och anordningar blifvit afsynad och godkänd.

Förutom ofvan stående bidrag har Eders Kongl. Maj:t enligt särskilda nådiga bref täckts till följande företag bevilja bidrag, nämligen:

E. Diverse arbeten.

1:o) Att af Eders Kongl. Maj:ts Statskontor förskottsvis utbetalas: till verkställande af år 1889 erforderliga underhålls-arbeten å Tranebergs, Nockeby och Drottningholms broar, belägna å allmänna landsvägen mellan Stockholm och Drottningholm, den 31 December 1888 ett belopp af 6,095 kronor, hvaraf 5,928 kronor 44 öre användts.

Sedan arbetena verkstälts och vederbörligen besigtigats samt arbetschefen till Styrelsen inlemnadt redovisning, har denna medföljt Styrelsens öfriga räkenskaper till Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt.

2:o) Att utgå från Handels- och Sjöfartsfonden:

För upprensning af det mellan Selarön och fasta landet belägna Kolsundet i Mälaren, Södermanlands län, enligt nådigt bref af den 24 Maj 1889 ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 5,980 kronor.

För fördjupning och rätning af Väddö kanal i Stockholms län enligt nådigt bref af den 31 Maj 1889 ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 54,900 kronor.

Sammanlagda summan af de utaf Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen för år 1889 beviljade bidrag till understödande af allmänna väg- och vattenbyggnadsarbeten uppgår således till 2,436,058 kronor 44 öre, hvaraf såsom anslag 799,558 kronor 44 öre och som lån 1,636,500 kronor.

För att i ett sammanhang lemna en öfersigt öfver de anslags- och lånebelopp, som blifvit från och med 1841 till och med 1889 tilldelade allmänna arbeten, meddelas i slutet af denna berättelse följande tabeller, nämligen:

- N:o 1. Angående landsvägsanläggningar inom de särskilda länen.
 N:o 2. Angående beräknade medelkostnaden för en meter väg under åren 1885—1889.
 N:o 3. Angående vattenaftappningsföretag m. m., länsvis.
 N:o 4. Angående beräknad medelkostnad för en hektar förbättrad eller nyvunnen jord åren 1885—1889.
 N:o 5. Förteckning på alla de statsunderstöd, som under åren 1841—1889 blifvit anvisade, dels såsom anslag, dels såsom lån.

I särskild tabell, upptagen under N:o 6, redovisas verkningarne af de arbeten, som erhållit understöd från odlingslånefonden.

Under år 1889 har Eders Kongl. Maj:t i nåder täckts till dela nedan stående jernvägar koncession, nämligen:

Lidköping—Malma jernväg,
 Klippan—Röstånga » ,
 Vittsjö—Markaryds » ,
 Kärrarp—Markaryds » , och
 Björndalsbron—Munkfors jernväg.

Angående de för dessa jernvägar fastställda tekniska bestämmelser samt tiden för arbetenas påbörjande och avslutande, får Styrelsen i underdånighet hänvisa till efterföljande tabell N:o 8.

Nedan stående jernvägar hafva under år 1889, efter verkställd vederbörlig besigtning, erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik, nämligen:

Svartelfs jernväg (Kortfors—Karlsdal—Grythytted),
 Mellersta Blekinge jernväg (Karlshamn—Gullbärna med sidospår till Kallinge och hamnspår till Ronneby redd)
 » » » Gullbärna—Karlskrona,

Spånga—Löfsta jernväg,
 Halmstad—Bolmens » ,
 bandelen Persberg—Oforsen af Mora—Venerns jernväg,
 bandelen Falun—Sågmyran af Falun—Rättvik—Mora jernväg,
 Mariestad—Kinnekulle jernväg (Mariestad—Gössäter) och
 Malmö—Limhamns jernväg,
 samt för endast godstrafik:
 Ämmeberg—Vetterns jernväg.

Under år 1889 har Styrelsen, enligt föreskriften i Eders Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 15 Oktober 1880, innefattande särskilda föreskrifter angående lagfart, in-teckning och utmätning af jernväg, så ock i fråga om förvaltning af jernväg under konkurs, för efterföljande jernvägar meddelat det i sagda nådiga förordnings 4 § mom. 2 stadgade intyg, nämligen:

Malmö—Trelleborgs jernväg,
 Göteborg—Hallands »
 Mellersta Hallands »
 Mellersta Blekinge »
 Striberg—Grängens » och
 Vadstena—Ödeshögs »

F. Medelsförvaltningen.

Öfver följande under Styrelsens förvaltning ställda anslagsmedel får Styrelsen lemna redogörelse:

a) anslaget till aflöning åt Styrelsens em-bets- och tjänstemän kr. 68,200: —
 Transport kr. 68,200: —

Transport kr. 68,200: —
 Häraf har utbetalts till aflö-
 ningar och tjänstgöringspenningar kr. 59,200: —
 samt till vikariatsersättnin-
 gar, arvoden och ersättningar åt
 extra biträden » 9,000: — » 68,200: —

b) *reservationsanslaget till*
expenser för allmänna arbeten kr. 30,000: —
 jemte influten afgäld för Gråda
 kanal » 100: — kr. 30,100: —

Enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den
 22 Februari 1889 anvisades förslagsvis af detta
 anslag till rese- och inspektions-
 kostnader kr. 19,400: —

till expenser i Styrelsen och
 distrikten samt ved för Styrelsens
 embetslokaler » 9,000: —

och till inköp af inventarier
 samt böcker och tidskrifter för
 Styrelsen » 1,600: —

kr. 30,000: —

Utgifterna för berörda ändamål hafva utgjort:
 rese- och inspektionskostnader kr. 20,661: 90
 expenser i Styrelsen m. m. » 7,348: 19
 inventarier, böcker och tid-
 skrifter » 1,288: 53 » 29,298: 62
 hvadan uppstått en besparing af » 801: 38
 kr. 30,100: —

c) *Besparingar å anslag till expenser för allmänna arbeten:*
 Af det enligt nådiga brefvet den 11 November 1887 till
 anskaffande af ritningar för Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens
 arkiv anvisade belopp återstod vid 1889 års början kr. 588: 97

Af ofvan nämnda besparingar å anslaget till
 expenser har Eders Kongl. Maj:t vidare behagat
 anvisa:

under den 25 Januari 1889 till undersökning
 af bron vid Flottsund vid Fyrisån » 200: —
 under den 8 Februari 1889 till bestridande
 af kostnader för uppgörande af förslag till upp-
 rensning af farled genom Kalfvesund » 582: —

tillsammans kr. 1,370: 97

Häraf hafva, förutom de två sistnämnda
 posterna, för ritningar till Styrelsens arkiv un-
 der år 1889 blifvit utbetalda 388 kr. 40 öre eller
 tillsammans » 1,170: 40

så att ett belopp af kr. 200: 57
 vid årets slut återstod att använda för ritningars anskaffande.

d) *reservationsanslaget till vägundersök-*
ningar kr. 30,000: —

Från föregående år å detta konto kvarstå-
 ende för de särskilda länen anvisade medel » 32,669: 91

Behållning från 1888 å anslaget till expenser
 för allmänna arbeten » 4,160: 33
 kr. 66,830: 24

Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens berättelse. 1889.

Enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den
 1 Mars och 5 Oktober 1889 disponerades årets
 anslag och nyssnämnda besparing till vägunder-
 sökningar inom följande län, nämligen:

inom Kronobergs	län	kr.	1,500: —
» Göteborgs och Bohus	»	»	500: —
» Elfsborgs	»	»	2,000: —
» Vermlands	»	»	3,500: —
» Jönköpings	»	»	3,000: —
» Kalmar	»	»	2,000: —
» Skaraborgs	»	»	1,500: —
» Stockholms	»	»	1,500: —
» Vestmanlands	»	»	1,000: —
» Örebro	»	»	1,000: —
» Kopparbergs	»	»	2,500: —
» Gefleborgs	»	»	1,000: —
» Vesternorrlands	»	»	1,000: —
» Jemtlands	»	»	3,000: —
» Vesterbottens	»	»	4,000: —
» Norrbottens	»	»	5,160: 33

kr. 34,160: 33

Under året hafva för fullbordade vägunder-
 sökningar blifvit utgifna kr. 33,337: 78

hvadan den för pågående undersökningar af
 Eders Kongl. Maj:t disponerade, ännu icke utbe-
 talda behållningen till 1890 utgör » 33,492: 46
 kr. 66,830: 24

e) *Till ålderstillägg åt dertill berättigade embets- och*
tjenstemän har af därför afsedt anslag utbetalts kr. 2,200: —

f) *e. o. anslaget till arvode åt en extra byråingenjör hos*
Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen kr. 3,000: —
 Detta anslag har under året blifvit till fullo utbetaldt.

g) *För underhåll af Tranebergs, Nockeby och Drottning-*
holms broar anvisades enligt nådigt bref den 31 December
 1888 kr. 6,095: —

För ändamålet hafva utgifvits » 5,928: 44
 och till Statskontoret återlevererats ett be-
 lopp af » 166: 56
 kr. 6,095: —

h) *Väddö kanal:*

Behållningen från föregående år utgjorde... kr. 9,511: 43
 influtna kanalavgifter m. fl. ersättningar ... » 3,056: 39
 kr. 12,567: 82

Kostnaderna för kanalens underhåll samt
 aflöningar vid densamma hafva uppgått till » 3,065: 94
 hvadan behållningen till 1890 utgör » 9,501: 88
 / kr. 12,567: 82

I enlighet med föreskrifterna i den för Väg- och Vatten-
 byggnadsstyrelsen utfärdade nådiga instruktionen, hafva under
 år 1889 dels fortgången af pågående, till Styrelsens verksamhet
 hörande arbeten, dels underhållet af äldre sådana blifvit af
 vederbörande tjenstemän besigtigade och kontrollerade, hvarvid

resp. arbetsdirektioner och intressenter meddelats de erinringar och upplysningar, som af behovet påkallats, och som här nedan närmare omförmälas.

Förutom de arbeten, som under året afsynats och godkänts och öfver hvilka särskild förteckning bifogas, utgöras dessa företag af:

A. Vägarbeten.

Södra distriktet.

Kronobergs län.

Omläggning inom Sandsjö socken af vägen mellan Ting-seryd och Vissefjerda jernvägsstation.

(4.21 km.)

Arbetet bedrefs på flera ställen med all önskvärd kraft; dock fästades arbetsstyrelsens uppmärksamhet på nödvändigheten att bestämma de erforderliga trummornas djupläge i förhållande till vattentillopsens kraf.

Omläggning och förbättring inom Linneryds socken af en del af vägarne mot Hofmanstorps och Skrufs jernvägsstationer.

(2.62 km.)

Arbetena voro mer än till hälften utförda, men förekommo mindre felaktigheter, som anmärktes till förbättring.

Kristianstads län.

Omläggning förbi Esperödsleden inom Mälby socken af vägen mellan Brösarp och Rörum.

(4.84 km.)

Vissa sträckor af vägen voro under arbete och var en kulvert med tre meters spann i Åtongadalen fullbordad. En mindre förändring af profilen ifrågasattes.

Hallands län.

Vägomläggning från Stämme by i Renneslöfs socken till gränsen mot Markaryds socken; delen Stämme—Hishult.

(8.82 km.)

Hela sträckan var terrasserad, men då vid besigtningen anmärkning gjordes mot ett par allt för branta lutningar, kunde arbetet icke godkännas.

Enahanda var förhållandet med den del af samma vägföretag, som finnes mellan Hishult och Fagerhultsvägen.

(3.97 km.)

Delen mellan Fagerhultsvägen och Björnhult af samma väg.

(6.07 km.)

Vid besigtningstillfället voro omkring $\frac{1}{8}$ af terrasseringen verkställda, hvarjemte brohvalfven vid Kornhult voro slagna.

Vägomläggning från Abilds kyrkoby till Torups jernvägsstation; delen Borgared—Tummemosse.

(8.71 km.)

Terrasseringsarbetena voro i full gång och broarne under byggnad, hvaremot å

delen Tummemosse—Torup af samma väg

(9.46 km.)

något egentligt arbete icke var påbörjad.

Omläggning och förbättring inom Halmstads, Holms och Qvibille socknar af vägen mellan Halmstad och Falkenberg.

(3.96 km.)

Omläggningarna af den s. k. Högalid och backarne vid Holm och Fastorp voro verkställda, men körbanan ännu ej fullständigt beredd. Enahanda var förhållandet med Myrekulla backe, vid hvars omläggning en bättre plan för vägen vunnits.

Anläggning inom Himble och Faurås härad af väg från Vik i Nösslinge socken till Källsjö kyrka.

(2.96 km.)

Den färdigterrasserade vägen var, ehuru körbanan ännu icke var tillräckligt beredd, redan delvis upplåten för trafik. En brobyggnad vid Vik var icke påbörjad. Bron vid Borkhult var i det närmaste färdig. Mot de värdslost uppsatta handräckena gjordes anmärkning.

Omläggning af den till Svarträ socken hörande delen af ny väg inom Faurås härad från Himble häradsgrens vid Borsthult till häradsvägen vid Fridhem, Ullareds socken.

(2.04 km.)

Terrasseringen var till omkring $\frac{1}{3}$ verkställd. Nödiga föreskrifter lemnades, der sådana voro för arbetets ändamålsenliga ordnande af nöden.

Vestra distriktet.

Göteborgs och Bohus län.

Omläggning af den del af vägen från Krokstads kyrkbacke till Djupebäck, som är belägen mellan Medbön och Djupebäck.

(4.12 km.)

Terrasseringsarbetena voro fullbordade och alla trummor lagda samt en brobyggnad fullbordad. Grusningen var delvis verkställd. Några bristfälligheter anmärktes till afhjelpande.

Anläggning af den del af ny väg från Henån till häradsvägen vid torpet Lerklef å Oroust, som sträcker sig från Brattåsbäcken till Lerklef.

(5.69 km.)

Den föreslagna och fastställda vägbredden af 3.56 meter har vid anläggningen ökat till 4.16 meter. Omkring halfva terrasseringen var verkställd och voro 17 st. afloppstrummor och den hvälfda stenbron öfver Töreboån fullbordade.

Omläggning af vägen mellan Uddevalla och Dalslands gräns vid Betvattnet.

(10.43 km.)

Terrasseringen var i det närmaste verkställd och de flesta trummorna lagda; äfven en del af grusningen var gjord. Bron öfver Hagelfven var under arbete. Samtliga arbeten utfördes med omsorg.

Anläggning af väg inom Tegneby socken från Tegneby kyrka till häradsvägen vid Bua i Morlanda socken.

(5.79 km.)

Den föreslagna vägbredden af 3.56 meter hade ökat till 4.16 meter. Omkring $\frac{1}{3}$ af terrasseringen var verkställd.

Omläggning af häradsvägen från Bergeröd i Sanne socken till Hedekas i Krokstads socken, Sörbygdens härad.

(3.99 km.)

Terrasseringsarbetena voro flerstädes påbörjade. Den s. k. Bråröds bro hade man till en början ansett sig icke behöfva ombygga, hvilket dock vid vägarbetets utförande befunnits af nöden; den skall byggas i sten med två hvalf om 4 meters vidd hvardera.

Elfsborgs län.

Omläggning af vägarne från Norra Rådane bro samt från Bodane bro öfver Rådanefors bruk till Rökällan vid Bohus läns gräns; delen häradsvägen inom Ödeborgs socken.

(7.42 km.)

En del af arbetet, nämligen mellan Nättjebacka bro och hemmanet Rålunden, var fullbordad, men hade arbetet å en annan del, mellan Rålunden och Rådanefors bruk blifvit uppehållet genom tvist om afståendet af jord till en ifrågasatt ändring i planen, hvilken tvist dock sedermera blifvit afgjord.

Den del af samma vägarbete, som är belägen inom Ödeborgs socken samt inom Torps socken (Rökällan—Nättjebacka bro och Rådane bro—Bodane bro).

(6.20 km.)

Mellan Rökällan och Nättjebacka bro pågick vägarbetet, hvaremot det samma mellan Rådane bro och Bodane bro uppehölls till följd af en ifrågasatt ändring i den fastställda planen.

Anläggning mellan Bohusläns gräns vid Betvattnet och Toresbyn i Torps socken af tillämnade nya vägen från Uddevalla förbi Betvattnet och Toresbyn till Hillingsäter i Färgelanda socken.

(8.70 km.)

Äfven i afseende på detta vägarbete äro ändringar i den fastställda planen ifrågasatta.

Omläggning af allmänna vägen mellan Olleruds bro och Stackenäs inom Carl Gustafs socken.

(8.04 km.)

Vägarbetet var till stor del fullbordadt; dock förekom anmärkning mot en del af vägen, der den utefter en sjö blifvit för lågt anlagd och borde förhöjas samt ytterdoseringen förstärkas mot åverkan af vägslaget.

Vägomläggning vid Billingsfors och Grimmerud i Steneby socken.

(3.81 km.)

Arbetet befans färdigt, så att afsyningsbevis kunde utfärdas, men blef detsamma icke under årets lopp af intressenterne till godkännande anmaldt.

Omläggning mellan Kammarholmen och Hyltenäs bro af vägen från Torestorps kyrka till Sundholmens jernvägsstation.

(1.99 km.)

Äfven detta arbete blef såsom färdigt afsynadt, men har likasom föregående icke under året anmälts till godkännande.

Omläggning inom Sexdrega socken å vägen mellan Sexdrega och Roasjö.

(7.23 km.)

Vägarbetet var i det närmaste färdigt och vägen redan till trafik upplåten.

Anläggning af ny väg från Elfsereds kyrka till gränsen mot Ellekulla vid Mokåsen i Kinds härad.

(7.99 km.)

Arbetet var flerstädes påbörjadt, men såsom varande bort-

auktioneradt i 41 olika lotter syntes det påkalla en duglig ledning af det hela, hvarom påminnelse gjordes.

Vermlands län.

Omläggning vid Svensbackarne samt södra och norra Ulfhedsbackarne af vägen mellan Fastnäs och Ambjörby gästgifvaregårdar i Ny socken.

(5.03 km.)

Utom vid Ulfhedsbacken, der ändring i den fastställda planen önskades, voro arbetena till största delen verkställda.

Omläggning af vägen från Håns tull vid norska gränsen genom Nordmarks härad till gränsen mot Gillbergs härad; delen mellan Kesta skolkhus och Gillbergs häradsgräns.

(8.99 km.)

Terrasseringsarbetena voro i det närmaste fullbordade och alla trummor, utom en, lagda. Några anmärkta brister skulle genom arbetsstyrelsens försorg afhjelpas.

Omläggning af vägen från Långbanshyttan till Kosundet; delen från sockengränsen mellan Fernebo och Gåsborn till qvarnen vid Bjursjöns utlopp i Gåsborns socken.

(5.10 km.)

Ändring i den fastställda planen å sträckan mellan Fernebo sockengräns och Gåsbornsbäcken ifrågasattes, och skulle därför upprättad plan till godkännande underställas.

Terrasseringsarbetena voro i öfrigt i det närmaste verkställda och alla trummor samt bron öfver Gåsbornsbäcken fullbordade. Äfven grusningen var till en del gjord.

Omläggning af föresagda väg å delen från qvarnen vid Bjursjöns utlopp till Kosundet i Gåsborns socken.

(3.66 km.)

Terrasseringsarbetet pågick vid besigtningstillfället, och voro en del trummor lagda.

Omläggning af den del af vägen från Bjärns stenbro inom Karlanda socken till Jernskogs sockengräns, som sträcker sig från Vennacka till sockengränsen.

(6.45 km.)

I stället för en mindre bro med träöfverbyggnad vid Brännbäcken hade hvälfad stenbro byggts, och var i öfrigt hela företaget, med undantag af några mindre kompletteringsarbeten, fullbordadt.

Omläggning och förbättring af vägen mellan Kärrmosens soldattorp och Jösseforsbron inom Arvika socken.

(3.83 km.)

Terrasseringsarbetet å hela sträckan äfvensom alla trummor voro utförda, men anmärktes, att afvikelse från den fastställda planen hade skett på en längre sträcka, utan att vederbörligt tillstånd dertill utverkats, samt utan att erforderlig plan och profil öfver den vidtagna ändringen kunde företes, om hvilket förhållande Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen tillskrifvit vederbörande för åstadkommande af rättelse.

Omläggning och förbättring af den del af vägen mellan Charlottenberg och riksgränsen vid Ången, som är belägen mellan Charlottenbergs station och Långtjärn, söder om Stoaråsen i Jösse härad.

(7.72 km.)

Arbetet var så nära fullbordadt, att afsyningsbevis skulle utfärdas, så snart några erforderliga kompletteringsarbeten verkstälts.

Omläggning och förbättring af vägen inom Jösse härad från Åmot till Jernskogs sockengräns vid Skökebacken af den del, som ligger mellan Åmot och Noreelfven.

(3.91 km.)

Terrasseringsarbetet för omläggningarna med undantag af en kortare sträcka närmast bron öfver Noreelfven äfvensom alla trummor voro utförda, men, der de gamla sträckorna af vägen skulle med någon förändring af lutningen bibehållas, var intet arbete gjort. En mindre ändring i planen var vidtagen utan föregången anmälan derom, men var densamma enligt inspektionsförrättarens åsigt af beskaffenhet att kunna förordas till godkännande.

Omläggning och förbättring af vägen från Karlanda till Jösse häradsgräns vid Skökebacken å delen mellan Moss-takan och Nygård i Jernskogs socken.

(2.33 km.)

Terrasseringsarbetet och alla trummor voro fullbordade.

Östra distriktet.

Östergötlands län.

Väganläggning och förbättring mellan Ulrika kyrka och Björkhult i Gammalkils socken.

(8.12 km.)

Arbetet uppgafs vara fullbordadt, men, då vid inspektionen förekommo flera anmärkningar, kunde detsamma icke godkännas.

Anläggning mellan Bösebo och Somvik af ny väg i riktning mot Örsebo i Kisa socken.

(5.20 km.)

Arbetet befans vid inspektionstillfället synnerligen väl utfördt, och lemnades afsyningsbevis. En mindre till förbättring ledande afvikelse från planen var gjord.

Anläggning mellan Somvik och Norsholm af ny väg i riktning mot Örsebo i Kisa socken.

(10.55 km.)

Arbetet var vid inspektionstillfället nyss påbörjadt.

Ytterligare förbättringar och omläggningar å vägen mellan Reijmyre glasbruk i Skedevi socken och Simonstorps jernvägsstation.

(11.70 km.)

Omkring två kilometer voro på nöjaktigt sätt terrasserade.

Omläggning af tre backar å vägen mellan Godegårds och Prestköps jernvägsstationer.

(1.87 km.)

Den nya väglinien var utstakad och afvägd, men intet egentligt arbete ännu påbörjadt.

Jönköpings län.

Anläggning af den inom Refteleds socken fallande delen af ny väg från Ölmestads jernvägsstation förbi Anderstorp till Käxbo inom Refteleds och Anderstorps socknar.

(9.32 km.)

Terrasseringsarbetet var i det närmaste färdigt och grusningen verkställd till ungefär hälften. Vid arbetet förekom ingen anmärkning.

Anläggning af de inom Anderstorps socken fallande de-

larne af ny väg från Ölmestads jernvägsstation förbi Anders-torp till Käxbo.

(12.71 km.)

Terrassering och erforderliga stenarbeten voro på antagligt sätt utförda till omkring tre fjerdedelar af hela arbetet.

Omläggning af häradsvägen mellan Önnegvarn och Höljeryd; delen Önnegvarn—Unnaryds kyrka.

(9.39 km.)

Vid de utförda planeringsarbetena gjordes anmärkningar i afseende på så väl lutningar som trummor m. m.

Omläggning af häradsvägen mellan Önnegvarn och Höljeryd; delen Unnaryds kyrka—Höljeryd.

(9.30 km.)

Något egentligt arbete var icke börjadt, men företeddes en ordentligt uppgjord arbetsprofil.

Omläggning och förbättring af Bökelid och Långebrolid å vägen mellan Femsjö och Jälluntofta.

(1.58 km.)

Planeringsarbetet var till stor del utfördt på ett anmärkningsfritt sätt.

Omläggning af tre backar å häradsvägen mellan Femsjö och Unnaryd.

(2.61 km.)

Arbetet härmed hade vid besöket på stället ännu icke påbörjats.

Anläggning af ny väg från allmänna vägen vid Gladbo skolhus öfver Packebo till Malmbäcks jernvägsstation.

(4.21 km.)

Mot de lagda trummorna och de verkställda afdikningarna gjordes anmärkningar, hvarjemte ock arbetsdirektionen förständigades att förbättra doseringarna i skärningar och å bankar.

Anläggning af ny och förbättring af gammal väg å den del af allmänna vägen från Vilstads kyrka öfver Arnäsholm till Bolbynäs i Bösebo socken, som sträcker sig mellan Vilstad och Leabo.

(15.15 km.)

Terrassering och trummor voro utförda på en sträcka af 2 km.

Skaraborgs län.

Omläggning och förbättring af sträckan mellan Härlunda kyrka och Gudhem å allmänna landsvägen från Falköping till Skara.

(4.32 km.)

Nästan hela terrasseringen var utförd, men trummorna voro icke på nöjaktigt sätt lagda.

Mellersta distriktet.

Upsala län.

Omläggning och förbättring af landsvägen mellan Åloppe och Grelsbo samt derifrån dels till Åkerlänna och dels till Dalkarlsbo inom Bältinge och Jumkils socknar;

a) *delen från Åloppe till Grelsbo.*

(8.32 km.)

Terrassering och planering voro å vissa delar af vägen verkställda och grusningen till en del gjord.

b) *delarne Grelsbo—Åkerlänna och Grelsbo—Dalkarlsbo.*
(7.78 km.)

Arbetet var hufvudsakligen i samma skick som å föregående vägdel.

Södermanlands län.

Omläggning och förbättring af den del utaf vägen mellan Björnlunda jernvägsstation och Mariefred (Gripsholmsvägen), som sträcker sig mellan Björnlunda och Svinsjön.

(7.61 km.)

Efter föregången ny, omsorgsfull utstakning af vägen bedrefs det på hösten började arbetet med all kraft.

Omläggning och förbättring mellan Hvittorps gästgivaregård i Vestra Vingåkers socken och Stubbetorp i Julita socken af vägen mellan Katrineholm och Eskilstuna samt å dennas grenväg till Vestra Vingåker mellan vägkorset och Skogsbo qvarn i Österåkers socken.

(4.44 km.)

Om detta arbete har inspektionsförrättaren afgifvit samma utlåtande som om nästföregående.

Omläggning och förbättring af vägen mellan Stora Sundby och Eskilstuna samt af dennas biväg mellan Hyndevad och Skogstorps jernvägsstation.

(11.81 km.)

Vägsträckan mellan Hyndevad och Skogstorp var så nära färdig, att man emotsåg dess öppnande för allmän trafik redan under 1889 års lopp. Äfven på vissa delar af hufvudvägen var arbetet påbörjadt.

Vestmanlands län.

Omläggning mellan Berga by och Möklinta kyrka af den till Rosshyttans jernvägsstation ledande så kallade vestra grändvägen.

(8.64 km.)

Terrasseringen och de erforderliga stenarbetena voro i det närmaste fullbordade och grusningen derjemte verkställd å något mer än halfva väglängden.

Nedre norra distriktet.

Kopparbergs län.

Vägomläggning å sträckan mellan Marnäs och Lernbo gästgivaregårdar inom Ludvika och Norrbärkes socknar.

(6.60 km.)

Arbetet var fullbordadt och afsyningsbevis utfärdades, men blef företaget icke under året 1889 hos Styrelsen anmaldt till godkännande.

Anläggning af den del af ny väg från Sollerön till häradsvägen mellan Leksand och Mora vid Gesunda, som omfattar banken öfver sjöken till Hemra Lerön.

(0.62 km.)

Arbetet var påbörjadt med utfyllning af sten i den blifvande banken.

Väganläggning inom Särna socken från Idre kapell till norska gränsen:

a) *delen Idre—Mellantjärnbäcken, vester om Grötholens by.*
(12 km.)

Terrasseringsarbetet, som till större delen var verkställdt, föranledde till anmärkning mot lutningarne å en del af linien, enär de gjorts skarpare än som kan tillåtas.

I stället för färjställe vid Storån (Dalelven) är man beänt på byggande af bro.

b) *delen Mellantjärnbäcken—Brunnaån, omkring fem km. öster om Storbo.*

(14.2 km.)

Hela sträckan var färdigtterrasserad, men anmärktes till rättelse flera mindre felaktigheter.

c) *delen Brunnaån—riksgränsen.*

(12.74 km.)

Två tredjedelar af denna vägdel voro färdigtterrasserade, men erforderliga broar återstodo ännu att fullborda.

Gefleborgs län.

Väganläggning från Ljusdals jernvägsstation till Vestansjö by:

a) *delen inom Delsbo socken.*

(2.23 km.)

Vägen var i det närmaste bruten, dikad och planerad, men måste en af olämpliga ämnen utfylld bank bortskaffas för att ersättas med fastare jordarter. Grundläggningen till bron öfver Elvesån hade befunnits allt för svag.

b) *delen inom Bjuråkers socken.*

(11.13 km.)

Arbetet anmaldes såsom fullbordadt, men förekommo flera brister, hvilka anmärktes till afhjelpande innan väganläggningen kan förordas till godkännande.

Väganläggning mellan Los kyrkoby och häradsvägen vid Korskrogen i Färila socken:

a) *delen Los—Häcklaån.*

(3.03 km.)

Hela vägdelen var bruten, dikad och planerad samt grusad, dock ej fullständigt. Broar och trummor voro omsorgsfullt utförda; och der broar med mindre spann än 3 m. föreslagits voro de utbytta mot trummor af sten med 4 qvm. sektionsarea.

b) *delen mellan Häcklaån och Färila sockengräns.*

(8.63 km.)

Äfven denna del var färdigtterrasserad, men ej grusad.

c) *delen mellan Färila sockengräns och Skålsjön.*

(15.78 km.)

Med denna del förhöll sig på enahanda sätt som med nästföregående, och gäller om alla de trenne anförda vägdelarne, hvilka stå under en gemensam arbetsledning, att de byggas med omsorg och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med fastställd plan.

Vesternorrlands län.

Anläggning af den del af ny väg från Gagnet i Helgums socken förbi Helgums jernvägsstation till Forse i Långsele socken, som ligger mellan Helgums kyrka och Forse.

(14.73 km.)

Vägen var fullbordad på en sträcka af 5 km. från Helgums kyrka, och den återstående delen till jernvägsstationen under arbete. Bron öfver Ledingeån skulle förses med öfverbyggnad af jern, och voro vid besigtningstillfället landfästena nästan till fullo uppförda på ett omsorgsfullt sätt; men der-

emot utdömdes de mindre väl lagda landfästena till en mindre bro öfver Qvarnbäcken.

Anläggning af tillfartsvägar till bron öfver Indalselven vid Käfstanacke.

(3 km.)

Dessa vägar voro, med undantag af delarne närmast bron och några återstående putsningsarbeten, anmärkningsfritt brutna och planerade.

Anläggning af tillfartsvägar till bron öfver Indalselven vid Bergeforsen, delen från allmänna landsvägen vid Sörberga till torpet nordost om Bergeforsen.

(1.50 km.)

Denna vägdel var under arbete, men ännu ej fullständigt bruten.

Anläggning af den del af väg från Bosundet i Tåsjö socken till Dorotea kyrka i Vesterbottens län med biväg mellan Vald och Hotings byar i förstnämnda socken, som sträcker sig från Rörströmmen till länsgränsen jemte bivägen.

(12.18 km.)

Arbetet var fullbordadt och kunde till godkännande förordas, så snart fullständig redogörelse för kostnaden förebegrats.

Anläggning af den del af tillämnad väg från Junsele sockens nya kyrkoplats förbi Långvattnets by till landsvägen vid Backe i Fjellsjö socken med nedfartsväg till Krångeds färjställe:

a) delen häradsgränsen—Långvattnet.

(4.13 km.)

Vägen befans i alla afseenden väl utförd och skulle kunnat till godkännande förordas, om ej en del af 480 meter närmast Långvattnets by måst tills vidare lemnas oarbetad, såsom varande beroende på den ifrågasatta ändringen af planen för vägens fortsättning till Junsele.

b) delen Långvattnet—Junsele jemte biväg till Krångeds färjställe.

(15.31 km.)

Arbetet hvilade äfven här af näst förut anförda skäl, varande ändring i den fastställda planen underställd nädig pröfning.

Omläggning af vägen mellan Sollefteå och Junsele kyrka:

a) delen Näsåker i Ådalslidens socken—Höfven i Resele socken.

(12.49 km.)

Vägarbetet var till alla delar fullbordadt och skulle afsyningsbevis utfärdas, så snart den verkliga kostnaden blifvit behörigen styrkt.

b) delen inom Ådalslidens socken å sträckan mellan Näsåker och Junsele sockengräns.

(13.58 km.)

Vägarbetet var till större delen utfördt, dock icke anmärkningsfritt.

c) delen inom Eds och Sollefteå socknar.

(9.69 km.)

Vid arbetet anmärktes, att det icke var tillbörligen sörjdt för trafikens fortkomst å provisionela vägar under det omlägningsarbetena bedrefvos. Vid så väl vägbyggnaden som broarne anmärktes några brister, hvilka dock kunna utan svårighet afhjelpas.

Inom Sollefteå socken var arbetet öfver Remsle mon icke påbörjadt, och ämnade arbetsdirektionen ingå till Eders Kongl.

Maj:t med begäran om befrielse från denna del af vägplanens utförande.

d) delen inom Multrä socken.

(2.77 km.)

Detta vägarbete närmade sig sin fullbordan.

e) delen inom Junsele socken.

(11.42 km.)

Sträckan närmast Junsele var färdigterrasserad och för trafik öppnad å en längd af 2,138 m., men vägdeln mellan Mohy och Qvarnån var icke bearbetad. Bron öfver Qvarnån visade så betänkliga rubbningar af landfästena, att ombyggnad måste föreskrifvas och lemnades erforderliga anvisningar för arbetets nöjaktiga utförande. Ändring i den fastställda planen befans nödig, der vägen framgår invid Skallerbäcken, i anseende till uppkomna förskjutningar af strandbanken.

Anläggning af väg mellan Anundsjö kyrka och Åsele kyrka i Vesterbottens län.

a) delen Anundsjö—Seltjärn.

(19.60 km.)

Vägen var med få undantag bruten och grusad, dock förekommo mindre brister, som anmärktes till afhjelpande. Murningsarbetet till bron öfver Näsfors-ån utfördes anmärkningsfritt.

En förbättring i planen var vidtagen vid Kubbe by, hvarigenom vunnits rätning och förkortning af vägen. Arbetet utfördes i allmänhet förtjenstfullt.

b) delen Seltjärn—Selsjöarne.

(11.12 km.)

Arbetet var flerstädes påbörjadt, men ej i någon mera omfattande grad.

Jemtlands län.

Väganläggning från häradsvägen vid Utanbergsvallarna i Klöfsjö socken till Rätans kyrkoby.

(17.94 km.)

Öfver det vederbörligen fullbordade arbetet lemnades afsyningsbevis, som likväl icke under året företetts.

Väganläggning mellan Rätans och Hafverö kyrkor:

a) delen från Rätans kyrkoby till Ljunga elf med bro öfver elfven.

(3.53 km.)

Vägen var bruten, dikad och planerad och erforderliga trummor voro lagda. Grusningen var ej till fullo gjord. Bron öfver Ljunga elf var fullbordad, men var med hänsyn till grundens beskaffenhet förlagd till en fördelaktigare plats än den, på ett par hundra meters afstånd, i förslaget bestämda; mot utförandet förekom ingen afsevärd anmärkning.

b) delen från Ljunga elf till Galvadsån

(18.26 km.)

var vid besigtningstillfället icke påbörjad.

Väganläggning från Gåddede i Frostvikens socken till gränsen mot Norge.

(3.98 km.)

Vägarbetet uppgafs vara färdigt, men har ej, i anseende till dervid gjorda anmärkningar, kunnat af Styrelsen godkännas.

Vägomläggning mellan Ströms och Hammerdals kyrkor:

a) *delen mellan Ströms kyrka och gränsen mot Hammerdals socken.*

(10.55 km.)

Vägen var visserligen med hänsyn till terrassering och trummor fullbordad, men mot murverket i de två förekommande vägbroarne gjordes så allvarsamma anmärkningar, att ommurning deraf är nödvändig, hvilket påyrkades af inspektionsförrättaren. Äfven vägens grusning ansågs vara otillfredsställande.

b) *delen inom Hammerdals socken från sockengränsen till Hallens by.*

(5.82 km.)

Terrasseringsarbetet var på några ställen påbörjadt.

Öfre norra distriktet.

Vesterbottens län.

Väganläggning från Byske kyrkoby i Vesterbottens län till Risnabben i Piteå socken af Norrbottens län:

a) *delen från Jörns sockengräns till Ribbfors.*

(15.90 km.)

Vägen var fullbordad och kunde till godkännande förordas.

b) *delen från Ribbfors till Katrineberg.*

(16 km.)

Vägarbetet var så långt framskridet, att dess fullbordande före vintern kunde motses och var detsamma med omsorg utfördt.

c) *delen från Katrineberg till länsgränsen.*

(11.27 km.)

Arbetet var börjadt å vägdelen södra del och pågick ny omstakning af vägen i öfrigt.

Väganläggning från Vännäs kyrka genom Degerfors till Hvilan i Lycksele socken.

a) *delen inom Vännäs socken.*

(19.68 km.)

Genom af Eders Kongl. Maj:t den 1 Februari 1889 bifallen ändring i planen för detta vägarbete har kostnaden 43,430 kr. blifvit nedsatt med 4,300 kr. och det beviljade statsanslaget i förhållande härtill minskadt.

Arbetet pågick vid besigtningstillfället med all kraft, och var vägen med tillhörande broar och trummor till stor del färdigbyggd. Vägbredden har vid utförandet ökat från föreslagna 4.2 meter till 4.75 å 5.3 meter.

b) *delen från Vännäs sockengräns till Näsland i Degerfors socken.*

(15.32 km.)

Arbetet var vid besigtningförrättarens besök väl icke börjadt, men skulle snart företagas.

Anläggning af den del utaf ny väg från Sörböle vid Skellefteå stad till Burträsk vid Ljusroten, som sträcker sig mellan Sörböle och Långvikens by.

(12.50 km.)

Vid besigtningen var väglinien renstakad och arbetsprofil upprättad, men intet nämnvärdt arbete ännu företaget.

Norrbottens län.

Omläggning och förbättring af den del af allmänna lands-

vägen inom Neder Luleå socken, som sträcker sig förbi De-gerberget vid Rutvikstorpet samt af sex backar mellan Luleå stad och Börjelslandet.

(6.37 km.)

Vägen var enligt gillad plan utförd, men anmärktes vissa brister, som måste afhjelpas, innan den kunde förordas till godkännande.

Väganläggning från Korpilombolo kyrkoby till Hedens by i Öfver Kalix socken:

a) *delen Ansvar—Rödupp.*

(12.75 km.)

Vägen var färdigbyggd, men icke fullständigt grusad.

b) *delen Rödupp—Heden.*

(19.90 km.)

Renstakning af väglinien var verkställd och skulle arbetet med det snaraste påbörjas.

Väganläggning mellan Storbacken i Jokkmokks socken och Edefors i Öfver Luleå socken; delen inom Öfver Luleå socken.

(14.22 km.)

Vägens rödjning var verkställd och arbetet med brobygg- naden öfver Görjeån påbörjadt.

Anläggning af den del af vägen från Storsands by öfver Görjeån till Edefors, som sträcker sig från den å planrit-ningen utmärkta punkt N till bron öfver Lule elf samt vidare från brons landfäste å elfvens östra strand till den å plan-ritningen med B betecknade punkt.

(5.26 km.)

Skogsrödjning och rothuggning var verkställd, men i öfrigt intet egentligt arbete utfördt.

Väganläggning mellan Arjeplogs kyrkoplats och Uddjaur:

a) *delen kyrkoplatsen—Vaukaselet jemte tre broar öfver nämnda sel.*

(0.36 km.)

b) *återstående delar.*

(3.92 km.)

Vägen var å hela sin längd färdigbruten, men endast å ett par mindre sträckor grusad. Arbetet var beträffande broarne så illa utfördt, att ommurning af landfästena måste föreskrifvas; i öfrigt förekom ingen väsentlig anmärkning.

Väganläggning mellan Tärendö och Anttis by i Pajala socken:

a) *delen från Tärendö till och öfver Tuivaaravuoma.*

(4.73 km.)

Vägbanan var till större delen röjd och rothuggen och bron öfver Kojijki på nöjaktigt sätt utförd.

b) *delen Tuivaaravuoma—Anttis by*

(8.74 km.)

var ännu icke bearbetad.

Anläggning af den del af ny väg i riktning från Byske kyrkoby till Risnabben i Piteå socken, som faller inom Piteå socken.

(4.59 km.)

I anseende till ifrågasatt väsentlig ändring i planen var något egentligt arbete å detta vägföretag icke verkställdt.

Anläggning af utfartsväg från Klöfvarträsk by till Selets bruk i Neder Luleå socken.

(14.76 km.)

Ej obetydlig till förbättring ledande afvikelse i planen var

vidtagen, dock utan att densamma blifvit på förhand vederbör-
ligen anmäld och tillstånd dertill utverkadt. Förutom anmärkta
brister å vägtrumorna var vägarbetet i det hela anmärknings-
fritt utfördt.

*Väganläggning från Elfsby kyrkoby till Finnäset med
biväg från Muskus till Vissträsk; delen som omfattar sträckan
från Manjärvi till Finnäset jemte bivägen till Vissträsk.*

(5.74 km.)

Arbetet hade icke bedrifvits med något större allvar i an-
seende till ifrågasatt och sedermera gjord framställning om
ändring i planen för vägens fortsättning, af hvilken fråga den
nu ifrågavarande vägdelens utförande är beroende.

*Väganläggning från Åträsk till Tällträsk och Pelloträsk
i Piteå socken.*

(17.51 km.)

Vägarbetet var fullbordadt och skulle afsyningsbevis utfär-
das, när den verkliga kostnaden blifvit vederbörigen styrkt.

*Anläggning af utfartsväg från Hundsjö till Bodens by i
Öfver Luleå socken med biväg från Skogså till Broby.*

(26.33 km.)

Med undantag af några mindre sträckor var vägen Hund-
sjö—Boden fullständigt planerad och de flesta broar och trummor
anmärkningsfritt byggda. Bivägen Skogså—Broby var icke
vid besigtningstillfället påbörjad, men har enligt ingången un-
derrättelse sedermera under året blifvit fullständigt planerad.

*Omläggning af allmänna landsvägen mellan Rånbyn och
Strömsund.*

(2.38 km.)

Uppstakning af vägen har skett och äro arbetena under
hösten påbörjade.

*Anläggning af den del af ny väg mellan Elfsby kyrkoby
inom Elfsby socken och Boden inom Öfver Luleå socken, som
sträcker sig från Elfsbyn till Öfver Luleå sockengräns.*

(13.90 km.)

Arbetena voro påbörjade å sträckan mellan Elfsbyn och
Krokfors.

*Anläggning af delen mellan Björkfors i Neder Kalix soc-
ken och gränsen mot Carl Gustafs socken af ny väg i rigt-
ning öfver Keresjoki mot Karungi by i sistnämnda socken.*

(5.08 km.)

Vägen var planerad och grusad, men befunnos de flesta
trumorna vara illa lagda utan tillräcklig grund. Äfvenledes
blefvo landfästena till bron öfver Rödmossebacken kasserade
såsom allt för illa uppförda. En äldre, redan före planens fast-
ställande utförd, men i den nu beräknade vägstyrkan till om-
byggnad icke upptagen bro öfver Sangisån, befans vara i så-
dant skick, att den måste ombyggas, i anseende till att de trä-
kistor, hvarpå den hvilar, börjat öfvergå till förruttnelse.

Följande med statsbidrag understödda vägarbeten hafva
under år 1889 blifvit kontraktsevenligt fullbordade och af Sty-
relsen godkända, nämligen:

	Väglängd i nymil	Beräknad kostnad		Statsbidrag	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
Omläggning vid Boestadliderna å all- männa vägen mellan Nottebäck—Nöb- beleds och Stockatorps gästgivarregår- dar i Nottebäcks socken af Kronobergs län	0.04	3,190	—	¹⁾ 2,113	35
Anläggning af den del af väg från Abilds kyrkoby till Torups jernvägsstation, som sträcker sig från Abild till Borgared i Abilds socken af Hallands län	0.66	25,820	—	²⁾ 15,443	33
Omläggning af allmänna landsvägen mel- lan Uddevalla och Elfsborgs länsgräns i rigtning mot hemmanet Trombäljen å Dalsland, Göteborgs och Bohus län ...	1.20	37,100	—	24,730	—
Omläggning af vägen från Ödeborgs kyrka till Östra Stigen i Färgelanda socken af Elfsborgs län	0.74	22,000	—	14,600	—
Omläggning af den del af vägen mellan Marks häradsgräns vid Fjellatorpet och allmänna landsvägen mellan Klefs och Hids gästgivarregårdar vid Hyndarp inom Mjölback och Mårdaklefs socknar, som sträcker sig från Fjellatorpet till Annelsered inom Elfsborgs län	0.71	16,800	—	11,100	—
Anläggning af väg från Trollhättan till allmänna landsvägen vid Torsered i Elfsborgs län	0.15	25,300	—	16,860	—
Omläggning af allmänna landsvägen vid Engabo mellan Alingsås och Kullabo gästgivarregård i Alingsås landsförsam- ling af Elfsborgs län	0.05	2,606	—	1,700	—
Vägomläggning från Djupebäck vid Bo- hus läns gräns till Gesäters gästgivar- gård i Elfsborgs län	0.42	14,289	—	9,520	—
Omläggning af de s. k. Åstrands och En- narbolsbackarne, utgörande del af väg- omläggning mellan Fastnäs och Am- björby gästgivarregårdar inom Ny soc- ken och Elfdals härad af Vermlands län	0.18	10,590	—	7,060	—
Omläggning å sträckan mellan Årjeng och Kesta skolhus af vägen från Håns tull vid norska gränsen genom Nordmarks härad till gränsen mot Gillbergs härad af Vermlands län	0.70	25,574	—	17,040	—
Omläggning af den del af vägen från Bjärns stenbro inom Karlunda socken till Jern- skogs sockengräns, som sträcker sig från Vennacka till sockengränsen; Vermlands län	0.65	19,058	—	12,000	—
Omläggning af allmänna landsvägen mel- lan Flarka och Vårdslunda gästgivar- gårdar i Horns och Hycklinge socknar af Östergötlands län	0.42	11,100	—	³⁾ 6,978	06
Vägomläggning från gränsen mellan Åsbo och Ekeby socknar vid Karsbotorp till Bösebo i Bläviks socken af Östergöt- lands län	0.52	11,325	—	7,500	—
Anläggning mellan Bösebo och Somvik af ny väg i rigtning mot Örebo i Kisa socken af Östergötlands län	0.52	19,350	—	12,900	—
Väganläggning mellan Kämpabo och Svalås inom Källeryds socken af Jönköpings län	0.53	14,200	—	9,460	—
Transport	7.43	258,302	—	169,004	74

¹⁾ Beviljade bidraget var 2,120 kronor, men då verkliga kostnaden understeg den beräknade, så nedsattes på grund af kontraktets föreskrift anslaget till 2,113.35 kronor.

²⁾ Beviljade bidraget var 17,210 kronor, men har, enär verkliga kostnaden understigit den beräknade, nedsatts till 15,443.33 kronor.

³⁾ Beviljade bidraget var 7,200 kronor, men då verkliga kostnaden understeg den beräknade, så nedsattes på grund af kontraktets föreskrift anslaget till 6,978.06 kronor.

	Väglängd i nymil	Beräknad kostnad		Statsbidrag	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport	7.49	258,302	—	169,004	74
Omläggning af vägen mellan Medelplana och Kestads kyrkor genom Österplana och Klefva socknar af Skaraborgs län..	0.26	18,300	—	12,200	—
Omläggning mellan Gustafsbergs porslinsfabrik och Ålstäket af häradsvägen från Stockholm till Vermdö kyrka i Stockholms län	0.38	11,400	—	7,600	—
Omläggning vid Karby backe i Rimbo socken af allmänna landsvägen norr om Rimbo station i Stockholms län	0.07	1,350	—	800	—
Omläggning vid de så kallade Djurbräcksbackarne i Näshulta socken af allmänna landsvägen emellan Hållsta gästgivarväg och Nästorps skjutstation i Södermanlands län	0.09	4,121	—	2,700	—
Omläggning af allmänna landsvägen dels emellan Valåker och Trosavägen och dels emellan Husby och gränsen mot Vårdinge socken inom Hölö och Vagnhärads socknar af Södermanlands län ..	1.30	39,734	—	26,480	—
Vägomläggning mellan Sörskog i Boda socken och Andersboqvärn i Rättviks socken af Kopparbergs län	0.49	14,930	—	9,950	—
Väganläggning från allmänna landsvägen vid Hagsta till Råhällans jernvägsstation i Hamrånge socken af Gefleborgs län	1.17	35,100	—	23,400	—
Anläggning af den inom Västernorrlands län fallande delen af ny väg mellan Hotings by i Täsjö socken och Löfberga by i Alanäs socken af Jämtlands län, dock med undantag af brobyggnader öfver Täsjöåns båda grenar	1.74	32,400	—	21,600	—
Anläggning af den del af vägen från Bosundet i Täsjö socken af Västernorrlands län till Dorotea kyrka i Västbottens län, som sträcker sig från Dorotea kyrka till gränsen mot Västernorrlands län	0.79	15,910	—	10,600	—
Väganläggning från Åtråsk by i Piteå socken till landsvägen mellan Piteå och Arvidsjaur i närheten af Sjulsnäs by i förenämnda socken af Norrbottens län ..	1.80	25,450	—	12,720	—
Anläggning af väg från Åtråsk till Tallträsk och Pelloträsk i Piteå socken af Norrbottens län	1.75	33,100	—	16,550	—
Summa	17.33	490,097	—	313,604	74

B. Hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer.

I. Hamnarbeten.

Södra distriktet.

Kongsbacka hamn.

1.8 å 2.1 m. under havets m. v. y.¹⁾

Den under vinterns lopp utanför hamnrännan bildade banken, liksom ock de innanför krökningarna af hamnarmarne

¹⁾ De under rubrikerna upptagna, till ett visst vattenstånd hänfödda siffror utmärka de djup, som enligt fastställda arbetsplaner skola förefinnas.

Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens berättelse. 1889.

uppkomna slamafsättningarna, hade uppmuddrats till behörigt djup; hvarjemte äfven pålning verkstälts till förstärkning af den södra hamnarmen.

Varbergs hamn.

I inloppsrännan och hamnbassängen 5.0 m. under havets m. v. y.

Djupet i hamnen hade särdeles väl bibehållit sig utan att muddring behöft under de två senaste åren ske. Djupet befans vara i hamnen 5.0 till 5.34 m., men vid de nya sten-kajerna och tullkammaren 4.5 till 4.8 m.

Bålverket var ånyo tjäradt och vågbrytarne voro nödortigt underhållna.

Galtabäcks hamn.

Djup i inseglingsrännan 2.1 m. under havets m. v. y.

» i hamnen 0.9 å 2.7 » » » »

Den ränna, som uppmuddras för att förbinda viken norr om hamnen med den inre bassängen, hade under vintern ytterligare förlängts, så att endast 36 m. återstodo att fullborda; djupet i denna ränna är 0.7 å 0.8 m.

Vågbrytare, pirer och lastbrygga befunnos oskadade. Djupet var väl bibehållet; i gattet 2.67 m. och deremellan och bryggan ej under 2.4 m. Utanför gattet är deremot djupet på sina ställen ej mer än 2.4 m., och borde der stenrensning ske, men de små tillgångarna lemna ej dertill medel.

Glommens hamn.

Djup i inre hamnen 1.2 å 1.5 m. under havets m. v. y.

» i yttre » 2.4 å 3.3 » » » »

De redan 1888 anmärkta skadorna å den södra piren voro icke afhjelpa, men skulle reparation deraf ofördröjligen företagas. Muddring hade pågått under månaderna Mars—Maj, så att djupet var på reddan 3.3 till 4.5 m. och i rännan mellan hamnarmarne i allmänhet 3.3 m., hvarjemte mellan ångbåts- och ballastbryggorna en omkring 60 m. bred och 3.3 m. djup ränna var upptagen. Vid öfra stenkajen var djupet 2.7 m.

Falkenbergs hamn.

3.0 m. under havets m. v. y.

De skador, som vid 1888 års besigtning anmärktes å den södra piren, voro väl icke vid inspektionsförrättningen afhjelpa, men skulle reparationsarbetet derå med det snaraste företagas. Muddring hade under gynnsamma förhållanden under året verkstälts, så att djupet i hamnen nu var 3.3 till 4.5 m. och i rännan mellan hamnarmarne i allmänhet 3.3 m. Från ångbåtsbryggan till ballastbryggan var upptagen en omkring 60 m. bred ränna med 3.3 m. djup; från sistnämnda brygga till stenkajen var djupet 3.3 till 3.0 m. och uppe vid öfra stenkajen 2.7 m. i en omkring 30 m. bred ränna.

Halmstads hamn.

Djup i yttre hamnen 4.6 å 5.3 m. under havets m. v. y.

Den första afdelningen af den nya vågbrytaren var vid besigtningen i början af Juli månad fullbordad, och befans dess

vestra ändpunkt flyttad längre utåt sjön på ett djup af 5·7 m. i stället för såsom man först afsett 5·4 m.; vågbrytaren har en längd af 634 m., mot i planen fastställda 504 m., hvarförutom i fortsättningen mot land 6 st. kistor, till en sammanlagd längd af 71 m. blifvit sänkta och fyllda med sten. Öfverbyggnaden å vågbrytaren är utförd med endast ett i cementbruk lagdt granitskift närmast vattenytan, i stället för i planen upptagna två skift, men har deremot hela kärnan blifvit lagd med betonyfyllning i stället för att, enligt förslaget, byggas af kallmur och beklädas med beton. Likaledes är pirhufvudet, som tillämnats att utföras på samma sätt som vågbrytaren i öfrigt, helt och hållet beklädt med granit, anbragd å en full kärna af beton, och är utanför detsamma anordnad en strömledare af pålar med en öfver vattenytan betonerad stenfyllning.

Oaktadt föresagda betydliga förbättringar i planen har den af Halmstads samhälle bestridda anläggningskostnaden understigit den beräknade.

Det af goda materialier under distriktschefens ledning särdeles väl utförda arbetet har blifvit af Styrelsen, efter föregående af undertecknad Richert verkställd afsynning, godkändt.

Engelholms hamn.

2·4 m. under hafvets m. v. y.

Djupet såväl i som utanför hamnen syntes ej hafva undergått någon anmärkningsvärd förändring och är det å banken utanför hamnen 1·5 å 2·0 m. samt mellan hamnarmarne 3·6 m.

Till istandsättande och förstärkande af den redan vid nästföregående års besigtning skadade södra piren hade omkring densamma anbragts en mantel af beton, som dock af en kort derefter uppkommen storm blifvit upprifven på en längd af 4 m., hvilken skada sedermera icke hunnit före besigtningen afhjelpas.

Höganäs hamn.

4·8 m. under hafvets m. v. y.

Mot underhållet af denna hamn var intet att erinra.

En ny bassäng för fiskebåtar var anlagd 48 m. söder om stenkolsverkets gamla brygga med en bredd af 46 m., en längd af 60 m. och ett från 1·03 till 2·2 m. varierande djup.

Mölle hamn.

2·7 m. under hafvets m. v. y.

Såväl djupet i hamnen som vågbrytaren hafva väl bibehållit sig, men var sådant icke förhållandet med pirhufvudet, som, byggt af tuktad granit med cementstrukna fogar, fått stora sprickor, tydligen uppkomna genom de skador, som sjömasken tillfogat den kista, hvarå det är byggt och som till bekvämlighet för inseglingen i hamnen ej skyddats med stenfyllning.

Föreskrifter om förstärkning af pirhufvudet blefvo af inspektionsförrättaren lemnade, hvarvid dock hamndirektionen framhöll svårigheten att på grund af bristande tillgångar hos fiskeläget och obetydliga hamninkomster anskaffa nödiga medel till istandsättningen.

Helsingborgs hamn.

Djup i gamla bassängen	4·8 m. under hafvets m. v. y.
» i nya »	3·6 » » » »
» i nyaste »	5·3 å 6·3 » » » »

Såväl gamla hamnens bålverk och kajer som torrdockan voro väl underhållna.

Piren midtför tullkammaren hade blifvit borttagen för be-redande af tilläggsplats för Öresundsångbåtarne, sedan norra kajen i yttre hamnen till följe af den nya, norra hamnbassängens anläggning icke längre vore dertill användbar. Å denna senare har under hela året arbetats med uppmurning i granit med cementbruk af öfverbyggnaden å den yttre vågbrytaren, som uppföres till en höjd af 3·4 m. å hela längden med undantag af endast en 100 m. lång sträcka längst norrut. Parapet med stensatt gångbana var utförd å insidan på 200 m. längd.

För möjliggörande af den nya bassängens uppgräfning voro nödiga fångdammar uppförda och en 63 hästars ångmaskin anskaffad för läns pumpningen med två centrifugalpumpar, hvilket arbete lyckats så, att hela bassängen vid besigtningstillfället var torrlagd och schaktningsarbetet börjadt.

Råd hamn.

2·4 m. under hafvets m. v. y.

Hamnarmarne voro oskadade och väl underhållna. En under nästförlidna vintern mellan södra piren och fyren, till olägenhet för trafiken bildad sandbank var bortmuddrad till behörigt djup. Likaså hade en i inre hamnen af Rausån bildad bank blifvit bortskaffad.

Kyrkbackens hamn.

1·8 å 2·4 m. under hafvets m. v. y.

Hamnen var nödortftigt underhållen och återstod af kontraherade arbeten endast en mindre del.

Djupet i inseglingsrännan var 3·0 m.

Landskrona hamn.

I inre hamnen	3·6 m. under hafvets m. v. y.
» yttre »	5·3 » » » »

Trettio meter af den yttre hamnkajen voro omlagda och nödiga reparationer verkställda å såväl öfriga delar af samma kaj som å Nyhamnskajerna. Afsevärda muddringsarbeten voro utförda, och jernvägsspåren vid hamnen förlängda samt flere nya vaxelspår inlagda. Mot de utförda arbetena förekom ingen anmärkning.

Barsebäcks hamn.

Djup i inseglingen	2·1 m. under hafvets m. v. y.
» inuti hamnen	0·9 å 2·1 » » » »

Hamnarmarne befunnos oskadade och i försvarligt skick underhållna. Ny ledfyr var uppsatt. Djupet i gattet och den yttre hamnen var oförändradt.

Vikhögs hamn.

0'9 å 2'1 m. under hafvets m. v. y.

De under förlidet år anmärkta brister, bestående i felande fyllning å yttersidan af vågbrytaren och en erforderlig betonyffning i vattengången omkring pirhufvudet, voro visserligen afhjelpa, men var den anbragta betonyffningen icke uti tillfredsställande skick.

Limhamns hamn.

3'6 m. under hafvets m. v. y.

Mot underhållet af den gamla hamnen var intet att anmärka.

I samband med anläggningen af den nya cementfabriken pågår alltjemt komplettering af den nya hamnbassängen, som utan understöd af statsmedel utföres på norra sidan af den äldre.

Skanörs hamn.

Djup i inseglingrännan 3'0 m. under hafvets m. v. y.
» i hamnen 2'4 å 2'7 » » » »

Det reparations- och förstärkningsarbete, som med understöd af statsmedel senast blifvit å denna hamn verkställt, har under året blifvit afsynadt och af Styrelsen godkändt.

Trelleborgs hamn.

Djup i inseglingrännan 4'8 m. under hafvets m. v. y.
» inuti hamnen 3'6 å 4'8 » » » »

Nödiga reparations- och muddringsarbeten voro verkställda.

Abbekås hamn.

Djup i inseglingrännan 2'4 m. under hafvets m. v. y.
» inuti hamnen 1'8 å 2'4 » » » »

De färdigbyggda vågbrytare hade erhållit någon helt obetydlig skada. Såväl inseglingrännan som hamnbassängen voro ännu icke uppmuddrade enligt den fastställda planen, och hade arbetet genom entreprenörens iråkade ekonomiska obestånd blifvit för tillfället afbrutet.

Ystads hamn.

Djup i inloppet 5'1 å 5'3 m. under hafvets m. v. y.
» i hamnbassängen 2'5 å 6'0 » » » »
» i fiskarehamnen 1'2 å 1'5 » » » »

Mot underhållet af vågbrytare och kajer förekom ingen anmärkning. En ny tilläggsbrygga för mudderpråmar på östra sidan af hamnen, äfvensom i fiskarehamnen ett nytt släpplan med botten af plank mellan infattningsmurar af granit, voro anlagda.

Djupet i hamnen var i allmänhet 5'3 m.

Kåseberga hamn.

Djup i inseglingsgattet 2'4 m. under hafvets m. v. y.
» i hamnen 0'9 å 2'1 » » » »

Denna hamn befaus i ett bedröfligt skick, enär den vestra hamnarmen på flere ställen var upprifven på yttersidan, och

den östra hamnarmen delvis så underskuren, att den syntes fallfärdig. Några hamninkomster erhållas ej i brist på fastställd taxa, och fiskarebefolkningen är allt för fattig till bestridande af ytterligare omkostnader på hamnen, å hvars första anläggningskostnad 21,000 kr. ännu omkring 4,000 kr. återstå att amortera. Då hamnen har ett passande läge för tyska uppköpare af ål, och befolkningen härigenom tillskyndas en ej obetydlig inkomst, är dess återställande af vikt.

Styrelsen har fäst af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes uppmärksamhet på förhållandet för vidtagande af de åtgärder, som kunna af omständigheterna påkallas.

Simrishamns hamn.

1'8 å 5'3 m. under hafvets m. v. y.

Vid i hamnen gjorda pejlingar befans djupet ett stycke ifrån och utmed den norra hamnarmen 3 å 4 m. samt i midten af hamnen och på södra sidan mellan 4 och 5 m. Det södra pirhufvudet var under året repareradt medelst anbringande af cementsäckar. Icke obetydliga kvantiteter hade uppmuddrats och stenar uppfiskats från den i allmänhet steniga botten. Äfven sprängning under vatten hade försiggått.

Kiviks hamn.

2'1 å 3'0 m. under hafvets m. v. y.

Vid pejling befans att hamnen till betänkelig grad igengrundats; vid pirhufvudet var visserligen ett djup af 2'9 m., men detta minskades hastigt i riktning mot bryggan, invid hvilken djupet var endast 1'2 m. En stor del af hamnens sydliga område var så igensandad, att botten vid lågt vatten var torr; och kan hamnen i sitt nuvarande skick antagas vara till $\frac{2}{3}$ af bassängens areal oanvändbar för båtar, hvilket förhållande synes åtminstone till stor del bero derpå, att en för några år sedan i hamnens södra del, vinkelrätt mot stranden, anbragt fördämning blifvit bortrifven, hvarigenom vid sydlig storm sanddriften in i hamnen ökats. Denna fördämning bör återställas och derjemte en vågbrytare norr om hamnen anläggas.

Den utförda vågbrytaren var i godt skick, men är den alltför låg för att hindra sanddrift, för hvilket ändamål den tarfvar ytterligare förstärkning medelst stenfyllning.

Muddring i hamnen hade under året företagits. Framställning från intressenterne om hamnens återförsättande i dugligt skick lär vara att motse.

Hvitemölla hamn.

0'9 å 3'0 m. under hafvets m. v. y.

De skador, som denna hamn förut lidit, äro fortfarande lemnade utan bot och hafva ytterligare ökats under det nästförlidna årets höststormar, så att den södra hamnarmen på en större sträcka närmare land nu är förstörd; härigenom har sanduppgundningen i hamnen ökats derhän, att vattendjupet i större delen af bassängen ej är mer än omkring 0'5 m. med en i midten deraf befintlig något djupare ränna, i hvilken båtarne dragas ut och in.

Icke allenast den södra hamnarmen bör delvis ombyggas

och stenfyllningen der utanför förstärkas, utan äfven den norra hamnarmen förhöjas, för att hamnbassängen skall blifva nödortfäst skyddad mot igenslamning.

Sedan af Styrelsen genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Blekinge län gjorda påminnelser till intressenterne om vidtagande af kraftiga åtgärder till de uppkomna skadornas afhjelpande visat sig vara fruktlösa, har Styrelsen hos Statsrådet och Chefen för Eders Kongl. Maj:ts Civildepartement gjort anmälan om förhållandet.

Åhus hamn.

2'4 m. under hafvets m. v. y.

Hamnen hade, oaktadt ingen muddring företagits, ett från föregående år oförändradt djup af 4'0 till 4'2 m. i dess nedre del och 3'5 m. i dess öfre del vester om tullkammaren.

Vid å reddan verkställda pejlingar befans djupet variera från 7 till 10 m. Närmast hamninloppet är djupet 4'9 m.

Nogersunds hamn.

Djup i inseglingen 2'4 m. under hafvets m. v. y.

- » utefter bryggan vid vestra vågbrytaren 1'2 à 2'4 m. under hafvets m. v. y.
- » innanför östra vågbrytaren 0'9 à 2'4 » » » »

Vid verkställd pejling befans djupet närmare södra hamnarmen omkring 2'5 m. samt derifrån öfvergående till 1'6 m. i midten af hamnen och till 1'0 m. i norra delen deraf. Ingen olägenhet af sanduppgrundning har här förmärkts. Som denna hamn vanligen icke tillfryser under vintern och derföre flitigt besökes af fiskare från andra fiskelägen, är en fördjupning af de grundare delarne af hamnbassängen önskvärd, och äro äfven intressenterne betänkta på att vidtaga åtgärd härför.

Hamnarmarne voro i godt stånd.

Karlshamns hamn.

3'6 m. under hafvets m. v. y.

Förutom vanliga underhållsarbeten har till bekvämlighet för vinterliggare muddring till djup af 4'7 m. verkstälts i den s. k. Espinghamnen.

Ronneby hamn jemte rensning af Rottne å.

Den del af kajen vid strandgatan, som enligt 1888 års berättelse hade rasat, var nu ombyggd på ett tillfredsställande sätt; men hade å motsatta sidan af ån midt för strandgatan ett jordskred inträffat, hvarigenom der befintliga strandlinien fått en bugt af inemot 0'5 m., och var kajen här upprifven ned till vattenytan. Stenkajen vid hamnen hade ännu icke blifvit reparerad.

Vestra distriktet.

Göteborgs hamn.

5'0 m. under hafvets m. v. y.

För kajbyggnaden vid Masthugget voro nästan alla de för grundläggningen erforderliga timmerkistorna sänkta, och hade

pålningen i dem jemte stenfyllningen pågått i mån af sänkningen, så att med säkerhet kunde antagas, att denna del af grundläggningen skulle under året hinna fullbordas. Faskiner voro inköpta till omkring en tredjedel af behovet och skulle de under sommaren nedläggas.

I de inre hamnarne pågick fyllning dels med sand och dels med jord från grundgräfnings i staden, till betydliga kvantiteter, hvilket arbetes fortsättande dock, i anseende till befarade sättningar och dermed förenade upptryckningar af den lösa botten, afstyrktes intill dess åtminstone 2:ne lag faskinbäddar hunnit nedläggas och påfyllas å de för dem uppmuddrade försänkningarna.

Muddringsarbetena i hamnen pågingo med båda mudderverken och var kanalen kring Tingstadsvassen till hela sin längd fullbordad. All muddring för kajbyggnaden var verkställd och arbetade man vid inspektionstillfället dels på fördjupning af det s. k. Flacket utanför Masthugget och dels vid Tingstadsvassen.

Ett nytt muddruppfördringsverk hade blifvit anskaffadt och uppsatt, bestående af 2:ne ånglyftkranar med stora skopor för massans uppföring från pramarne samt jernvägsspår med stjälpvagnar enligt Décauville's system. Dessa inrättningar, som kostat 28,000 kronor, voro afprovade, men ännu icke i bruk.

Muddrupplagen å Tingstadsvassen hade planerats i den mån det utfyllda muddret sjunkit och uttorkat, och voro nu stora områden disponibla för upplag och fabriksanläggningar.

Släpställen för reparation af pramar voro under anläggning vid Tingstadsvassen, dit dessa inrättningar nu skulle flyttas från Gullbergsvassen.

Synnerligen ändamålsenliga byggnader för förråd och administration af de allmänna arbetena jemte verkstäder voro uppförda å Gullbergsvassen.

Hamnen i sin helhet äfvensom den dyrbara materielen af redskap och maskiner voro väl underhållna.

Strömstads hamn.

Utefter kajerna och i elfmyningen 3'0 à 3'6 m. under hafvets m. v. y.

Hamnen var nödortfäst underhållen och hade derförutom sten blifvit uttagen för en väl behöflig ombyggnad af den s. k. ångbåtskajen. Mot vattendjupets tillräcklighet förekom ingen anmärkning.

Åmåls hamn.

2'97 m. under Venerns l. v. y.

Hvarken något underhållsarbete af betydenhet eller någon muddring hade sedan föregående besigtning verkstälts. Vattendjupet har i allmänhet uppgrundats och utgjorde i hamnbassängen i medeltal 2'60 m., å vändplatsen 2'22 m. samt i inloppsrännan och yttersta delen af hamnbassängen endast 2'57 m., hvilka djup dock kunna anses hafva under flere år bibehållit sig oförändrade. Bryggor (till antalet fem) äfvensom duc d'alben voro illa underhållna och delvis förfallna.

Östra distriktet.

Lidköpings hamn.

3'0 m. under Venerns l. v. y.

Någon anmärkning förekom ej vid årets besigtning å hamnen.

Hjo hamn.

3'0 m. under Vetterns l. v. y.

Hamnen var någorlunda väl underhållen.

Jönköpings hamn.

3'0 m. under Vetterns l. v. y.

Vid anställda pejlingar befunnos djupen i hamnen variera mellan 3'3 och 5'3 m. Någon anmärkning mot underhållet gjordes ej. Af stadsfullmäktige har distriktschefen emottagit uppdrag att upprätta förslag till en ifrågasatt utvidgning af hamnbassängen.

Grenna hamn.

3'0 m. under Vetterns l. v. y.

Någon brist i det fastställda djupet förekom på ett och annat ställe. Förslag till hamnens fördjupning samt till anläggning af en lastbrygga har, enligt erhållet uppdrag, af distriktschefen aflemnats.

Hästholmens hamn.

3'0 m. under Vetterns l. v. y.

En förlängning af kajen inåt stranden har under året utförts på ett tillfredsställande sätt, och var hamnens underhåll i öfrigt godt.

Vadstena hamn.

3'0 m. under Vetterns l. v. y.

Någon anmärkning mot underhållet förekom ej.

Vesterviks hamn.

Vid södra kajen 3'5 m. under hafvets m. v. y.
» Ölandskajen 2'1 » » » »

Jernvägskajen var väl underhållen och befans djupet omkring densamma vid från vester till öster anställd pejling vexlande från 4'24 till 4'60—4'45—3'12—2'67 och 3'0 m. Likaså var skeppsbrokajen väl underhållen, å hvilken dessutom omfattande gatu- och spårutläggningsarbeten verkstälts; djupen här utanför, på 6 meters afstånd från kajen, voro vexlande från 2'82 till 5'0 och 7'0 m. Utanför de pejlade linierna voro djupen i hamnen jemnt tilltagande.

Genom det utanför hamnen varande Blockhussundet kunna icke mera än 4'6 m. djupgående fartyg passera, men förslag är uppgjort till fördjupning och rätning af denna farled.

Gamleby hamn.

Härvarande lastbrygga var på tillfredsställande sätt underhållen. Djupet var på omkring 6 m. afstånd derutanför 2'97 till

5'94 m. och jemnt tilltagande ut i hamnen. Norr om bryggan hade omfattande påhings-, muddrings- och fyllningsarbeten verkstälts, hvarjemte ett nytt hamnspår med vündskifva var under arbete. Äfven i ån skulle nästföljande år muddringsarbeten företagas upp till jernvägsbron. Den härvarande kajen behöfde repareras. Någon vattenskala var ej befintlig i hamnen.

Oskarshamns hamn.

2'4 å 5'5 m. under hafvets m. v. y.
Utefter kajen 2'18 å 4'88 » » » »

En ny omkring 360 m. lång kaj å vikens norra sida var delvis färdig; kajens öfre kant ligger 2'02 m. öfver kistorna och 1'34 m. öfver vattenytan. Djupet var vid kajens yttre ända endast 1'8 m., men ökades inåt stranden till 2'1 å 4'45 m. Muddring skall ske till ett djup af 3'0 å 3'3 m.

Verkställda pejlingar utanför skeppsbron visade djup, som vexlade från 3'3 till 4 å 5 m.; å det i hamnen befintliga, trekantigt formade grundet, var djupet 2'23 till 3'27 m.

Kalmar hamn.

3'6 å 4'3 m. under hafvets m. v. y.

Djupet i den s. k. Finnhamnen befans delvis vara endast 2'4 å 2'7 m., hvilket anmärktes till afhjelpande. Mellan kajerna var djupet 3'3 till 4'5 m. Pejlingar, som gjordes i riktning från hörnet af ballastkajen till Vedholmskajen, utvisade djup af 3'0 till 4'0 m. En uppmuddring till 4'45 m. djup på en bredd af 90 m. utanför skeppsbrokajen var vid inspektions-tillfället under utförande.

I Tullhushamnen voro djupen 4'0 till 4'9 m. och vid Elevatorskajen 4'7 till 5'3 m.

Sandvikens hamn.

2'1 m. under hafvets m. v. y.

Hafvet kastar årligen sten och slam öfver vågbrytarne in i hamnen, hvarigenom hamnbassängen uppgrundas och olägenheter tillskyndas trafiken. En förhöjning af vågbrytarens krön har alltså befunnits nödvändig och äro förslag härtill å bane. Någon anmärkning mot underhållet förekom i öfrigt icke.

Borgholms hamn.

4'2 m. under hafvets m. v. y.

Vid anställda pejlingar visade sig djupet i bassängen vexla från 3'6 till 3'9, 4'0 och 5'3 m. Från pirhufvudet rätt in i hamnen äro djupen aftagande från 5'3 till 2'7 m. Stenfyllningen utmed hamnarmen tarfvade påfyllning, hvilket anmärktes.

Stora Rörs hamn.

3'48 m. under hafvets m. v. y.

I den vestra rännan var djupet 3'3 m., i gattet 3'6 å 3'4 m. och invid bryggan 3'1 till 3'9 m.

Någon annan felaktighet, än att några stenar utfallit ur pirhufvudet, anmärktes ej.

Färjestadens hamn.

1'8 m. under hafvets m. v. y.

Mot underhållet förekom ingen anmärkning.

Visby hamn.

Djup i inre hamnen 3'0 à 3'6 m. under hafvets m. v. y.

» i yttre » 3'0 à 5'9 » » » » »

Mot underhållet gjordes ingen anmärkning. Under det löpande året hade parapeten blifvit cementerad på en yta af 686 qv.-meter. Muddring hade skett i såväl den yttre som inre hamnen samt en förtöjningskista blifvit ombyggd.

De på försök nästlidna år i yttre hamnens södra del sänkta betonblocken voro efter tillsägelse åter upptagna, såsom medförande fara för inseglingen i hamnen.

Djupdyla hamn.

0'9 m. under hafvets m. v. y.

Inspekterad utan anmärkning.

Nabbens hamn.

1'2 m. under hafvets m. v. y.

Vid inspektionen förekom ingen anmärkning.

Ljugarns hamn.

3'0 à 4'2 m. under hafvets m. v. y.

Denna hamn består egentligen af en landningsbrygga byggd af stenfyllda trækistor, hvilka, anbragta i slutet af 1850-talet, till sina öfver vattnet befintliga delar nu äro mycket skadade af röta, hvarföre större reparation eller snarare ombyggnad är af nöden att inom kort verkställas. Hamnen i öfrigt har dock nödortfärdigt underhållits. 4'5 meter djupgående fartyg kunna vid lågvatten lägga till vid brons yttre ända. På platsen finnes tullstation, hamnmästare och lots.

Mellersta distriktet.*Vesterås hamn.*

3'0 m. under Mälarens l. v. y.

Den hamnen skyddande vägbrytaren har under tidernas lopp sjunkit så mycket, att den vid höga vattenstånd stått under vattenytan, hvilken olägenhet afhjelpats genom densammas påbyggande med ett skift kilade granitblock, hvarefter ingen ytterligare sättning förmärktes. Flere nya kajer hafva under de senare åren blifvit anlagda och försedda med jernvägsspår till underlättande af den icke obetydliga malmtransport, som vid hamnen eger rum. Mot underhållet förekom ingen anmärkning.

Trosa hamn.

1'8 m. under hafvets m. v. y.

i inloppet 2'1 » » » » »

Vattendjupet i hamnen var 3'14 m. och i ån vexlande från 2'84 till 3'04 m.

Öregrunds hamn.

Den för omkring 37 år sedan byggda vägbrytaren, eller rättare landningskajen, var nyligen förbättrad och befans i godt skick. Vid nordlig storm kan denna kaj icke angöras af större fartyg, hvarföre förslag till dess förlängning är å bane, men har något beslut derom ännu icke fattats.

II. Brobyggnader.**Södra distriktet.**

Långebro öfver Helge å vid Kristianstad. De under flere år anmärkta svårigheterna vid svängbrons manövrering hade icke föranlett till någon förbättring af svänginrättningen, till följe hvaraf Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen har aflåtit skrifvelse till Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet angående vidtagande af åtgärder för brons underhåll.

Bron öfver Tornesundet i sjön Åsnen i Kronobergs län. Vid föregående års besigtning anmärkta brister voro nu afhjelpa. Enär den rörliga delen af bron, i brist af skyddande due d'alber, ofta är utsatt för törnar af passerande fartyg, har Styrelsen anmanat vederbörande att foga anstalt om anbringande af dylikt skydd.

Vestra distriktet.

Brobyggnaden öfver Göta elf vid Trollhättan med tillfartsvägar. Dessa arbeten afsynades af undertecknad Richert och hafva af Styrelsen godkänts.

Mellersta distriktet.

Bron öfver Skurusund. Bron var väl underhållen och förekom vid besigtningen ingen anmärkning.

Broarne vid Traneberg, Nockeby och Drottningholm å vägen från Stockholm till Drottningholm. Dessa broar, som stå under en särskild af Styrelsen förordnad tillsyningsman, och hvilkas underhåll årligen af allmänna medel bekostas, hafva vid derå anställd besigtning befunnits vara uti tillfredsställande skick.

Nedre norra distriktet.

Brobyggnaden öfver Dalelven vid Avesta i Kopparbergs län. Arbetet var vid besigtningstillfället icke i nämnvärd mån påbörjad.

Bron öfver Ljusne elf vid Jerfsö i Gefleborgs län. Brons jernöfverbyggnad hade blifvit fullständigt ommålad och befans vara i fullgodt skick. Genom verkställda pejlingar utröntes, att inga förändringar i elfvens bädd uppkommit. Någon obetydlig sammansjunkning af bankfyllningen mot det vestra landfästet kunde iakttagas.

Brobyggnaden öfver Indalselven vid Bergforsen i Västernorrlands län. Båda landfästena voro i det närmaste färdiga

och på nöjaktigt sätt utförda; sten till bropelarne var anskaffad, men måste med grundläggningen anstå, till dess att lägre vattenstånd inträffade.

Brobyggnaden öfver Indalselfven vid Kåfstanacke i Indals socken af Vesternorrlands län. Landfästen och pelare voro fullbordade, äfvensom öfverbyggnaden med undantag af körbanan och handräckena. Arbetet var nöjaktigt utfördt.

Bron öfver Ångermanelfven vid Sollefteå i Vesternorrlands län. Anledningarna till de vid förra årets besigtning gjorda anmärkningarna mot underhållet voro, så godt ske kunnat, afhjelpa. Öfre delen af södra landfästet var ombyggd och broreglarna lågo fritt på de underlagda friktionsrullarne med tillräckligt utrymme för verkningarna af temperaturens inflytande å reglarnes längd. Föreskrifna utfyllningar omkring pelarne voro verkställda med derå anbringad betäckning af stora med jernkrampor sammanbundna stenblock, dock utan betongjutning i mellanrummen. Vid andra pelaren från södra landfästet hade å södra sidan genom vattnets åverkan rubbning af utfyllningen skett, så att de yttersta täckstenarne voro hängande i jernkramporna, men hade den orubbade delen af utfyllningen icke desto mindre en bredd från pelaren räknad af en meter; denna skada skulle under vintern afhjelpas.

Det norra landfästets ena vingmur, som af jordtrycket rubbats ur sitt rätta läge, skulle delvis ombyggas.

Öfre norra distriktet.

Bron öfver Ume elf vid Umeå i Vesterbottens län. Bron, å hvilken sedan föregående års besigtning intet underhållsarbete utförts, syntes vara i godt skick med undantag af körbanan, som under kommande vinter måste ombytas, dervid underslagen äfven skulle efterses. Bropelarne hade väl motstått det våren 1889 i förening med isgång inträffade, ovanligt häftiga vårflödet. Hvarje vinter undersökes medelst pejlingar, huruvida bottenutskärningar omkring pelare och landfästen egt rum.

Bron öfver Ume elf vid Sörfors. Denna bros underhåll hade mycket försummats under det förgångna året. Såväl den timrade stenkista, hvaraf det norra landfästet består, som körbanan voro af röta angripna, hvarjemte ock spännstolarne satt sig och behöfde uppriktas genom åtdragning af hängbultarnes muttrar, och voro jemväl andra reparationsåtgärder af nöden, hvarom allt arbetsdirektionen blifvit af distriktschefen förstärkt.

Bron öfver Ume elf vid Korpberget i Lycksele kyrkoby i Vesterbottens län. Vid nästlidne års inspektion föreskrifna underhållsåtgärder voro nöjaktigt utförda, och var bron i ett tillfredsställande skick.

Bron öfver Vindelelfven vid Ekorrsle i Degerfors socken af Vesterbottens län. Vid nästlidne års häftiga flöde hade vattnet stigit upp öfver pirernas mot strömmen vända förpelare eller spetsar och äfven något berört träöfverbyggnadens lägsta delar. Af det flödet medföljande timret hade pelarspetsarnes betäckningar rubbats, hvilket äfven var förhållandet med stenbeklådningarna å de omkring landfästena utfyllda jordbankarne. Åtgärder till skyddande af bron mot dylika påkänningar hafva af distriktschefen föreslagits och delgifvits arbetsdirektionen.

Bron öfver Skellefte elf vid Krångfors i Vesterbottens län. De vid föregående årets besigtning anmärkta felaktigheter voro afhjelpa.

Bron öfver Öre elf vid Agnäs i Bjurholms socken af Vesterbottens län. Såväl underbyggnaden af sten som öfverbyggnaden och körbanan med dess slitdäck voro väl underhållna.

Brobyggnaden öfver Lule elf vid Edefors i Norrbottens län. Till denna brobyggnad gillades planen redan den 2 December 1887, och hafva statsbidrag beviljats såväl af 1888 års hamn- och brobyggnadsmedel, 33,000 kr., som af samma fond för 1889, 11,000 kronor. Arbetet har väl blifvit, med iakttagande af stadgadt villkor för anslagsbeloppens åtnjutande, påbörjadt, men hafva de infordrade kontraktshandlingarna icke blifvit Styrelsen tillställda; ett förhållande som lär bero på svårigheten för intressenterne att i dessa aflägsna trakter få lämplig och pålitlig entreprenör för arbetenas verkställighet. Påminnelser hafva från Styrelsens sida blifvit gjorda.

III. Kanaler och farleder.

Södra distriktet.

Räppe—Helga sjö—Tofta kanal. Vid underhållet af denna kanal förekom icke någon anmärkning. Djupet i bassängen var, vid ett annoterat vattenstånd för dagen i Helgasjön af 0.82 m. öfver lägsta vattenytan, 1.85 å 1.90 m., och i kanalen mellan Räppe och Helgasjön 1.9 å 2.0 m.

Kanalanläggningen genom Helgasjön samt Skafvenäs och Tolgsjöarne in i Asasjön. Djupet i Kalfsundet var 1.9 å 2.0 m. samt å nedre tröskeln i Åby sluss 1.97 m.; å den öfre tröskeln var vattendjupet 1.60 m. och vid svängbron 1.64 m. samt i Tolgkanalen 1.9 å 2.0 m. Någon annan anmärkning mot arbetet förekom ej, än att en såsom behöflig förut påvisad påtänning till stöd för kanalsidorna ej ännu utförts.

Vestra distriktet.

Aspholmens farled i Venern. Vattendjupet var tillfredsställande och syntes sedan 1876 icke hafva undergått någon förändring.

Seffle kanal och Byelfvens segelled. Utom de vanliga årliga underhållsarbetena vid Seffle kanalstation hade omkring 80 kubikmeter berg blifvit bortsprängda i den s. k. »Vindlösan», timmerlänsan vid Carlsborg ombyggts samt stenrensning företagits i Kattungs-, Rolfseruds och Seffle bergskanaler; vid Nyäter voro kompletteringsarbeten utförda å dervarande nya brovaktarestuga, samt å sträckan mellan Fröbol och Sulvik muddring i segelleden verkställd. Lägsta vattenståndet å skalan vid Seffle, som antagits till 2.08 m., har under seglationstiden varit 1.93 m., hvilket inträffade i September, men har genom en norr om stora landsvägen vid bron anbragt fördämning djupet sedermera kunnat hållas vid 2.67 å 2.82 m. å sagda skala.

Östra distriktet.

Gränsö kanal vid Västervik. Vattenståndet var för dagen ovanligt lågt och aflästes å Västerviks vattenskala till 4·6 m., och voro djupen derunder i kanalen vexlande från 1·46 till 1·6 m. Några afsevärda anmärkningar beträffande underhållet förekommo ej.

Inloppet till Gamlebyviken. Under en för tillfället rådande svag uppström observerades ett vattenstånd af 4·6 m. å Västerviks vattenskala, och iaktogs beträffande

a) *Strömsholms kanal och svängbro:* att såväl bron, som öster derom varande kaj- och dragvägar voro väl underhållna; sydväst om bron var en, med cementstrukna fogar försedd, kaj uppförd till stöd för en der gjord utfyllning. De vester om bron befintliga i mindre godt skick varande kajerna och dragvägarne af trä skola snart ombyggas. Djupen midt i kanalen voro 2·75 till 3·41 m.; och beträffande

b) *Stegholms kanal och rullbro,* att bro och kajer underhållas i behörigt skick. Djupen i kanalen voro 4·60 till 5·34 m.

Göta kanal. Kanalen med tillbehör och förråd har befunnits fortfarande väl värdad, och utom sådana flercaldiga omfattande underhållsarbeten, som årligen bruka utföras, förtjena att för detta år särskildt omnämnas ombyggnaden af Tåtorps sluss och Snöfveltorps bro, hvarjemte sammanhängande telefonledningar blifvit anbragta utefter såväl den östra som den vestra kanallinien, så att nu mera dylik förbindelse endast saknas mellan de båda linierna å ömse sidor af sjön Vettern.

Kinda kanal och båtleden Rengen—Jernlunden—Åsunden. Dessa anläggningar med tillhörande slussar, broar och byggnader underhållas fortfarande på ett fullt tillfredsställande sätt.

Mellersta distriktet.

Väddö kanal. Till följd af det låga vattenstånd (0·21 m. under nollpunkten å vattenskalan) vid Väddö bro, som under våren egt rum, hade ingen af de ångbåtar, som vanligen trafikera kanalen, kunnat der framgå. Flere jakter lågo vid inspektionstillfället i Maj förtöjda vid inloppen till kanalen under förbudan på högre vattenstånd. Plan till kanalens fördjupning och rätning har emellertid blifvit af Eders Kongl. Maj:t fastställt.

Brovaktarestugan hade undergått en ändamålsenlig reparation.

Den kanalen tillhörande färjan var reparerad, men tarfvade jemväl färjkarlens stuga dylik åtgärd.

Strömsholms kanal. Någon särskild besigtning å kanalen har icke under året verkställts, men har vid en af undertecknad Richert derå företagen resa den i allmänhet befunnits vara väl underhållen. Såväl murar som slussportar och trösklar voro vattentäta och de lätt manövrerade rullbroarne öfver kanalen i godt stånd, och förekom ingen annan anledning till anmärkning mot någon af kanalaneläggningens viktigare delar, än att bergskanalen vid Skansen hade så knapt djup, att ångbåten skrapade mot botten; deremot syntes mindre detaljer försummade såsom att frihulten å vingmurarne voro murkna och delvis lösa, hvilka brister väl komme att snarligen afhjelpas.

Upprensning af segelleden på Örsbaken samt genom Skanssundet och vidare till Köping. Detta arbete har under året nöjaktigt fullbordats och var djupet i Skanssundet 3·86 m. och der utanför 4·15 m. under Mälarens lägsta vattenyta.

Farleden å Köpingsån. Mot underhållet var intet att anmärka, men börjar djupet att för den nuvarande trafiken blifva alltmer otillfredsställande.

Ombyggnaden af en del af Eskilstuna öfre kanalaktiebolags å Karl Gustafs stads gevärsfaktoris område belägna sluss. Vid besigtningen i Maj voro botten och en del af sidomurarne uppförda på ett tillfredsställande sätt; och var sten framskaffad till nästan hela den återstående byggnaden.

Eskilstuna kanal förbi fallen vid Thorshälla har befunnits vara utmärkt väl underhållen.

Södertelje kanal. Kanalen underhålls med omsorg. Vissa vid anläggningen bibehållna krökar i inloppet till kanalen genom Linasundet, som visat sig för ångbåtstrafiken mycket obekväma, torde i den närmaste framtiden komma att förbättras, enär plan dertill är under arbete.

Den gamla öfver slussen ledande svängbron af trä är nu utbytt mot en ändamålsenligt konstruerad dylik bro af jern.

Hjelmare kanal har befunnits i ett mycket godt skick.

Farleden å Arboga å. Till betryggande af genomfarterna vid de närbelägna landsvägs- och jernvägsbroarne vid Kungsör voro nya ledbommar utförda och med statsmedel bekostade, hvilket arbete under året fullbordades och godkändes.

Vattendjupet i ån var ingenstädes mindre än 2·97 m.

3 duc d'alber voro ombyggda nämligen en ofvånför Kungsörsbroarne och två vid åns mynning i Galten.

Farleden å Fyrisån. Vattendjupet i ån underhålls numera till 2·97 m. och var i allmänhet tillfredsställande utom vid nedra ändan af Sunnersta-föret och vid åns utlopp i Ultuna-föret, der nödiga muddringar vid inspektionstillfället ännu icke hunnit att verkställas.

Nedra hamnbryggan i Upsala var reparerad och farledens härvarande magasin flyttadt för att lemna plats för en gata. Strandskoning och pilplantering hade med framgång bedrifvits å en längd af omkring 150 m. Nedre delen af hamnen midt för ångsågen utvidgades medelst muddring.

Farleden å Enköpings å. Vattendjupet i ån var ingenstädes mindre än 2·9 m. eller 0·44 m. större än det minsta tillåtna.

Kajen i Enköping var i fullgodt skick.

Farleden å Örsunds å. Anmärkningar förekommo mot underhållet af landningsbryggan vid Högby samt mot djupet i segelleden, som flerstädes var otillfredsställande, och har arbetsdirektionen blifvit genom Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förstärkt att afhjelpa de anmärkta bristerna.

Slussen vid Knapforsen. Den gamla öfver kanalen ledande, af röta starkt angripna rullbron har utbytt mot en fast bro med balkar af jern, förlagd nedanför det nedre portparet och så anordnad, att den lemnar godt utrymme för å farleden trafikerande ångbåtar. Mot underhåll af såväl sluss som farled förekom ingen anmärkning.

Kanalen mellan Norra och Södra Hörken. Denna kanal underhålls särdeles väl, och har rörelsen å densamma på sista tiden något ökat mot hvad förr varit förhållandet.

Upprensningen af Kolsundet i Mälaren. Detta under

arbete varande företag hade så fortskridit, att den blifvande rännan längs norra sidan var till halfva bredden uppnedd till nära fullt djup, som skall vara 0.5 m. under tröskeln i Stockholms sluss, och har härigenom en väsentlig lättnad redan beredts ångbåts- och sjöfarten. Vid arbetets utförande gjordes den erinran, att de upptagna ämnena böra så uppläggas, att de ej i framtiden kunna komma att bidraga till sundets uppgrundning.

Nedre norra distriktet.

Farleden å Indalselven från Klingerfjärden till Utanede. De härvid utförda arbetena bestå dels af uppneddning af Sillerforsen och dels af anläggning af ett slags sluss vid Bergeforsen, hvilken sluss är till sin konstruktion förfelad; de här sänkta timrade stenkiörarna äro alldeles förfallna och nu till mera hinder än gagn, hvarföre den ångbåt, som uppehåller trafiken å elfven, måste i regel hålla sig å sträckan mellan Berge- och Sillerforsarne, hvilka endast undantagsvis kunna passeras.

Kanalen och bron vid Hernösand. Å vattenmärket vid svängbron aflästes ett vattenstånd af 3.75 m., hvilket djup vid pejling i kanalen öfverallt anträffades, utom vid dess södra ända, der å östra sidan ett grund bildats, som sträckte sig öfver en tredjedel af bottenbredden, hvaremot utskärning skett å den vestra sidan, hvarför fartygen måste vid passerandet hålla sig åt denna sida, som dock utan svårighet för navigeringen kunde ske; bankbildningen vid östra sidan af kanalen beror på en å detta ställe deri utmynnande afloppstrumma och har i flere år befunnits vara i samma skick.

Svängbron är nu 35 år gammal och tarfvar att inom kort ombyggas, hvarpå äfven vederbörande lära vara betänkta; emellertid behöfde körbanan med det snaraste repareras.

Farleden genom Stråkvattnet i Ströms vattudal. Afläsningen å den förefintliga skalan visade 2.82 m. vattenstånd, hvilket djup vid pejling allestädes uppnåddes, och hade således ingen uppgrundning skett, hvilket icke heller lär vara att befara, enär strömmen i den utsprängda farleden understundom är så stark, att de ångbåtar, som trafikera densamma, icke förmå att taga sig upp.

Den å strömmens venstra sida utlagda ledlänsan hade under vårfloden blifvit rubbad ur sitt läge till följd af stödens otillräckliga styrka. Nödiga föreskrifter för afhjelpande af denna brist lemnades arbetsdirektionen af besigtningsefveraren.

Öfre norra distriktet.

Farleden genom Tjufholmssundet. Arbetet med fördjupning och rätning af denna farled, som ensamt bekostas af Umeå stad, har under året påbörjats med användande af kraftiga ångmudderverk af lika konstruktion med dem, som vid regleringen af sjön Hjelmaren blifvit använda.

IV. Dockbyggnader och upphållningsbäddar.

Dockorna å Beckholmen i Stockholm. En större och två mindre dockor äro helt och hållet utsprängda i berget. Den Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens berättelse. 1889.

större har en längd af 100.9 m. och en bredd i portöppningen af 16.66 m. med ett djup öfver tröskeln af 5.05 m. under Salt-sjöns antagna lägsta vattenyta lika med 3.56 m. i Stockholms sluss. De mindre dockorna ligga innanför hvarandra och hafva en sammanlagd längd af 104.0 m., fördelad på midten genom portar med en bredd i öppningen af 9.5 m. och ett djup under Salt-sjöns ofvansagda lägsta vattenyta af 3.26 m. Ett nytt pumpverk har blifvit uppsatt, och är det hela väl underhållet.

Oskarshamns docka. Ingen anmärkning mot underhållet förekom.

Norrköpings docka. Vid nästföregående års inspektion hade bristande underhåll af dockportarne anmärkts, hvilken anledning till anmärkning icke heller nu blifvit undanröjd, men har styrelsen för Motala verkstad, derom erinrad, lofvat snar åtgärd till bristernas afhjelpande.

Slipen i Kalmar har befunnits i användbart skick, men behöfver dock snart att grundligt repareras, hvartill förslag innefattande anskaffande af ångvinch för slipen samt byggande af mekanisk verkstad m. m. är uppgjort.

Skibordsdammen öfver Motala ström ofvan Bergsbron i Norrköping har vid verkställd besigtning befunnits i fullgodt skick.

Följande med statsbidrag understödda hamn- och brobyggnadsarbeten samt förbättring af farled hafva under år 1889 blifvit godkända, nämligen:

	Beräknad kostnad.		Beviljad statsbidrag.	
	Kr.	öre.	Kr.	öre.
Istandsättning och förstärkning af hamnen vid Skanör i Malmöhus län	34,200	—	30,700	—
Istandsättning och fördjupning af hamnen vid Kyrkbacken å ön Ilven i Malmöhus län ...	12,000	—	6,000	—
Anläggning af hamn vid Vikhögs fiskeläge i Malmöhus län	22,370	—	14,400	—
Brobyggnad öfver Göta elf vid Trollhättan i Elfshögs län	84,500	—	56,300	—
Anbringande af ledbommar vid Kungsörs landsvägs- och jernvägsbroar i Vestmanlands län	3,900	—	3,900	—
Summa	156,970	—	111,300	—

C. Vattenaftappningsarbeten.

Södra distriktet.

Kronobergs län.

Reglering af Kåt-ån och torrläggning af kringliggande mader inom Hvittaryds, Berga och Ljungby socknar. Arbetet, som anmälts färdigt till afsyning, hade dock ej kunnat under år 1889 godkännas, emedan af verkställd afvägning och sektio-

nering framgått, att visserligen botten af kanalerna var uttagen till fullt djup öfverallt utom å en kortare sträcka i Applanäs-kanalen, men att deremot kanalens genomskärning ej befans öfverensstämma med den i arbetsplanen föreskrifna, hvarjemte andra anmärkningar emot regleringsarbetets utförande förekommit, såsom bristande genomstick af vallarne, felande räckan å broarne, otillräcklig grundläggning för en bro m. m.

Afdikning af Kåramåla Fly, tillhörande Kåramåla by, Kåramåla torp och Högahult inom Nöbbelöds socken. Kanalen var efter hela sin längd utgräfd, men hade hopträngts till följd deraf, att myren i närheten af densamma satt sig. Myren var dessutom, ehuru fast vid ytan, på omkring en meters djup så våt, att kanalgräfningen genom densamma endast kunde ega rum under särdeles torr årstid och väderlek, hvadan 1888 och 1889 års i detta hänseende ytterst ofördelaktiga eftersomrar och höstar hindrat arbetets fullbordande till bestämd tid eller hösten 1889.

Dikning och odling af Borrsjö mader, tillhörande Söraby, Norraby och Borrlanda byar i Söraby socken. Arbetet med hufvudkanalens gräfning och murläggning hade fortskridit till en längd af 1,050 meter från utgångspunkten mot Borrsjön, hvarjemte i kanalens fortsättning mellan denna sjö och Norraby-sjön förskaktet var utgräfdt på en sträcka af omkring 400 meters längd. Äfven voro sidokanalerna och afloppsdikena till stor del utgrädda. Emot arbetet, som mött svårigheter af olika slag, fans intet att anmärka.

Torrläggning och odling af Pinna myr i Linneryds, Tingsås och Väckelsågs socknar. Alla diken, såväl större som mindre, voro grädda, ehuru de behöfde en genomgående rensning, hvarjemte några af de större afloppsdikena torde böra stensättas.

Sänkning af sjön Spånen i och för utdikning och odling af sankmarker å egorna till Gemla Svensgård, Getaskärf, Harakulla, alla i Öja socken och Kinnevalds härad, Gemmatorps säteri, Humlaryd, Lekaryd—Tivittgård under Engaholms fideikommiss, alla i Lekaryds socken, samt Aringsås och Spänningslanda säteri under Engaholms fideikommiss i Aringsås socken af Allbo härad. Företaget, som anmälts till afsyning, befans emellertid vid afvägning och sektionering af hufvudkanalen och sidodikena icke vara i sådant skick, att det kunde såsom fullbordadt godkännas.

Blekinge län.

Sänkning af Björkerydssjön jemte upprensning af Netti-raby å samt utdikning för odling af madägar, tillhörande byarne Fridlefsstad, Mummelycke och Björkeryd i Fridlefsstads socken. (Det återstående odlingsarbetet.) 12—15 hektar torrlagd mark voro ännu ouppodlade men skulle till hösten plöjas. Emedan afloppskanalens otillräckliga storlek icke förmådde hindra öfversvämning vartiden, till följd hvaraf endast vårsäd och rotfrukter kunde skördas å det genom sjösänkningen vunna området, ansågs gagnet af densamma icke vara så stort, som man beräknat.

Sänkning af sjön Alljungen för torrläggning och odling af sankmarker, tillhörande byarne Stensjö och Sällemåla uti Fridlefsstads socken, Stickeboda, Pukaberg och Bakareboda i Sillhöfda socken samt Bredasjö och Kroppasjö uti Tvings socken, Medelstads härad. Vid besigtningen anmärktes, att

en mindre upprensning vid Ottastek var af nöden, äfvensom att afloppsgravven mellan Stora Alljungen och Ignagölen samt mellan Ignagölen och Husgölen icke egde tillräckligt djup. Upprensningen skulle enligt tillsägelse genast verkställas, och arbetet med gravvens fördjupning var redan påbörjad. Den pågående gräfningen af afloppskanalen vester om Husgölen ansågs blifva färdig under året. Omkring Ignagölen och Husgölen var ännu intet väsentligt odlingsarbete utfördt.

Kristianstads län.

Utdikning och odling af mark till N:o 1 Hunshult i Örkeneds socken, Östra Göinge härad. Något utdikningsarbete hade sedan föregående årets besigtning icke blifvit utfördt, emedan hemmanet till följd af dåvarande egarens konkurs öfvergått i annan mans hand. Af det för arbetet erhållna odlingslån 4,800 kronor hade lyfts 3,000 kronor, och ansågs det återstående arbetet, odlingen deri inberäknad, kunna utföras för inestående 1,800 kronor af lånesumman och vara fullbordadt inom föreskrifven tid eller den 1 November 1890. Då den nye egaren icke tycktes vara sinnad att fortsätta arbetet, uppgäfvö lantagarens borgesmän såsom sin afsigt att bringa detsamma till slut. — Afloppskanalen, hvilken var utgräfd i enlighet med föreskrifven plan, var delvis igenrasad och doseringarna underskurna, hvadan deras stensättning till högsta vattenstånd torde vara nödvändig å långa sträckor. Odlingsdikena voro, med undantag af ett laggdike, likaledes behörigen fullbordade och temligen väl bibehållna, ehuru å flere ställen stenrensning fattades, och voro laggdikena till följd af bristande underhåll mycket igenslammade.

Afdikning af frostförande Hemmeströ och Varpamossarne, tillhörande Hemmeströ, Kulleröds och Varpatorpets byar uti Åkarps socken, Vestra Göinge härad. Hufvudgravven var på åtskilliga ställen igenslammad, hvarjemte upplagen voro lagda för nära dikeskanten, hvilka olägenheter närvarande intressenter tillsades att afhjelpa. Hemmeströsmossens och Varpamossens rågångsdiken voro till största delen fullbordade. Återstående dikningsarbete på Hemmeströsmossen pågick, och kunde alla rågångsdikena å denna mosse sannolikt — derest ej ogynsam väderlek derför lade hinder i vägen — under året blifva färdiga.

Malmöhus län.

Afdikning och odling af sidlända marker, tillhörande Rönneholms gods i Stehags socken, Onsjö härad. På flere ställen af hufvudkanalen, som likväl under hösten år 1888 blifvit grundligt rensad, hade doseringarna, som der utgöras af sand, till följd af den starka lutningen igenrasat. Rothuggnings-, flåhacknings- samt bränningsarbeten pågingo, och återstodo af hela odlingsarbetet omkring 30 hektar. Odlingsdikena voro öfver allt upptagna, hvaremot ännu de flesta laggdiken saknades.

Afdikning och odling af mark till Ageröds säteri i Munkarps socken, Onsjö härad. Hufvudafloppsgravven var mycket igenslammad, och på afdelningarna II och V af den höga mossen var endast dikning till en längd af omkring 600 meter verkställd. Rundt om högmossen på afdelningarna I, III, IV

och VII var odlingsarbetet färdigt och på afdelningen VI pågick fläbackning och rothuggning på den del deraf, som icke hör till högmossen, hvars odling omöjliggöres af det mäktiga hvitmosselagret å densamma. Omkring 5 hektar af afdelningen I hade under året täckdikats; hvarförutom på ett afstånd af 300 m. från hufvudkanalens utlopp i Rönne å en omkring 400 m. lång och 1.5 m. djup graf i sydöstlig riktning upptagits, ehuru en sådan icke var i förslaget beräknad.

Afdikning och odling af Stora Herrestads mossar, hörande till Stora Herrestads säteri samt gårdarne Fredriksberg och Carlsfält i Herrestads härad och socken. Å afdelningarna 1, 2 och 3, hvilka äro fullständigt dikade och odlade, hade särdeles goda skördar af raps och hafre erhållits, och voro 25 hektar deraf besädda med råg. Af arbetet på afdelningen 4, der odlingen var färdig, återstodo ännu några s. k. afskärningsdiken. Ehuru afskärningsdikena, efter hvad vid mätningar utröntes, voro utgrädda med något skarpare doseringar än hvad förslaget angifver — doseringslutning af 2:1 i stället för sådan af endast 1.43:1 — hade dikena likväl stått sig mycket bra. Det på Fredriksberg och Carlsfält återstående dikningsarbetet skulle under våren 1890 fullbordas, hvarjemte de från grafvarne uppkastade torfsträngar, som ännu icke bortskaffats, skulle under följande år derifrån aflägsnas.

Afdikning och odling af sidländ mark, tillhörande Långaröds, Önnicköps, Skepperöds, Farhults och Hemmeneköps byar i Långaröds socken, Färs härad. Nästan allt odlingsarbete var verkställt och alla aflopps diken voro utgrädda till den redan fullbordade hufvudkanalen, hvilken var tenligen väl bibehållen, ehuru den behöfde upprensas i synnerhet der gräfningen träffat sandbotten. Vid Hemmeneköp var kanalen mycket igenrasad och den uppgrädda jorden låg för nära doseringen, hvilka olägenheter vederbörande anmodades afhjelpa före afsyningen, som ansågs kunna ega rum under nästföljande år. — Den medelst djupplöjning odlade jorden hade under året gifvit åtskilliga foderskördar med i allmänhet godt resultat.

Hallands län.

Torrläggning af Undars mosse i Steninge och Eftra socknar. Bottensprängningen vid utloppet och upprensningen af hufvudkanalerna voro under arbete, men ännu ej fullbordade. Äfvenså pågick arbetet med rensningen af de öfriga sidokanalerna. Företaget syntes dock ej hinna blifva färdigt till afsyning under året.

Vestra distriktet.

Elfsborgs län.

Utdikning och odling af de s. k. Bjelkareds mader, tillhörande hemmanen Bjelkared, Sötestorp, Torkilstorp, Vimle, Holmen, Horsholmen, Sträte och Plate inom Skölfsvene och Eriksbergs socknar. Föga arbete hade under året utförts och företagets fullbordande var uppskjutet, i afbida på Eders Kongl. Maj:ts beslut i anledning af sökt ändring i den fastställda arbetsplanen.

Afdikning af frostförande myrar, tillhörande hemmanen Vättungen, Kårud, Ödebyn och Björtveten i Bäcke socken. Arbetet befans vara fullbordadt och kunna till godkännande förordas.

Afdikning och odling af sank marker, tillhörande Mon, Hedemarken och Rinnane i Töftedals och Eds socknar i Vedbo härad. Omkring 15 hektar uppgäfvo hafva under året odlats. Dessutom hade diken rensats och täckdikning delvis verkställt å en yta af omkring 12 hektar, som förut legat i träde och vid besigtningen var besädd med råg.

Afdikning och odling af Hellestads och Floby mader, tillhörande Brandstorp, Hellestad Bredgården, Hellestad Backgården och Skattegården, Finnestorp med Tomten, Långås med Strömsholm och Tveten i Hellestads socken och Gäsene härad af Elfsborgs län samt Vistaholms säteri, Vist Mellomgården, Mellomgården, Floby Bosgården, Floby Trädgården och Istorp i Floby socken och Vilske härad af Skaraborgs län. Hufvudkanalen och de större bigrenarne voro upptagna till nästan hela deras längd, men bottenrensningen återstod. Gräfningen af de mindre dikena pågick. Förlängning i tiden för arbetets fullbordande hade begärts, hvilket äfven var nödvändigt, enär terminen utgått redan före besigtningen.

Afdikning och odling af Semsholms mader, tillhörande säteriet Semsholm jemte hemmanen Tångarp, Skogsbo och Sverkilstorp inom Sems socken af Gäsene härad. Vattenaflednings- och afdikningsarbetet var verkställt, hvarom särskildt bevis på begäran lemnats.

Afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande egendomen Ellenö inom Torps socken i Valbo härad. Afloppskanalen i Flagarån var på en sträcka af 600 meter nedifrån till fullt djup och bredd utgrädd. Den uppkastade jorden låg för nära kanalens kanter, hvarom tillsägelse om dess bortförande gjordes. Arbetet pågick med en arbetsstyrka af 6 man.

Afdikning och odling af sank mark, tillhörande hemmanet Tydjesäter, ett mantal i Lerdals socken och Valbo härad. Afloppskanalen var behörigen fullbordad med undantag af 100 meter, der arbetet pågick och snart var färdigt. Alla afledningsdikena voro äfven fullbordade utom tre, tillsammans utgörande en längd af 115 meter. Backdiken till 500 meters längd voro fullbordade. Dikningen ansågs därför vara till fyra femtedelar utförd. En fjerdedel af odlingsområdet var färdig och hade redan burit skörd. Den uppgrädda jorden, som lagts för nära dikeskanterna, skulle under hösten bortföras och utspridas öfver odlingsområdet.

Torrläggning af sank marker omkring ån Nossan, tillhörande dels Ribbingsbergs säteri, beläget inom Härene socken af Kullings härad och Elfsborgs län samt Lekåsa socken inom Barne härad af Skaraborgs län, dels byarne och hemmanen Espekroken, Kifvernäbb, Härened och Brogård i Häreneds socken, Fötene, Saxtorp, Tostarp och Tumberg i Tumbergs socken, Eggvena i Eggvena socken af Kullings härad och Elfsborgs län, Bragnum i Lekåsa socken, Åsaka Godegården och Åsaka stom i Åsaka socken, Tegalunds boställe och Baltorp i Foglums socken inom Barne härad och Skaraborgs län. Arbetet, hvars utförande lemnats å entreprenad, hade med omsorg bedrifvits, hufvudsakligen i närheten af Baltorps qvarn, hvilken måst utrifvas. Af berg hade utsprängts omkring 6,150 kbm., hvarjemte uttagits 12,600 kbm. jord i

sjelfva Nossan samt 2,800 km. ur dess tillhöde Lillån. Kostnaden för det verkställda arbetet hade ej obetydligt öfverskridit den beräknade kostnaden för motsvarande arbete, emedan vida mera berg måst bortföras än hvad i det fastställda kostnadsförslaget uppgifvits.

Vermlands län.

Uttappning af sjön Fåen och sänkning af Bytjärnen i Brunskogs socken. Alla kanalerna voro till behöriga dimensioner utgrädda utom den mellan Bytjärnen och närmaste bergskärning varande del, der fullt djup ännu ej ernåtts. Under året hade intet arbete verkstälts. Åtskilliga brister i afseende på kanalernas rensning, omläggning af stenuvarne till förebyggande af ras och förskjutning af botten m. m. anmärktes till förbättrings vinnande, hvarjemte arbetsdirektionen, som fått betydlig förlängning i tiden för företagets fullbordande, annanades att icke såsom skett försumma att begagna årets gynsamma väderleksförhållanden till arbetets bedrivande.

Sänkning af Lilla Emsen samt uttappning af Markvatensjön och Lillsjön inom Grums, Frykeruds och Nors socknar, Grums och Kils härad. Arbetet var i sin helhet fullbordadt med undantag af kanalen genom den torrlagda Markvatensjön, i hvilken omkring 0.6 meter af djupet fattades. Arbetsdirektionen anmodades att låta afhjelpa påpekade brister, såsom rensning af kanalen genom Lillsjöns torrlagda botten och Lilla Emsens mynning, undanskaffande af i kanalen nedfallna stenar, upptagande af Markvatenskanalen till fullt djup, doseringarnas läggande, så att bottenens sättning förebyggdes, samt stenuvrens förlängning så långt för undvikande af ras var af nöden. Begärd förlängning af arbetstiden med tre år tillstyrktes.

Sänkning af Bjursjön samt utdikning af myrmark vid Sörmarkssätter å hemmanet Sörmark i Östmarks socken. Gräfningsarbetet för sjöns sänkning pågick och hade utom materialier kostat omkring 350 kronor. Å myrmarken voro upptagna diken till en sammanlagd längd af omkring 1,300 meter.

Östra distriktet.

Jönköpings län.

Afdikning och odling af vattenskadad mark, tillhörande Odensjö Toragård i Barnarps socken. Arbetet var fullständigt utfördt, hvarför afsyningsbevis meddelades.

Reglering af Brusaån jemte torrläggning och odling af sankar mader, tillhörande hemmanen Sjögge, Gäddehemmet m. fl. inom Hesseby, Bellö och Ingatorps socknar i Södra Vedbo härad. Arbetet var såväl till vattenafledningen som odlingen fullbordadt, hvadan afsyningsbevis skulle utfärdas.

Afdikning af frostländiga mossar inom Brusaåns afdikningsområde, tillhörande hemmanen Sjögge, Skuru och Ödhult i Hesseby, Bellö och Ingatorps socknar inom Södra Vedbo härad. Detta företag kommer ej att utföras, emedan intressenterne deri ej vilja underkasta sig de vilkor, som följa med erhållande af statsbidrag.

Torrläggning och odling af Rye mossar, tillhörande Hjel-

taryd i Myresjö socken samt hemmanet Flishult i Näsby socken, båda i Östra härad. Arbetet var fullbordadt med undantag af några återstående mindre odlingar inom Hjelmaryds område.

Torrläggning af icke odlingsbara delar af sistnämnda mossar. Afsyningsbevis kommer att utfärdas, då uppgift om verkliga kostnaden erhållits, hvilken ej kan bestämmas förrän näst föregående arbete blifvit fullbordadt.

Reglering af Bjelkarumsån mellan Bjelkarum och Ryds quarn för torrläggning och odling af vattenskadade marker, tillhörande hemmanen Ryd, Karlstorps herregård, Vimmerp, Nyboda, Husnäs och Gripstund i Karlstorps socken samt Näs och Bjelkarum i Kråkhults socken, Östra härad. Vattenafledningen och ungefär två tredjedelar af odlingen voro vid besigtningen fullbordade.

Afdikning af mossar invid Bjelkarums å, hörande till hemmanen Ryd, Vimmerp, Nyboda, Gripstund, Husnäs skattegård och Husnäs säteri inom Karlstorps socken samt Näs och Bjelkarum i Kråkhults socken, Östra härad. Afdikningen var i det närmaste fullbordad.

Utdikning af frostförande mark, tillhörande Hjelmsås och Göljamålen i Säby socken samt Kornäs, Vivastås och Gårebo i Frinnaryds socken. Arbetet var utan anmärkning fullbordadt, hvadan afsyningsbevis skulle lemnas efter erhållen uppgift om verkliga kostnaden.

Afdikning och odling af sankar marker, tillhörande sistnämnda hemman. Endast en tredjedel af odlingen återstod.

Utdikning och odling af mark, tillhörande Klefshult och Nässja i Åkers socken, Östbo härad. Kanalgrävningar blefvo för flere år tillbaka delvis verkställda, men under året var intet arbete utfördt. — Vissa intressenter, som icke vilja deltaga i företaget, hade träffat anstalt för att få sina egor skilda derifrån.

Torrläggning af frostförande nordöstra delen af Storemosse, tillhörande sistnämnda byar. Något arbete var ej under året utfördt, och kommer företaget, hvilket har samma deltagare som det näst föregående, antagligen ej till utförande.

Utdikning och odling af mark, tillhörande Stråkeved i Käfsjö socken samt Häradsö, Södra Nässja, Nässja Vestergård och Ledås i Åkers socken, Östbo härad. Vattenafledningen var till ungefär tre fjerdedelar utförd, och odlingsarbetet hade påbörjats.

Utdikning och odling af mark, tillhörande fideikommisset Bratteborg med Norra Brattebo, Stora Myckeläng, Lilla Myckeläng och Köpet uti Byarums socken, Östbo härad. Endast en mindre del af odlingsarbetet återstod ofullbordad.

Torrläggning af nordöstra delen af Storemosse, belägen inom Stråkeveds och Svanö hemman af Käfsjö socken samt Häradsö, Nässja, Ledås och Galtås hemman i Åkers socken af Östbo härad. Utdikningen för frostländighetens minskande var till hälften utförd utan anmärkning.

Torrläggning af frostförande marker vid Bratteborg i Byarums socken af Östbo härad. Arbetet var fullständigt utfördt, och skulle afsyningsbevis utfärdas, sedan uppgift å den verkliga kostnaden lemnats.

Utdikning af frostförande mossmark, tillhörande egendomen Stora Hultrum inom Vireda socken, Norra Vedbo härad. Endast obetydligt gräfningsarbete hade under året företa-

gits i de sedan näst föregående besigtning återstående sidodiken.

Afdikning och odling af sanku marker, tillhörande hemmanet Håradsköp i Åkers socken och Östbo härad. Större delen af hufvudkanalerna hade utgräfts, hvarjemte arbetet med bigrafvarne och odlingarna hade påbörjats.

Afdikning och odling af sanku marker, tillhörande hemmanet Bössjarp i Byarums socken inom Östbo härad. Hufvudafloppets nedre del var utgräfd på en sträcka af 500 meter, en del af sidodiken hade upptagits och odlingarna påbörjats.

Kalmar län.

Invallning af mark, tillhörande hemmanen och byarne Stäflö säteri, Södra Stäflö, Visslö, Askö, Stäflö, Herräng, Vesterslätt och Görbäck i Kläckeberga, Åby och Förlösa socknar. Af arbetet, som hindrats af häftig nederbörd, återstod en tredjedel. Invallningsdiket var färdigt utom i närheten af Surrebäcken, der hinder mött från jordegarnes sida.

Afdikning och odling af vattenskadad mark, tillhörande byarne Tigerstad, Åkerö, Torp, Ruda, Tveta, Lundtorp, Lilla Sinnerstad, Byrum, Kulla, Marhult, Gäslingssäng och Vesternäs i Mörlunda och Tveta socknar. En del af odlingsarbetet återstod ännu ofullbordad.

Afdikning och odling af vattenskadad mark, tillhörande byarne Fagerhult, Gunnarsbo, Åbro, Lundholm, Sandslätt, Linnermåla och Haraldsmåla inom Ryssby och Ålems socknar. Afsyning kunde vid besigtningen ej ske, emedan odlingsarbetet ej till fullo var utfördt. Arbetsdirektionen är skriftligen uppmanad att begära förlängning i arbetstiden.

Afdikning och odling af mark, tillhörande byarne och hemmanen Södra Bäckebo, Hullingsmåla, Hvitemåla, Njutemåla, Haraldsmåla, Kannemåla och Norra Näfra i Ålems och Ryssby socknar af Stranda och Norra Möre härad. Ehuru kanalerna för vattenafledningen utförts i öfverensstämmelse med den fastställda planen, visade det sig vid besigtningen, att den vestra delen af den s. k. Torpääng, tillhörande Haraldsmåla, ej blifvit tillräckligt torrlagd för odling, utan fortfarande delvis öfersvämmades. Som detta missförhållande enligt inspektionsförrättarens mening berodde derpå, att afloppsgrafvarne sluta inom odlingsområdet i stället för att, såsom de bort, hafva utdragits förbi den mark, hvars torrläggning afses, uppmanades intressenterne att antingen låta på behörigt sätt fullständiga odlingsplanen eller hos vederbörande anhålla om ifrågavarande områdes afskiljande från planen.

Invallning, dikning och odling af mark, tillhörande hemmanen Stäflö, Kuleholm och Visslö i Åby och Kläckeberga socknar inom Norra Möre härad. (Det återstående odlingsarbetet.) Endast en anmärkning om felaktigheter på pumparne gjordes.

Invallning, torrläggning och odling af sanku marker, belägna å egorna till hemmanet Skällens N:o 1 eller den s. k. Bergqvare gård i Söderåkra socken inom Södra Möre härad. Omkring hälften af hufvudgrafvens nedre del var fullbordad. Arbetet med kanal- och dikesgräfningarna hade under året föga fortskridit.

Sänkning af sjöarne Sjölegöl samt Norra och Södra Gransjöarne jemte afdikning och odling af mark till hemmanen Granskata, Stora Sjögle, Skinberga, Vällsnäs och Skälsbäck i Fagerhults socken och Bockasjögle i Virserums socken, alla i Kalmar län, samt Rosendal i Åseda socken af Kronobergs län. Vattenafledningen var fullständigt utförd och odlingen verkställd med undantag af figurerna 16 och 17 om tillsammans 1·84 hektar. Då dessa likväl ej voro af beskaffenhet att lämpligen böra odlas, utan fig. 16 borde användas till bete och fig. 17 till skogsplantering, utfärdades afsyningsbevis.

Sänkning af sjön Ryningen jemte torrläggning och odling af mark till egendomen Ryningsnäs samt byarne och hemmanen Näshult, Åkerö, Drageryd, Forsaryd, Tränshult, Gäslingssäng, Lumsebo och Mörlunda utjord i Mörlunda och Högsby socknar, Aspelds och Handbörds härad. Arbetet var fullständigt utfördt, både afdikningen och odlingen, med undantag af Åkerängen om 2·04 hektar; och ämnade arbetsdirektionen söka befrielse från arbetena inom detta område, hvars uteslutning torde utan skada kunna ske. Öfver det utförda arbetet lemnades afsyningsbevis.

Torrläggning och odling af mark, tillhörande Vassmolösa N:is 1, 3 och 4 inom Ljungby socken, Södra Möre härad. Vid besigtningen var vattenafledningen fullständigt utförd. Af odlingsarbetet återstod ungefär en tredjedel.

Sänkning af Hultnässjön för torrläggning och odling af vattenskadade egor till byarne Elmhult, Hultnäs, Långemåla, Böta och Bötterum i Långemåla socken af Handbörds härad. Arbetet för sjöens sänkning var verkställdt och en del af odlingen hade börjats.

Afdikning och odling af mark, tillhörande Skurubäcks och Farshults byar i Fagerhults socken, Handbörds härad. Vid besigtningen befans hela hufvudkanalen vara på ett omsorgsfullt sätt upprädd.

Sänkning af Lillesjön, Våmbssjön och Borgegöl för torrläggning af vattenskadade marker å egorna till Haddetorp, Hellinge, Grönviken, Stora Bölö, Borg, Rosenvik, Stora Åby, Stora Sinnerstad och Mörlunda byar och hemman i Mörlunda socken, Aspelds härad. Odlingarna voro fortfarande under utförande.

Afdikning och odling af vattenskadade marker å egorna till byarne Slagerstad, Stenåsa, Stora och Lilla Brunneby och Norra Quinneby i Stenåsa socken inom Ölands södra mot. Arbetet med kanalens upptagande och rensning, som till följd af stark nederbörd hade afbrutits, fortgick vid besigtningen, men ansågs kunna först senare på hösten afslutas.

Afdikning och odling af Flymossen, tillhörande indragna och för statsverkets räkning utarrenderade militiebostället Slättingebygd N:o 2, $\frac{3}{4}$ mantal i Kristvalla socken. Ungefär en tredjedel af afloppskanalens nedre del var utförd.

Torrläggning och odling af Kohagsflyet å egorna till Fagerhults pastorsboställe i Fagerhults socken. Hufvudafloppet var under arbete och odlingen påbörjad.

Afdikning och odling af mark, hörande till kyrkoherdebostället 1 $\frac{13}{20}$ mantal Helleberg N:o 1 i Vestra Eds socken. Vattenafledningen var vid besigtningen i det närmaste fullbordad och af odlingen återstod omkring en tredjedel.

Gotlands län.

Afdikning af Kuts myr, tillhörande Sigdes, Lilla och Stora Gläfves, Ahlands, Sigsarfve, Enges, Gejbjenne, Lindvede, Ammunde och Kärna byar i Burs socken. Arbetet var fullständigt utfördt och afsyningsbevis utfärdades.

Torrläggning och odling af mark, till Lilla och Stora Norrgårda, Mårtens, Lindarfve m. fl. hemman i Sproge socken. Vattenafledningen var fullständigt utförd, på grund hvaraf arbetsdirektionen ansåg sig hafva fullgjort det i och för arbetet upprättade kontraktet, ehuru den i förslaget beräknade odlingen af 70·94 hektar ängsmark ej ens var påbörjad. Som arbetsdirektionen tycktes sakna kännedom om kontraktets bestämmelser i detta afseende samt för öfrigt intressenterne funno det vara för dem fördelaktigare att bibehålla den torrlagda jorden såsom ängsmark, skulle i vederbörlig ordning ansökning göras om befrielse från dess uppodlande.

Skaraborgs län.

Reglering af Bergmossebäcken jemte afdikning och odling af vattenskadade egor, tillhörande hemmanen Kroken, Lund m. fl. inom Svenstorp, Versås och Kyrkefalla socknar. Som de för tre eller fyra år sedan upptagna afloppskanalerna voro betydligt uppslammade samt syntes börja växa igen, uppmanades arbetsdirektionen att under nästföljande år verkställa en grundlig uppreprensning af hela hufvudafloppet äfvensom, der sidodiken utmynnade deri, fördjupa dessa å kortare sträckor till hufvudgrafvens djup för att derigenom hindra utskärningar. — Arbetsdirektionen ämnade söka få den i förslaget bland odlingsbar mark inberäknade s. k. Hvitmossen, som var beväxt med skog, skild från företaget, emedan det ansågs vara för egarne mer ekonomiskt att i dessa skogsfattiga trakter bibehålla ifrågavarande område i sitt nuvarande tillstånd.

Afdikning och odling af mossar, tillhörande Långholmen och Rogestorp i Luttra socken, Vartofta härad. Af odlingsarbetet, som under året högst obetydligt fortskridit, återstod vid besigtningen ännu omkring hälften, hvarför arbetsdirektionen uppmanades att begära förlängning i tiden för arbetets fullbordande.

Afdikning och odling af egor till hemmanen Lilla och Stora Gamllarp i Jäla socken samt hemmanet Fröje i Kinneveds socken. Företaget kommer ej till utförande.

Sänkning af Slafsan jemte torrläggning och odling af derinvid belägna marker, tillhörande Åstorp, Backerud m. fl. hemman inom Valtorps, Högstena, Tiärps och Karleby socknar. Omkring, hälften af hufvudafloppets nedre del var på ett omsorgsfullt sätt utförd. Arbetet i sidografvarne pågick och odlingen var delvis påbörjad.

Afdikning och odling af egor, hörande till Sörby Storegården, Svenstorp, Halsarp, Kinneveds kyrkoherdeboställe, Klockaregården, Kyrkogården, Hassla-Östergård och Lagers-torp i Kinneveds socken. I hufvudafloppet var till en mindre del arbetet påbörjad. Som en del af de gårdar, företaget berör, såsom Kyrkogården och Hassla Östergård, blifvit exekutivt försälda, hade kontrakt med Eders Kongl. Maj:t och Kronan ännu icke kunnat afslutas.

Afdikning och odling af mark, tillhörande Falköpings stads kyrkoherde- och komministersboställen. Företaget var ännu ej påbörjad.

Mellersta distriktet.*Stockholms län.*

Afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande hemmanen Bermö och Österby i S:t Pers och Haga socknar. Afdikningen befaus vid inspektionen vara fullständigt verkställd i enlighet med den fastställda arbetsplanen, men som af odlingsarna återstod en del mark omkring sjön Dumban, utfärdades särskildt bevis om afdikningens fullbordande.

Afdikning af vattenskadade marker, tillhörande Viksjö, Jakobsberg, Kalfshälla, Väddesta m. fl. hemman i Jerfälla och Spånga socknar. Odlingen var icke heller vid denna besigtning fullständigt afslutad.

Rensning af Tarfån för sänkning af Tarfsjön samt torrläggning och odling af mark, tillhörande Åby m. fl. hemman i Husby Långhundra socken. En mindre del af marken befaus ännu icke vara odlad.

Sänkning af sjöarne Lommaren, Ludden, Malstusjön, Frötuna kyrksjö samt Oppsjön jemte odling och dikning af mark, tillhörande Norrtälje stad och åtskilliga hemman inom Frötuna, Malsta, Estuna, Husby och Skederids socknar. Arbetet var i det närmaste fullbordadt.

Afdikning och odling af mark, tillhörande Kåtorp, Söderby, Linderis, Göringe, Häfverö prestgård, Hofgården m. fl. hemman i Häfverö socken och skeppslag. Dikningsarbetet var i det närmaste fullbordadt. Hvad som deraf återstod, utgjordes af, utom kanalens rensning, omkring 150 meter af Vestra Kåtorps-diket, hvars fullbordande fördröjts af ett i arbetsplanen ej beräknadt, 9 meter långt och 0·83 meter högt berg, som under gräfningen kommit i dagen, samt ett mindre afloppsdike på Buske egor nedanför kyrkan. Odlingarna hade i allmänhet verkställts allt efter som marken blifvit därför tillgänglig, med undantag af det å hemmanet Buske egor belägna området.

Afdikning och odling af Stangan, tillhörande Neder Söderby, Norr Rangsta och Trollsta utjord i Sorunda socken. Af arbetet med afdikningen fattades gräfningen af omkring 200 meter afskärningsdiken och af odlingen återstod omkring 3½ hektar mark.

Afdikning och odling af sankta marker, tillhörande Tibble boställe m. fl. hemman i Husby Långhundra, Skeptuna och Vidbo socknar. Arbetet befaus vara å ungefär samma ståndpunkt som vid besigtningen under sistförflutna år. Vederbörande hade funnit, att, såsom då antyddes, förevarande afdikningsföretag icke efter den gillade planen kunde medföra med detsamma afsedt gagn, hvarför äfven ändring i berörda plan blifvit sökt.

Sänkning af Löfsjön samt torrläggning och odling af mark, tillhörande Öfver Söderby, Vesterby och Vinaren m. fl. hemman i Sorunda socken, Sotholms härad. Vattenafledningen var till fullo utförd, hvarom bevis skulle utfärdas så snart behörigen afslutade räkenskaper förededdes. För odlingsarbetet återstod några marker omkring Löfsjön samt ett område närmare dikningens utmynning i sjön Muskan.

Upprensning af Eckarån samt afdikning och odling af mark, tillhörande Annö m. fl. hemman i Valö socken. Arbetet var i det närmaste fullbordadt.

Sänkning af Långsjön, Kundbysjön och Björken med afdikning och odling af mark, tillhörande Tomta, Brosätra, Töfvalite, Salmunge m. fl. hemman inom Rimbo och Skederids socknar. Vattendraget befans vara upprensadt genom Björken till Kundbysjön. Mellan denna sjö och Långsjön var äfven gräfningsarbete utfördt, ehuru ej till sådan omfattning, att sistnämnda sjö blifvit sänkt. Detta vattendrag skäres af Stockholm—Rimbo jernväg, men till följd af den mängd sten, som ligger i broöppningen, hade icke kunnat utrönas, huruvida rustbäddarne under brons landfästen genom sjösänkningen komme att torrläggas. I arbetsplanen finnes icke bron upptagen till ombyggnad. — Ras hade å flere ställen inträffat till följd af felaktigt arbetssätt.

Afdikning och odling af mark, tillhörande Källberga, Vreta, Sittersta och Valla i Ösmo socken. Vattenafledningsarbetet var fullbordadt.

Afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande Ytterby, Mälby och Boda i Börstils socken och Frösåkers härad. Hufvudgrafven var fullständigt upptagen, men icke till fullo rensad. Af de s. k. a-dikena återstodo endast tvenne ofullbordade. Odling har verkstälts på största delen af den mark, som ännu varit tjenlig dertill.

Sänkning af Brändslättsjön samt afdikning och odling af öfversvämmande marker, tillhörande hemmanen Risberga och Täby i Östuna socken, samt Lundby och Stenby i Husby socken af Långhundra härad. Den från sjön ledande grafven var nu fullbordad, likasom halfva grafven å andra sidan om sjön emot Lillsjön. Ras hade till följd af olämplig gräfning inträffat å några ställen.

Sänkning af sjön Elfviken samt afdikning och odling af sankmarker, tillhörande Nynäs, Björsta, Vidby fideikommiss, kyrkoherdebostället Muskösund m. fl. hemman i Ösmo socken. Hela arbetet var i det närmaste fullbordadt, ehuru af inträffade ras föranledda rensningar återstodo.

Sänkning af Ekasjön samt afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande Vestra och Östra Eka m. fl. i Estuna socken. Den omkring 2,300 meter långa afloppsgrafven från sjön var till en fjerdedel af sin längd upptagen till fullt djup. Å dess öfriga del fattades 0.45 meter i djupet. Diket å andra sidan om sjön var påbörjadt och fullbordadt på en sträcka af en tredjedel utaf dess längd. Svåra ras hade flerstädes inträffat, med anledning hvaraf vederbörande tillsades att inställa vidare gräfning, till dess jorden fått tid att sätta sig. Landfästena på broarne vid Haggård och Eka tarfvade förbättring.

Afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande ett mantal Jumsta i Tveta socken. Öfver hälften af de stora grafvarne var fullständigt färdig. Genom ändamålsenligt tillvägagående vid arbetet hade ras undvikits.

Afdikning och odling af vattenskadade odlingslägenheten Svedjan, tillhörig hemmanet 2½ mantal Ahla i Vassunda socken och Erlinghundra härad. Af hufvudafloppet återstodo endast omkring 300 meter att fullborda. Odlingsarbetet bedrefs med ifver.

Sänkning af Frösjön och Flagsjön samt dikning och odling af sankmarker, tillhörande Norr Henninge, Söder Hen-

ninge och Ahlby byar i Ununge socken äfvensom Skenninge by i Edsbro socken inom Närke härad. Arbetet befans vara ordentligt och väl utfördt i enlighet med den nådigst gillade planen. Hufvudafloppet var till omkring ¾ fullbordadt.

Upsala län.

Afdikning och odling af mark, tillhörande Skämsta, Vallby och Bultebo byar samt Skogsbo hoställe i Tierps socken. Vattenafledningsarbetet befans vara fullbordadt.

Sänkning af Gårdsjöarne samt afdikning och odling af mark, tillhörande Tobo m. fl. hemman i Tegelmora och Tierps socknar samt Smedby m. fl. i Vendels socken. Ifrågavarande sänkingsarbete hade bedrifvits med kraft, och de stora afloppsgrafvarne voro redan till större delen upptagna till fullt djup utan att ras inträffat, hvilket möjliggjorts deraf att nästan all mark består af mossjord. Denna kunde dock icke torrläggas till det djup, som i arbetsplanen beräknats, men det oaktadt voro stora delar deraf redan beredda för att under nästkommande vår besås. Det af Upsala—Gefle jernvägsbolag åtagna arbetet med Tobobrons ombyggnad, som nödvändiggjorts af sjösänkningen, var verkställt på ett särdeles förtjenstfullt sätt.

Afdikning och odling af vattenskadade marker inom Wittja, Saringe, Norr och Öster Edinge byar af Tuna socken och Olands härad. Afdikningen var fullständigt och anmärkningsfritt afslutad, hvarom särskildt bevis skulle utfärdas så snart behöriga räkenskaper föredades.

Södermanlands län.

Uttappning af Rudsjön samt torrläggning och odling af mark till Sörby i Torsåkers socken, Rönö härad. Hufvudgrafven, som var i det närmaste fullbordad, hade till förekommande af ras måst förses med s. k. spåntväggar på betydligt längre sträcka än hvad i arbetsplanen beräknats. Den högre belägna marken var redan delvis odlad. Till följd af markens sjunkning efter sjöns aftappning, kunde den närmast intill den samma belägna marken ej torrläggas till det i planen angifna djup.

Afdikning och odling af vattendränkta marker vid Ånga egendom i Svärta socken. Vattenafledningsarbetet var fullbordadt.

Utdikning af Stora och Lilla Häfverösmossarne m. fl. belägna på Svärta egendoms mark i Svärta socken. Vattenafledningsarbetet var fullständigt utfördt.

Utdikning och odling af vattensjuka marker, tillhörande egendomen Nygård, genom torrläggning af sjön Molken och reglering af sjöarne Hissingen och Kråksjön i Floda och Julita socknar. Molken var fullständigt torrlagd, men i grafven mellan denna sjö och den högre upp belägna Hissingen fattades ännu omkring 0.6 meter i djupet. Engstorpsgrafven var till hälften fullbordad. Äfven en del af den torrlagda marken kring Molken var odlad. Ehuru den stora grafven från Molken var upptagen med de i arbetsplanen föreskrifna mått, kunde den likväl ej med erforderlig hastighet afföra vattnet, utan detta stiger högre än hvad förslaget förutsätter. Tvist pågick rörande delaktighet i afdikningskostnaden och var ännu beroende på Eders Kongl. Maj:ts Hofrätts pröfning.

Afdikning och odling af mark, tillhörande Värhulta säteri i Vestermo socken. Arbetet befans vara ganska långt framskridet.

Invallning och odling af vattendränkta ängs- och mossmarker vid egendomen Räckelsta inom Helgesta socken. Vid besigtningstillfället var ett jämförelsevis ringa arbete utfördt, och arbetsstyrkan uppgick till blott tio man. Ingen af de helt korta vallarne mot sjön Båfven var fullbordad. Ej heller funnos några pumpverk.

Hjelmarens regleringsdam vid Hyndevad, hvilken under året ej kräft särskilda underhållsätgärder, är fortfarande i fullgodt skick. — Sjöns lägsta vattenstånd har varit 12 cm. öfver fastställda lågvattengränsen och högsta vattenståndet 7 cm. under fastställda högvattengränsen. Under största delen af året har aftappningen motsvarat vattenverkens fulla behof af driftvatten. — Medelaftappningen under året uppgår till 20.5 kbm.; största aftappningen under arbetsdygn till 48.9 kbm., samt lägsta aftappning till 10.3 kbm. allt i sekunden.

Örebro län.

Afdikning och odling af vattendränkt mark, tillhörande gårdarne Nynäs, Kilsgården, Fallet och Vrana, alla lydande under egendomen Nynäs i Ekeby och Sköllersta socknar. Afdiknings- och odlingsarbetet hade närmat sig sin fullbordan.

Afdikning af vattenskadad mark, tillhörande Mörby i Askers socken. Arbetet befans vara fullbordadt.

Sickelsjö odlingsföretag N:o 1, omfattande utdikning af sankmarker, tillhörande Sickelsjö och Järnäs i Götunda socken. Utdikningen, hvarvid åtskilliga ändringar i arbetsplanen varit af behovet påkallade, var vid besigtningen i det närmaste fullbordad.

Afdikning och odling af mark till Bärsta och Ytterby i Stora Mellösa socken samt Norrbyås, Husön och Sörön i Norrbyås socken. Hela dikningen var nu fullbordad och af odlingen återstod blott en ringa del.

Afdikning och odling af sankmarker, tillhörande 13/16 mantal Kahlsta by i Sköllersta socken. Dikningen var vid besigtningen i det närmaste färdig och större delen af marken odlad.

Afdikning och odling af vattenskadad mark, tillhörande 1/2 mantal Slyte N:o 2 i Lillkyrka socken. Arbetet var påbörjadt, i det att några diken voro upptagna, ehuru icke till någon större omfattning.

Afdikning och odling af vattenskadad mark, tillhörande Valsta by i Askers socken. Marken, som gränsar intill den under afdikning varande marken vid Nynäs, med hvilken den har ett gemensamt gränsdike, var vid besigtningen till största delen afdikad och till stor del äfven odlad.

Sänkning af Finnskärssjön jemte afdikning och odling af mark, tillhörande Österhammar m. fl. i Fellingsbro socken. Större delen af grafven från Österhammar upp till sjön var upptagen, hvarigenom sjön redan kunnat delvis sänkas. Dammen vid Österhammar var i det närmaste fullbordad och af utmärkt beskaffenhet. Den mark, som kommer att torrläggas, utgöres icke af mossjord utan af fast lera med matjord, hvarå kan förväntas säkrare skördar än å mossmarker.

Vestmanlands län.

Sänkning af Sjöbosjön samt afdikning och odling af mark till Gölja, Sjöbo, Öster Vad och Vester Vad samt Svinn i Simtuna socken. (Det återstående odlingsarbetet.) Odlingsarbetet syntes fortskrida ganska jemnt. Sedan förlidet års inspektion hade odlats å Gölja egor 6 hektar samt å Sjöbo och Vads egor 3 1/2 hektar. Af den till odling afsedda marken voro omkring 10 hektar omöjliga att med dragare beträda och denna mark hade så betydligt sjunkit, att den knappast med den afdikning som åstadkommits kunde med utsigt till framgång komma att odlas. Således återstodo till odling omkring 28 hektar, hvilka intressenterne i anseende till de sista årens ogynnsamma skördar, såsom då under året frosten förstört den förhoppningsfulla grödan, icke skulle förmå uppbryta under loppet af nästkommande år, inom hvilket företaget skulle vara fullbordadt. Förlängning i arbetstiden vore till följd deraf önskelig.

Nedannämnda redan fullbordade och afsynade arbete har med hänsyn till underhållet jemväl blifvit besigtigadt, nämligen:

Utdikning af Altuna sjö och Altuna å i Altuna socken. De vid föregående besigtning anmärkta brister i afseende å underhållet hade blifvit på ett fullt tillfredsställande sätt afhjelpa, så att anledning till någon erinran nu icke förekom.

Nedre norra distriktet.

Kopparbergs län.

Sänkning af sjön Hönsan samt afdikning och odling af Stor- och Hönsmyrarne, tillhörande byarne Anstahyttan, Ansta och Függeby inom Stora Skedevi socken, byarne Bengtsbo och Djusa inom Husby socken samt Norskyttan i Hedemora socken. Torrlägningsarbetet var till största delen fullbordadt. Fördjupning af Stormyråns nedre del återstod, äfvensom pålning, der jäslera förekommer, för att undvika doseringarnas utskjutning. Äfven erfordrades efterrensningar å några ställen. Återstoden af odlingsarbetet, derå dock större delen var färdig, skulle under hösten verkställas.

Utdikning af Klintflyet och Klintmossen i Nås, Buckbo, Hörnbo, Stubbersbo och Sjulso byar i Hedemora socken. Underhållet af företaget föranledde icke någon anmärkning. En del af Klintmyren var odlad; och äfven omkring Klintflyet hade visserligen försök till odlingar blifvit gjorda, men dessa hade hittills misslyckats, antagligen emedan marken uteslutande består af hvitmossa.

Torrläggning af frostförande marker inom Böle, Tällbyns samt Storbyns och Grimsmyrhedens byar i Öfver Malungs socken. Södra hufvudgrafven var i det närmaste utförd å en sträcka af 130 meter. Å vestra hufvudgrafven voro 350 meter under arbete samt der ofvanför bitar till en sammanlagd längd af 380 meter under dikning med tillhjälp af provisionella sidoaflopp. 140 meter af norra hufvudgrafvens nedersta del voro färdiga samt der ofvanför 230 meter under arbete. Emot utförandet af arbetet fans ingen anledning till anmärkning. Ackordspriset för dikningen varierade mellan 23 och 57 öre per kbm. med en medelförtjänst af 1.63 kr. om dagen.

Följande redan afsynade arbeten inom länet hafva under år 1889 med hänsyn till underhållet inspekterats:

Utdikning af Östra Storflot, tillhörande kyrkbyn i Wenjans socken. Dikena voro väl underhållna, och flere nya hade upptagits. Odlingen af myrarne var nära förestående.

Utdikning af Tibergs, Dås, Kalfvemyrarne och Storflot, tillhörande kyrkbyn i Wenjans socken. Dikena voro öfver hufvud taget i tillfredsställande skick turvis underhållna, upprensade och delvis fördjupade med tillhjälp af den inom kommunen genom skogsmedel tillkomna odlingsfonden. Åtskilliga nya diken hade i sammanhang med börjande odling äfven tillkommit.

Gefleborgs län.

Sänkning af sjön Skredvik samt afdikning och odling af vattenskadade marker, tillhörande Sved, Aspe, Brytte, Häsåker och Byns byar i Rogsta socken. Grafven B—E var upptagen, likaså tilloppsdiket I—VII. Afloppet från Skredvik hade fullbordats och grafven genom Skredviksmyren var upptagen, men fordrade rensning. De flesta afskärningsdikena voro uppgrädda. Återstående till afdikningen hörande arbeten borde kunna medhinnas under hösten 1889. Odlingen var ännu icke verkställd.

Sänkning af Skålsjön jemte afdikning och odling af mark, tillhörande Östra och Vestra Skästra i Jerfsö socken. Alla diken voro upptagna och öfriga hithörande arbeten fullbordade. Vid besigtningen anmärktes, att doseringarna nästan öfverallt erhållit en lutning af 1:1 i stället för 1:1.5, i hvilket afseende åtgärder till förekommande af ras torde erfordras.

Ytterligare sänkning af Östanbräck och Wijsjöarne samt fortsatt reglering af Hallsta ån för torrläggande och odling af vattenskadade marker, tillhörande hemmanen Wij, Tholsta, Fiskeby, Östanbräck, Sanna, Hållsta, Fläsbro, Slasta, Skogsta, Hållby, Mo och prestbolet i Helsingtuna socken samt

Afdikning af frostförande marker inom samma byar.

Dessa båda företag stå i nära samband med hvarandra och utföras under gemensam styrelses öfverinseende. — Kanalen från Wijsjön fullbordades under föregående året och under år 1889 hade ungefär hälften af kanalen mellan Wij- och Östanbräckssjöarne upptagits.

Följande redan afsynade arbeten inom länet hafva under år 1889 med hänsyn till underhållet inspekterats:

Utdikning inom Sörsta by i Årsunda socken. Dikena voro i allmänhet väl underhållna och delvis betydligt fördjupade. Å ett af de utdikade myrkomplexen var öfversta delen af hufvudkanalen icke upprensad på tillfredsställande sätt, hvilket äfven var förhållandet å en sträcka genom skogsmark, hvars olämplighet till odling minskat intresset för grafvens underhåll. Vederbörande förständigades att snarast möjligt afhjälpa de anmärkta bristerna. En väsentlig del af den torrlagda marken — enligt uppgift minst 75 hektar — var uppodlad.

Torrläggning af Guddängarne samt sänkning af Gåssjön, Skogssjön, Strand och Sättjärna sjöarne, Eckelsbo och Talbotjärnarne, Lumpån, Venåstjärn, Elfve- och Isbosjöarne samt Gräbban inom Delsbo socken. Afloppskanalerna från Eckelsbo och Venåstjärnarne befunno sig nästan oförändrade. Aflopp och kanaler till Isbosjön, Gräbban, Lumpån och Guddängarne voro i till-

fredsställande skick; hwaremot i öfriga sjöarne, Gåssjön, Skogssjön, Strand och Sättjärna, intet underhållsarbete blifvit sedan företagets afsyning år 1868 verkställdt, till följd hvaraf uppgründningar dels genom ras från doseringarna dels genom af-sättning ur vattnet förekommo på många ställen i afloppsgrafvarne.

Utdikning inom Kallmyrs och Ygs byar i Färila socken. Underhållet var helt och hållet försummadt och diken hade igenrasat och vuxit igen. Under de sedan utdikningens fullbordande förflutna 12—15 åren hade ingen odling egt rum med undantag af en mindre sådan invid Ygsjön. Med anledning häraf erinrades arbetsdirektionen om dess enligt gällande kontrakt åliggande skyldighet att i vederbörligt skick underhålla afloppsdikena.

Utdikning vid Svartån och af Köl-, Bäck-, Creutz-, Preutz-, Torrand-, Rå-, Storäng-, Lapp- och Skrytesmyrarne, tillhörande Storbyn, Stocksbo, Svedja, Hyttebo m. fl. i Färila socken.

Äfven här befans underhållet vara i allmänhet försummadt. Stenar hade nedfallit i myrarne, af hvilka flere voro orensade och några igenvuxna; buskar och tufvor hade bildat sig å doseringarna m. m. Broarne voro på många ställen dåligt underhållna eller fallfärdiga, men då i den för företaget fastställda planen ej upptagits om- eller nybyggnad af broar, synes det tvifvelaktigt, om underhållet af dem åläge arbetsdirektionen. Denna förständigades emellertid att ofördröjligen gå i författning om afdikningens behöriga underhåll.

Utdikning inom Boda och Sjövesta byar i Jerfsö och Ljusdals socknar. Samtliga diken syntes visserligen vara rensade, men fullständigare underhåll torde dock vara af nöden. Marken omkring diken var till största delen uppodlad eller under odling. Den företagna gräfningen hade lemnat ett för intressenterne glädjande resultat.

Vesternorrlands län.

Afdikning inom Karbäckens by i Tåsjö socken. Arbetet var i sin helhet utfördt i enlighet med fastställd plan, hvadan afsyningsbevis skulle lemnas, så snart räkenskaperna blefvo ingifna.

Vattenafledning genom frostförande marker inom Ödens by i Grundsunda socken. Äfven detta arbete var fullkomligt färdigt och skulle afsyningsbevis lemnas under samma villkor som föregående.

Utdikning af sjön Nören, Bölesjön m. fl. i Attmars socken. Till följd af pågående tvist med Sörfors bruks egare hade arbetet icke kunnat bedrivas.

Underhållet af följande, förut af Styrelsen godkända arbeten, har under år 1889 inspekterats:

Utdikning af Hallsjö, Flaka och Anundsjömyrarne, tillhörande Sunnansjö by i Holms socken. Hallsjömyren var odlad och afloppsgrafven därför i försvarligt skick utom i dess nedre del, som var igengrundad. Flaka och Anundsjömyrarne voro icke uppodlade och dertill hörande diken icke underhållna. Den invid kanterna upplagda dikesjorden bildade en sammanhängande vall, som hindrade vattnet att nedrinna i diket. Kontrollen öfver underhållet försvårades deraf, att blott plankartor men hvarken profil- eller sektionsritningar funnos att tillgå.

Utdikning af Gissjön vid Gissjö by. Rensning var enligt uppgift af arbetsdirektionen verkställd, men en mängd sten, som nedfallit, återstod ännu att upptaga. Den ymniga nederbörden hade emellertid fyllt sjön till nästan samma höjd som före sänkningen, till följd hvaraf kanalen var nära full af vatten. Arbetsdirektionen förklarade sig villig att, så snart vattenståndet medgäfvade, fullständigt återställa kanalen till dess kontraktssenliga djup och bredd.

Sänkning af Djupsjön samt utdikning af Röjnings- och Sjöbottensmyrarna vid Djupsjö by i Skorpedes socken. Angående de i föregående inspektionsberättelse omnämnda dammar hade, efter anmodan af Styrelsen genom Eders Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande, Djupsjö byamän hörts och vid för sådant ändamål under sommaren hållet sammanträdde uppgifvit, att den vid Djupsjöns utflöde befintliga dambyggnaden vore uppförd i enlighet med det fastställda förslaget samt att den nedanför aflöpsgraven liggande såg- och qvarndammen sedan urminnes tid funnits på sin nuvarande plats och oförändrad bibehållits äfven efter sjöns sänkning, hvarå densamma icke utföfvade något menligt inflytande, hvarför byamännen, som vore villige att afhjelpa anmärkta brister i dikena, icke ville taga någon befattning med bortskaffandet af någon utaf berörda dammar, hvilka för öfrigt vore för dem behöfliga. Huruvida den förstnämnda dammen uppförts enligt planen, är likväl tvifvelaktigt, men genom af Eders Kongl. Maj:ts fastställt utslag har Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länet medgifvit uppförande af en dam på berörda plats för flottningens skull, hvarigenom bestämmelserna angående flottningen i vattendraget ej torde tillräckligt tillgodose skydd för den torrlagda marken omkring sjön. Den andra dammens uppgifna ålder är ej af handlingarne styrkt, men dess höjd verkar upp-dämning i lika hög grad som den nyssnämnda; hvadan tillämpning af gällande föreskrifter om damluckas öppnande vore af nöden.

Aflöpsgraven och dikena i de båda myrarna, hvarå under 20 år underhållet försumrats, undergingo en välbehöflig rensning. Arbetsdirektionen anmodades att härvid uttaga de föreskrifna dimensionerna, äfvensom att upptaga en hittills förbisedd sträcka af 215 meters längd.

Utdikning inom Usbergs by i Skorpedes socken. Myrarna och dikena voro orensade och igenfallna. Å några ställen var rensning påbörjad men på ett otillfredsställande sätt. Arbetsdirektionen erhöll lämplig erinran om underhållsskyldigheten och ansvaret för underlåtenhet deraf.

Utdikning inom Skorpedes by i Skorpedes socken. Underhållet var här fullkomligt försummadt, och den obetydliga rensning som pågick kunde ingalunda motsvara behovet. Alla ritningar och handlingar hade förkommit. Några odlingar hade icke uppstått efter torrläggningen.

Jemtlands län.

Afdikning af frostförande marker, tillhörande hemmanen Östra Halåsen och Hölje samt indragna militiebostället Åsmundgården i Lits socken. Samtliga grendiken voro sedan föregående inspektion bearbetade och till största delen fullbordade, hvarvid dock anmärktes, att rensning och stensprängning tarfvade noggrannare utförande och att jorden skulle bortföras från kanterna.

Afdikning af vattensjuka frostförande marker, tillhörande byarne Ösa, Täng, Gärde och Rösta m. fl. i Ås socken. Sedan förlidet år äro arbetena koncentrerade i Tysjön, som äfven blifvit sänkt till vederbörligt djup. De sedan år 1887 färdiga dikena behöfde undergå fullständig rensning.

Afdikning af frostförande för odling otjenliga myrarna, tillhörande Bjerne, Tåker, Klåxåsen samt Kläppgården byar i Näs socken. Arbetet var färdigt, och afsyningsbevis skulle aflemnas, då kostnadsredogörelsen inlemnats.

Afdikning af frostförande mossar, tillhörande Görviks by i Hamnerdals socken. De sedan förlidet år uppgrädda dikena gäfvade ej anledning till annan anmärkning än att de likasom de förut upptagna voro i behof af efterrensning.

Afdikning vid hemmanet Granbo, tillhörande Österåsens by i Hüggenås socken. Med undantag af 235 meter af en linie var hela företaget utfördt, men då grafvarna befunnos vara för små, kunde begärdt förord till godkännande ej meddelas.

Afdikning vid Vallans by i Åre socken. Grafvarna å samtliga afdelningarna voro påbörjade, men befunnos med några undantag vara för smala och grunda, hvaruti vederbörande anmanades iakttaga rättelse till kommande besigtning.

Torrläggning af Svensjön, tillhörande Rise och Brattåsens byar samt Iffelnäs och Svensjö utjordar i Sunne socken. Den stora aflöpsgraven var upptagen utom en mindre sträcka af 60 meters längd närmast sjön, hvilken icke var sänkt. Huruvida arbetet utförts i enlighet med planen, kunde ej bedömas då arbetsdirektionen, som bodde aflägsse, icke inställt sig vid besigtningen och inga handlingar der företeddes.

Afdikning af frostförande myrarna, tillhörande Nordanälens by i Näskotts socken. Detta omfattande företag med en sammanlagd dikeslängd af 21,845 meter var på de flesta ställen påbörjadt. Dikena voro utan skäl till anmärkning upptagna efter kontraktssenliga mått.

Afdikning af frostförande myrarna, tillhörande Ytterå af-radsland under Kingsta by i Näskotts socken samt Backe af-radsland och Hufvulvikens by i Rödöns socken. De flesta linierna voro å långa sträckor bearbetade och väl utförda. Några stenar, som qvarsuto i botten, skulle efter tillsägelse bortsprängas.

Afdikning af frostförande myrarna vid Ytteröldens by i Offerdals socken. Arbetet hade påbörjats å alla linier, men de få delar, som kunde anses färdiga, egde för små dimensioner, hvarom anmärkning gjordes.

Afdikning af frostförande myrarna, tillhörande Edsåsens by i Undersåkers socken. Arbetet var nyligen börjadt i linien J. L., och anmärktes dervid, att utsättningen för dikena var för knapp. Uti en annan linie torde en af arbetsdirektionen önskad mindre afvikelse vara lämplig, för att gifva diket ett med terrängen mera öfverensstämmande läge.

Afdikning af frostförande myrarna, tillhörande Bergs by i Bergs socken. Halfva arbetet var verkställt, men alla linier voro påbörjade. Uti en af dessa var en mindre förflyttning och krökning vidtagen, hvaremot inspektionsförrättaren likväl icke ansåg sig böra göra någon erinran; uti några andra qvarsuto stenar i doseringarna, hvilka dessutom voro kullriga och tarfvade bättre planering, och återstod stensprängning och dylika mindre betydande arbeten. Vederbörande påmindes äfven om

att ej uraktlåta jordens bortförande från kanterna och dess genomstickande för vattnets framsläppande.

Afdikning af frostförande myrar inom Wij, Månsta, Oldberg och Ålsta byar samt Näs kyrkoherdeboställe i Näs socken. Arbetet kräfdde ganska betydliga rensningar och sprängningar, hvarför detsamma ej hunnit blifva färdigt till i kontraktet bestämd tid eller den 1 September 1889, utan har förlängning af terminen begärts. De båda vestra systemen voro fullständigt och väl uttagna, hvarvid anmärkning dock gjordes emot tvenne landsvägsbroar, hvilka, ehuru i förslaget upptagna att byggas af sten med träbeläggning, uppförts med träkistor. I de norra systemen befans rensning och sprängning å flere ställen vara af nöden.

Afdikning af frostförande myrar inom byarne Bräcken Nygård, Norrhara, Söderhara, Räcksjön, Stackris, Öfre och Nedre Mälång i Sunne socken samt Grubben i Hackås socken. Dikena, hvilkas sammanlagda längd utgör 60,548 meter, voro under arbete och i vissa delar färdiga. Inom de närmast byarne belägna afdelningarne, var gräfningen fullständigt och noggrant utförd. Å de mera aflägsne liggande afdelningarne hade endast obetydligt arbete påbörjats.

Underhållet af nedan stående redan afsynade arbeten inom länet besigtigades under år 1889, dervid följande erinringar gjordes:

Utdikning af Rörösjön i Ovikens socken. Det stora i berg sprängda utloppet var i oförändradt skick. Största delen af den gamla sjöbottnen har blifvit odlad och torde derföre underhållet af arbetet ej komma att försummas.

Utdikning vid Bölsens by i Ovikens socken. Några af dikena voro synbarligen ej rensade, men torrläggningen hade likväl ej lidit deraf, utan en ganska vidsträckt odling hade derinvid kommit till stånd.

Utdikningar vid Önsta och Borgens byar i Ovikens socken. Båda företagen hade försummats, hvarföre arbetsdirektionerna erinrades om underhållet.

Utdikningar vid Hällne och Kinderåsens byar i Ovikens socken. Någon anmärkning emot underhållet förekom icke vid dessa företag, och omgåfvo vidsträckta odlingar de upptagna afloppsdikena.

Öfre norra distriktet.

Vesterbottens län.

Utdikning af Vebomarksträsket och Kelutjärn samt torrläggning af mark till Vebomark, Bäckboda, Mårtensboda och Storsandsjö i Löfångers socken. Arbetet, hvars utförande hindrats af regn och vattuflöde, var långt ifrån färdigt. Under året hade ny graf upptagits i Storträsket och äldre grafvar fördjupats, hvarjemte åtskilliga landdiken upptagits. Ännu återstod mycket af hufvudafloppets fördjupning och utvidgning. Gräskörden å den torrlagda marken hade år 1889 lemnat en inkomst af 6,400 kronor.

Utdikning af frostförande marker, tillhörande Kråkångers och Brännkälens byar i Löfångers socken. Arbetet var väl utfördt enligt planen och afsyningsbevis skulle utfärdas, så snart räknenskaperna aflemnats.

Utdikning af frostförande myrar, tillhörande Bygdsiljums by i Burträskes socken. Med undantag af några afvikelser, hvilka icke inverkade på företaget, hade arbetet utförts på ett nöjaktigt sätt, hvarför afsyningsbevis skulle utfärdas efter räknenskapernas tillhandahållande.

Utdikning af frostförande myrar, tillhörande Örafvans by i Lycksele socken. Företaget var anmäldt färdigt till afsynning, men befans vid besigtningen gifva anledning till åtskilliga anmärkningar. Hufvudgrafven genom Stortjärn hade erhållit ett djup, som med 0.4 meter understeg det i planen upptagna, hvarjemte en mängd större stenar qvarlemnats i densamma. Härigenom hade äfven sidodikena blifvit förgrunda. I Flarkmyren, hvars öfre del är särdeles lös, hade grafven ej kunnat upptagas till fullt djup, hvilket dock skulle kunna ernås i den mån torrläggningen fortskred.

Utdikning af Degermyren, tillhörande Sörmjöle by i Umeå landsförsamling. Hela dikeslängden utgör 3,417 meter, deraf ytterligare 1,000 meter upptagits sedan sista besigtningen. Arbetets utförande föranledde ej anmärkning.

Utdikning af frostförande mossar vid Ytterklinten och Nya Storbäcken i Bygdeå socken. Det stora afloppsdiket genom sjön Klinten och den närliggande mindre sjön var upptaget till hela sin längd, men fulla djupet hade ej ännu nåtts. Sjöarne voro delvis sänkta. Diket vid Nya Storbäcken var icke heller färdigt. Den enda anmärkning, som gjordes, var beträffande sidoupplagens bortförande.

Utdikning af myrar, tillhörande Mullsjö by i Nordmalings socken. Dikena voro till största delen uppgräfda, endast mindre sträckor återstodo å några ställen såsom å Kallfällmyren. Arbetet bedrefs med kraft och föranledde ingen anmärkning.

Utdikning af myrar, tillhörande kronohemmanet Granfors i Bygdeå socken. Dikena voro till nästan hela längden upptagna, ehuru flerstädes icke färdiga. Ingen anmärkning gjordes emot utförandet.

Utdikning af frostförande myrar, tillhörande byarne och hemmanen Fjäderbäck, Storliden, Bodbyn, Wextholm, Nybyn och Degerby i Säfvars socken. Dikena å dessa myrar voro i allmänhet påbörjade och å ett par af dem nästan färdiga.

Afdikning af frostförande myrar, tillhörande Långvikens, Vesterbacka, Vesternäs och Sunnansjö byar i Umeå socken. Uti fem af myrarne voro grafvarne fullständigt upptagna, men behöfde rensas. Arbetet med dessas upptagande genom de öfriga myrarne pågick. Några af terrängens beskaffenhet betingade mindre afvikelser hade egt rum och lemnats utan anmärkning.

Utdikning af Ingeborgs-, Knös- och Kläppstormyrarne, tillhörande Norsjö by i Norsjö socken. Samtliga myrarne voro fullständigt afdikade, men arbetet kunde ej, såsom meningen varit, afsynas, emedan uti Kläppstormyren påträffats jäslara, som orsakat igenskjutningar, hvarför rensning samt lämpliga åtgärder måste vidtagas. Äfven i Ingeborgsmyren hade samma olägenhet funnits, men genom stensättning af doseringar och pålning afhjelpats.

Utdikning af Orr-, Gårds-, Käll- och Vajmyrarne, tillhörande Norsjö by i Norsjö socken. Af grafven genom Gårdsmyren återstodo 650 meter; i Vaj- och Källmyrarne endast några tvärdiken och i Orrmyren omkring 500 meter af dikena.

Betydliga rensningar erfordrades öfver allt i de uppgrädda afloppsgrävarne och tvärdikena.

Utdikning af frostförande moss- och myrtrakter vid Klingnäs by i Norsjö socken. Under det förflutna året hade diken till en sammanlagd längd af omkring 420 meter upptagits. Den vid förra besigtningen anmärkta sammanflytningen i botten torde delvis bero deraf, att bottenbredden tagits för stor. Sammanskjutningen skulle antagligen undvikits, om denna bredd minskats och djupet i stället ökats.

Utdikning af myrar vid byarne Lossmen och Brännan i Burträsk socken. Af en i hufvudgraven, som var uppgräfd, utmynnande afloppsgraf hade 1000 meter upptagits och af dess tvärdiken tillsammans 400 meter. Den i nordvestra delen af Lossmen inflytande afloppsgraven med sidodiken var fullbordad utom sträckan mellan en mindre tjärn och sjön. De flesta dikena erfordrade betydlig rensning.

Utdikning af Nackbäckmyren vid hemmanet Forsholm i Lycksele socken. Hufvudkanalen var fullbordad, men utloppet behöfde uppreppas, likasom det första tvärdiket. Ett efter myrens vestra kant gående dike, hvars längd med en fördelaktig ändring skulle utgöra 530 meter, samt tre tvärdiken om tillhopa 940 meter återstodo att upptaga. Det redan utförda arbetet gaf ej anledning till anmärkning.

Utdikning af frostförande mossar vid Björkås uti Norsjö socken. Nedre delen af Storvikstjärnens afloppsgraf var upptagen, hvaremot 300 meter af dess öfre del ännu återstodo. Dikningsarbetet genom Spångmyren syntes hafva bedrifvits utan önskelig kraft; och voro af här föreskrifven dikeslängd på 2,000 meter endast 250 meter under arbete. Myren är mycket lös, till följd hvaraf de breda dikena lätt fyllas — en olägenhet, som lämpligast kunde undvikas genom att i början gifva dikena en mindre sektion samt först sedermera, då myren vunnit fasthet, upptaga dem till fullt djup och bredd. Dikningen å hemmanet N:o 2, som var beläget norrut, har bedrifvits med större kraft, hvarigenom af 970 meter 430 meter blifvit upptagna.

Underhållet af *utdikningen vid Höglunds by i Degerfors socken.* Denna dikning hade under hösten år 1888 till största delen uppreppats. En del af myrarna, som odlats, hade i synnerhet under året lemnat goda skördar.

Norrbottens län.

Sänkning af sjön Norsjärvi vid Rödups by i Öfver Kalix socken. Arbetet befans vara nöjaktigt fullbordadt, hvarjemte utom planen ett afloppsdike upptagits genom träsket.

Ouktadt föregående dagars nederbörd var träsket nästan torrt. Afsyningsbevis skulle utfärdas, då uppgift å kostnaderna aflemnats.

Afdikning och odling af myren Akajänkä, tillhörande hemmanet ⁹/₃₂ mantal n:o 5 Lantto inom Junosuando by i Pajala socken. Myrens afdikning hade för två år sedan påbörjats efter en mindre plan. Enligt den nu fastställda planen hade intet af dikena fullständigt uttagits.

Afdikning af Degermyren vid Johannisro i Neder Kalix socken. Emedan något arbete här ej återupptagits, inspekterades icke detta företag.

Afdikning af Långsjön vid kronohemmanet Långås i Piteå socken. Sedan afloppsgraven erhållit erforderligt djup och

doseringarna försetts med stödjemurar, utfärdades afsyningsbevis.

Utdikning af sjön Lambur i Arvidsjaurs socken. Sjön syntes till betydlig del torrlagd, och utloppsgraven, som å hela sin längd var upptagen till sjöbotten, hade under det förlidna året visat sig kunna motstå hvarje utskärning.

Sänkning och reglering af Keräsjokki vattendrag inom Carl Gustafs och Neder Torneå socknar. Vid afvägning af kanalbottens djup befans vattenytan midt för forshufvudet ega ett läge af 1.34 meter öfver den bestämda botten, och det största vattendjupet uppgick till 0.9 meter. Bredden i vattenytan var 12 meter. Förhållandet var detsamma midt för fixpunkten samt till 150 meter längre ned. Sedermera tilltager bottendjupet, så att det vid 525 meter från fixpunkten blir fullt.

Utdikning af Grundträsket inom Grundträsk hemman i Neder Kalix socken. I afloppsgraven hade rensning vidtagits, hvarjemte sidomurar af småsten upplagts för att hindra de branta doseringarna att nedrasa. Någon fördjupning af graven hade ej heller under besigtningens året verkstälts.

Utdikning af Vuonopåtan, tillhörande Vuono och Haparanda byar i Neder Torneå socken. Vederböraude syntes hafva tröttnat vid företagets utförande, ty intet arbete för gravens upptagande hade verkstälts. Emellertid uppgaf arbetsdirektionens ordförande, att meningen vore att med kraft upptaga arbetet.

Torrläggning af frostförande mark jemte sänkning af Snipträsket i Snipträsk by af Råneå socken. Af den 800 meter långa utloppsgraven från Snipträsket återstodo vid besigtningen endast 250 meter oupptagna. Dikeslängden i myren ofvan träsket utgör 500 meter, af hvilka ungefär hälften var till erforderligt djup utgräfd; återstoden var under arbete och verkställdes med raskhet och omsorg.

Utdikning af Träskmyren, tillhörande Bälunge i Neder Luleå socken. Endast obetydligt arbete hade utförts sedan föregående besigtning. Den dervid omnämnda delen af hufvudgraven hade rensats och ett tvärdike af 150 meters längd upptagits. Ett års förlängning af den under året utlöpande terminen torde vara af nöden.

Utdikning af Väläjjärvi, Vixijärvi, Kautojärvi m. fl. träsk, alla i närheten af Vittangi by i Jukkasjärvi socken:

Kautojärvi var nu torrlagdt och gräsväxten utefter stranden hade redan blifvit ganska yppig. Bergsprängning, som ej i det fastställda förslaget upptagits, hade till stor omfattning måst utföras i afloppskanalen. Denna befans likväl i sin öfre del vara omkring 0.3 meter för grund. Ytterligare fördjupning torde dock ej behövas för träskets torrläggning, hvadan befrielse derifrån borde i vederbörlig ordning sökas.

Pusijärvi. Arbetet, som försvårats af berg till vida större mängd än hvad kostnadsförslaget innehåller, hade dock under det förflutna året återtagits med synbar kraft, så att afloppsgraven blef fullbordad under hösten. Intressenterne tillråddes att söka ett års förlängning i tiden för företagets fullbordande.

Utdikning af Isuvuoma myr vid Junosuando by i Pajala socken. Den vid senaste inspektionen anmärkta igenslamningen var afhulpen, hvarför afsyningsbevis lemnats.

Nedan stående, förut af Styrelsen godkända, arbeten hafva under år 1889 i afseende på underhållet blifvit besigtigade:

Utdikning i Pello by i Öfver Torneå socken. Dikena voro

igenfallna och behöfde grundligt upprellas, hvarom vederbörande skriftligen förstärktes.

Utdikning vid Elfsbyn i Piteå socken. Stora myrfält hade genom företaget förvandlats till bördiga ängar. Rensningar hade för några år sedan verkställts, men diken voro dock i synnerhet å södra sidan igenväxta af myrgräs. Intressenterne förklarade sig villiga att redan under hösten förnya behöflig rensning.

Utdikning af Hem- och Sänksmyrarna i Niemisel i Råneå socken. Samtliga diken voro fullständigt igenfallna och afloppsgraven genom Hemmyren hade man ej ens skyddat från småskog, som nu frodades der. Samma oförlätliga försumlighet iaktogs i grafven genom den andra myren. Åtgärder vidtogos för att genom kronobetjeningens försorg tillhålla intressenterne deras skyldighet.

Utdikning af Degermyren i Råneå by och socken. Någon besigtning å detta företag medhans ej under sommarens lopp, men då enligt vederbörande kronolänsmans uppgift underhållet var betydligt försummat, blefvo intressenterne skriftligen förstärktes att verkställa rensning, der sådan erfordrades.

Utdikning af Hem- och Bromyrarna vid Hvitå by i Råneå socken. Ut i Bromyren hade rensning delvis egt rum; hvad som ytterligare erfordrades deraf utfäste sig vederbörande att under året ombestyras. En större afloppskanal behöfde rätas och dess fall jemnas för att vid starkt vattentilllopp undvika doseringarnas underskärning och nedrasning. Dikena och grafvarne i Hemmyren, hvars afdikning medfört godt resultat i betydliga odlingar, erfordrade alla en genomgående upprellning, hvarom intressenterne skriftligen förstärktes.

Utdikning vid Neder Flåsjö by i Råneå socken. Någon rensning hade ej ännu verkställts, enligt intressenternas uppgift derför att den först vid besigtningen avslutade skörden hindrat dem. Under året skulle denna brist afhjelpas.

Utdikning vid Prestholms by i Råneå socken. Hufvudgraven hade till följd af vattenloppet hastighet bibehållit sin ursprungliga sektion. Å några ställen, der från doseringarna nedrasade stenar och torfstycken uppdämt vattnet, måste upprellning företagas, likasom i tvärdikena, hvilkas djup minskats af gräsväxt å botten. Intressenterne delgäfvos dessa anmärkningar.

Utdikning vid hemmanet Orrtjärn i Råneå socken. Under hösten hade nöjaktig rensning vidtagits.

Utdikning vid Rolfs by i Neder Kalix socken. Grafvarne och diken hade på ett omsorgsfullt sätt underhållits och förbättrats. Under de senaste tre åren hade kostnaden för rensningar uppgått till 2,922 kronor.

Utdikning af Rismyren, Gräsmynen och Römossamyren i Sangis by af Neder Kalix socken. Af grafven genom de båda förstnämnda myrarna hade den nedre delen mellan landsvägen och Sangisån bibehållit vederbörlig sektion, ehuru en del inskärningar orsakade af vårflödet behöfde jemnas. Den öfre delen hade igenslammats till följd af dess ringa fall och behöfde derför rensas. Öfriga diken behöfde förbättras i samma hänseende.

Utdikning af Stora och Lilla Landtjärn m. fl. i Neder Kalix socken. Träskan lemnade goda gräs- och höskördar. Rensning af grafven mellan Grundträsk och Lilla Landtjärn var behöflig, och vid afloppsgravens utlopp hade de sidomurar

som stödjade doseringarna förskjutit sig, hvarigenom uppstått hinder i vattenloppet. Intressenterne förklarade sig villiga att utan dröjsmål vidtaga anvisad åtgärd för afhjelpande af denna olägenhet.

Utdikning vid Granå och Espinå byar i Neder Kalix socken. Alla grafvar och hufvudaflopp samt tvärdiken voro betydligt igenväxta, hvarför intressenterne ålades att upprellas alla diken.

Utdikning af Ill- och Mossmyrarna i Holmträsk by och Neder Kalix socken. Dikena i båda myrarna voro mycket hopgrodda och måste underkastas grundlig rensning.

Utdikning af Idträsket, tillhörande Öfvermörjärens by i Neder Kalix socken. Afloppsgraven hade årligen måst rensas för att hindra dess igenfallande. Under året hade dock ännu ej rensningen egt rum, men skulle snarast möjligt verkställas. Gräsväxten hade icke skjutit fart, ty behöflig dam var ej ännu anlagd. Det med betydliga kostnader och stora mödor torrlagda träsket ligger till största delen på kronomark, hvilket gifver anledning att förmoda det intressenterne icke allt framtiden få behålla detsamma.

Utdikning vid Mattila och Vojakala i Neder Torned socken. Häftigt regn hindrade besigtningen. Dikena uppgäfvos emellertid vara nyligen rensade.

Utdikning af Ylinen, Alanen och Närtjärvi sjöar vid Närtjärvi by i Neder Torned socken. En del rensningar uppgäfvos vara behöfliga, hvilka intressenterne voro beredda att verkställa.

Utdikning af Ranta, Viska m. fl. sjöar och myrar i Keräsjokki by i Carl Gustafs socken. Afloppsgraven till Ljamojänkä var väl bibehållen i sitt öfre lopp, men nedre delen och tvärdikena voro dels bevuxna med vide, dels uppgrundade genom torfbildning i botten. Detsamma var äfven förhållandet i Sevihafravajänkä, der en obetydlig rensning företagits. Intressenterne förstärktes att vidtaga kraftiga åtgärder för att återställa grafvar och diken i det skick den fastställda planen bestämmer.

Utdikning vid Karungi by i Carl Gustafs socken. Afloppsgraven och tvärdikena hade fått genom torfbildning och försummad rensning hopväxa, hvilket af intressenterne uppgäfvos hafva sin orsak deri att myrarnes lösa jordmån omöjliggjorde dikenas bestånd. Detta var dock ej riktigt, hvadan de gjordes uppmärksamma på nödvändigheten af en fullständig rensning.

Utdikning af Ravuvaara och Takavainiojänkä m. m. i Kojvokylä by af Hietaniemi socken. Ingen rensning syntes vara utförd efter arbetets fullbordande. De flesta grafvarne voro igenväxta af vide och flerstädes hoptrampade af boskap. Egarne förstärktes skriftligen att verkställa erforderliga rensningar.

Utdikning af Wälajärvi träsk vid Matojärvi by i Hietaniemi socken. Någon anmärkning var icke, enligt kronolänsmannens uppgift, att emot underhållet framställa, hvarföre någon besigtning å företaget icke skedde.

Utdikning af Vuomajärvi träsk vid Vuomajärvi by i Hietaniemi socken. Träskbotten var ännu särdeles lös och den derigenom dragna grafven tarvade årlig rensning för att ej igenslammats. Sådan var vid besigtningen ännu ej utförd, men intressenterne, som till följd af den årligen tilltagande gräs-

växten voro angelägna att hålla grafven öppen, ämnade efter skördens slut rensa den å ställen, der den uppgrundats.

Nedan stående vattenaftappningsarbeten blefvo under år 1889 godkända, nämligen:

	Vatten- befriad areal.	Beräknad afdiktungs- kostnad.	Beviljad statsbidrag.			
			Lån.		Anslag.	
	Hektar.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.
Utdikning af frostförande mosse, tillhörande Långholmen N:o 1 i Vings socken och Kärrgårde N:o 1 i Hellestads socken af Elfsborgs län	43·32	6,000	—	—	2,000	—
Reglering af Gnyltån jemte afdikning för odling af sankmarker, tillhörande hemmanen Öfverhult, Kullboarp, Ekeberg, Bukan, Sjögleryd, Åmjölkesbo och Stora Ökna uti Ökna socken samt Klackenhult och Knifshult i Karlstorps socken, alla inom Östra härad af Jönköpings län	60·82	8,091 15	8,000	—	—	—
Sänkning af Rödajömåla och Kroksjöarne jemte dikning och odling af vattenskadade marker till Kroksjö, Rödajömåla, Svängamåla och Käxgöl i Oskars socken och Södra Möre härad af Kalmar län	131·96	7,700	6,000	—	—	—
Sänkning af sjön Östen jemte torrläggning och odling af derinvid belägen vattenskadad mark inom Hjälstads, Vads, Götunda, Värings, Flistads, Horns, Fräsneds, Binnebergs, Odensåkers, Tidavads och Sveneby socknar af Vadsbo härad och Skaraborgs län	2,825·35	421,000	421,000	—	—	—
Sänkning af Kanikebolsjön samt afdikning och odling af mark till Fälsångboda, Kanikebol och Sandika i Hargs socken samt Gammelby, Hanneberg och Börstils prestgård i Börstils socken, Frösåkers härad af Stockholms län	57·16	9,600	9,600	—	—	—
Rensning af Nederängs- och Sneåarne för torrläggning och odling af mark till hemmanen Nederängen, Eke, Storbol, Lillbol, Bista, Vellamby, Karby, Golna, Åsby och Norrby fideikommiss i Vidbo socken samt Örby i Skeptuna socken af Stockholms län	194·71	13,366 70	13,360	—	—	—
Sänkning af sjön Trehörningen och torrläggning af marker, tillhörande hemmanen Stufsta eller Hörningsnäs, Stufsta N:ris 1, 2 och 4, Fullersta, Tomteberga, Balingsta, Örlångsjö och Ågesta inom Huddinge socken i Svartlösa härad och Stockholms län	20·26	8,000	8,000	—	—	—
Transport	3,333·58	473,757 85	465,960	—	2,000	—

	Vatten- befriad areal.	Beräknad afdiktungs- kostnad.	Beviljad statsbidrag.			
			Lån.		Anslag.	
	Hektar.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.
Transport	3,333·58	473,757 85	465,960	—	2,000	—
Upprensning af Säfvaån samt afdikning och odling af mark, tillhörande Heljesta, Ingla, Thesta, Vrå, Tibble by med kyrkoherde-, komministers- och klockareboställe samt Skilsta och Tjälinge inom Tibble och Hagby socknar af Hagunda härad och Upsala län	94·76	10,216	10,200	—	—	—
Hvargarns ängsodlingsföretag, omfattande afdikning och odling af vattenskadad mark, tillhörande Hvargarn samt Stora och Lilla Ladeby i Lista socken af Södermanlands län	104·55	20,596	20,500	—	—	—
Afdikning af frostförande, för odling otjenliga mossar, tillhörande Sickelsjö med underlydande hemman i Järnäs by inom Götunda socken af Örebro län	211·51	19,800	—	—	6,600	—
Afdikning och odling af mark till Kärsta by i Lillkyrka socken, Glanshammars härad och Örebro län	12·77	3,020 20	3,000	—	—	—
Afdikning af frostförande myrar, tillhörande byarne Vesteråsen, Österåsen, Borgen, Österbacken, Namne, Häggen, Hällne och Hanabacken, alla inom Ovikens socken af Jemtlands län	380·14	28,600	—	—	9,500	—
Utdikning af vattenskadade, frostförande marker inom Dvärssatts och Hägra byar i Rödöns socken af Jemtlands län	251·10	16,360	—	—	5,450	—
Afdikning af frostförande myrmarker inom Svensåsens, Sölbackens, Eltnässets och Yttergårde byar i Ovikens socken af Jemtlands län	325·00	25,350	—	—	8,450	—
Afdikning af frostförande marker inom Landsoms by i Mysjö socken af Jemtlands län	49·00	8,200	—	—	2,730	—
Afdikning af frostförande mark, tillhörande Ollsta och Österåsens byar i Häggenäs socken af Jemtlands län	96·80	12,855	—	—	4,280	—
Afdikning af frostförande marker, tillhörande Hamre by i Åre socken af Jemtlands län	28·90	2,270	—	—	750	—
Afdikning af frostförande mark inom byarne Ösa, Landsom, Backen, Dille, Rösta, Trättgårde, Kännåsen, Lien, Byn, Åskott, Granbo, Tårsta, Hof, Prestbordet i Ås samt Täng i Ås socken af Jemtlands län	2,393·10	92,500	—	—	30,800	—
Afdikning af frostförande myrmarker, tillhörande Österåsens by med Labbgård inom Häggenäs socken af Jemtlands län	113·43	9,371	—	—	3,120	—
Transport	7,394·64	722,896 05	499,660	—	73,680	—

	Vatten- befriad areal.	Beräknad afdiknings- kostnad.	Beviljad statsbidrag.			
			Lån.		Anslag.	
	hektar.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	Kr. ö.	
Transport	7,394 ⁶⁴	722,896 ⁰⁵	499,660	—	73,680	—
Afdikning af frostförande myr- rar i Grenåskälens by i Hammerdals socken af Jemt- lands län	173 ⁰⁰	6,335	—	—	2,100	—
Afdikning af frostförande mar- ker, tillhörande hemmanen Granbäcksfors Nr 2 och 3 samt Åliden i Umeå socken af Vesterbottens län	167 ³⁸	7,000	—	—	2,300	—
Utdikning af frostförande myr- trakter, tillhörande Hörneå by och Hörneå aktiebolag i Umeå socken af Vesterbot- tens län	436 ⁹⁶	33,500	—	—	10,000	—
Utdikning af frostförande mark inom Hörneå by i Umeå socken af Vesterbottens län	60 ⁷⁴	8,911	—	—	2,700	—
Utdikning vid Söderviks by i Umeå socken af Vesterbot- tens län	100 ⁵⁶	4,950	—	—	¹⁾ 1,596	17
Utdikning af myrar, tillhö- rande Degerfors by i De- gerfors socken af Vester- bottens län	156 ⁸⁹	8,000	—	2,000	2,000	—
Utdikning af frostförande mar- ker inom Manjaurs by i Degerfors socken af Vester- bottens län	136 ⁸⁶	5,100	—	—	²⁾ 1,688	17
Utdikning af en frostförande myr, tillhörande Idvattnets by i Vilhelmina socken af Vesterbottens län	66 ⁷¹	5,664	—	—	1,880	—
Summa	8,693 ⁷⁴	802,356 ⁰⁵	501,660	—	97,944	34

¹⁾ Beviljade bidraget var 1,600 kr., men då verkliga kostnaden under-
steg den beräknade, så nedsattes på grund af kontraktets föreskrift anslaget
till 1,596¹⁷ kr.

²⁾ Beviljade bidraget var 1,700 kr., men har af enahanda skäl nedsatts
till 1,688¹⁷ kr.

Å de under utförande varande vattenaftappningsföretag,
som här ej särskildt omförmäls, har ej arbete utförts till sådan
omfattning, att besigtning deraf ansetts nödig.

D. Enskilda jernvägar.

a) För trafik öppnade.

Södra distriktet.

Malmö—Trelleborgs jernväg.

Vid besigtningstillfället anmärktes endast behovet af sta-
tionshusens invändiga målning.

Erforderliga, mindre underhålls- och reparationsarbeten
hade under året vidtagits, hvarjemte kolbodar blifvit uppförda
i Trelleborg.

Malmö—Limhamns jernväg.

Arbetet å banan hade under årets lopp så bedrifvits, att
jernvägen kunde efter skedd besigtning öppnas för allmän trafik
den 20 December 1889.

Malmö—Ystads jernväg.

8,679 syllar och 1,252 m. jernskenor hade under året blif-
vit utbytta och en vaxel af jern ersatt med en sådan af stål,
hvarjemte 3,300 kbm. ballastgrus utförts å linien och rullande
materielen ökats med 10 nya, öppna godsvagnar.

Det anmärktes att landfästernas flygelmurar vid bron öfver
kanalen närmast Malmö voro för korta, äfvensom att ett stort
utbyte af syllar bör under nästa år ega rum.

Böringe—Anderslöfs jernväg.

Jernvägsspåret befans vid besigtningen icke vara i godt
stånd, men skulle upphjelpas medelst påförande af godt grus
från Östra Torp.

2,589 syllar hafva under året blifvit utbytta.

Anderslöf—Östra Torps jernväg

tillhör jemte Böringe—Anderslöfs jernväg numera ett bolag.
Jernvägsspåret befans vara i godt stånd.

Lund—Trelleborgs jernväg.

6,596 syllar hade blifvit utbytta och 597 nya stålskenor
inlagda, hvarjemte 507 odugliga jernskenor blifvit ersatta med
förut begagnade, men fullgoda skenor af samma material.

Flera reparations- och kompletteringsarbeten hafva utförts,
nämligen:

vid Trelleborgs station har stationsplanet blifvit stensatt
och ny lastkaj af cementfogad granit uppförd;

vid Klägerups station har stationshuset undergått en grund-
lig reparation och expeditionsrummet utvidgats;

vid Fjerdingslöfs station har lastningsspåret förlängts med
omkring 80 m.; samt

vid öfriga stationer hafva nödiga mindre reparationer vid-
tagits.

Banan var ganska väl underhållen, dock anmärktes vid be-
sigtningen, att om ej större skenutbyte göres under nästa år,
kommer vederbörande styrelse att åläggas minska tåghastig-
heten.

Lund—Kjeflinge jernväg.

Banan befans vara i ett godt och väl underhållet skick.
48 syllar hade under året blifvit utbytta.

Malmö—Billesholms jernväg.

Banan var fortfarande synnerligen väl underhållen.

Bron öfver Välabäcken var ombyggd, hvarvid spannet ökats
till 5.5 m. och bron vid Önnerup, som befunnits vara för låg,
har höjts 0.6 m.

Vid Malmö station har en kolbod blifvit uppförd och vid
Arlöfs, Furulunds, Svalöfs och Kjelltorps stationer hafva nya
stickspår till en sammanlagd längd af 491 m. blifvit inlagda,
hvarförutom vid Kjelltorps station en ny *hållplats* med ett 60
m. långt rundspår och ett 224 m. långt sidospår för enskild
persons räkning anlagts.

Ystad—Eslöfs jernväg.

9,034 syllar och 1,990 m. jernskenor hafva blifvit utbytta och 2 gamla vaxlar ersatta med sådana af stål. Vollsjo stationshus har blifvit tillbyggt och nytt förrådsskjul uppfördt i Ystad.

Rullande materielen har under året ökats med 5 nya godsvagnar.

Cimbrishamn—Tomelilla jernväg.

De hufvudsakligaste underhållsarbeten, som under året blifvit utförda å jernvägen, äro inläggande af 8,500 nya. 2·38 m. långa syllar af furu och utförande på banan af 30 vagnslaster grus.

*Landskrona och Helsingborgs jernvägar.**a) bandelen Landskrona—Eslöf.*

4,832 syllar af furu och 410 stål-skenor af 7·35 meters längd hafva utbytts.

Mellan Billeberga och Trollenäs äro alla de gamla jernskenorna utbytta mot stål-skenor med dubbla vinkelskarfjern. Mellan Asmundtorp och Landskrona äro likaledes nya stål-skenor inlagda, men äro dessa tills vidare försedda med ett vanligt rakt och ett vinkelskarfjern.

b) bandelen Helsingborg—Billeberga.

Å denna bandel hade 4,702 syllar blifvit utbytta och 1,981 st. 7·35 m. långa skenor inlagda.

Spåret befans i allmänhet vara väl lyftadt och riktadt.

Landskrona—Engelholms jernväg.

Förutom vanliga underhållsarbeten har mellan Billesholms grufvas och Norra Vrams stationer ett stickspår, rymmande 3 vagnar, blifvit utlagdt för Södra Vrams tegelbruks räkning. Dessutom hafva de gamla ekreglarna å vägportarna vid Björnekulla och Grytevad blifvit utbytta mot valsade jernbalkar, och en täckt afloppstrumma uti Bälteberga skärning ommurad öppen och försedd med regler af jern.

8,165 syllar äro utbytta och å 4 kilometers längd hafva stål-skenor blifvit inlagda. Vid Billesholms grufvas station äro 2 nya vaxlar inlagda.

Den rullande materielen har blifvit tillökad med 5 nya godsvagnar, hvaraf en är försedd med broms.

Säbyholms jernväg.

852 syllar af furu hafva blifvit inlagda och ett 90 m. långt stickspår utlagdt vid Säbyholms station.

Rullande materielen har ökats med 12 godsvagnar, hvaraf 4 äro försedda med broms.

Hör—Hörby jernväg.

Å banan hafva under året 20 vagnslaster grus blifvit utkörda och 5,000 nya syllar af ek inlagda.

Bristande ballastmängd försvårar banans hållande i godt stånd.

Hörby—Tollarps jernväg.

Vid besigtningen var banan i godt skick.

70 nya syllar voro inlagda och ett 56 m. långt stickspår utlagdt 1 km. öster om Sallerup.

Hästveda—Karpalunds jernväg.

Banan befans vid besigtningen vara väl underhållen och i godt skick.

2,092 syllar hade utbytts och 1,400 kbm. ballastgrus utkörts. Stationsplanet vid Glimminge var utvidgadt med 2,578 qvm. och träplattformen vid Broby förlängd 11 m.

Med anledning af Almaåns påbörjade sänkning var betoneringen vid brons östra landfäste fullbordad.

Gärds härads jernvägar.

18,000 nya syllar och 40 skenor hafva blifvit inlagda och 6,260 kbm. ballastgrus utkörda.

Stickspåret vid Östra Vram hade förändrats till rundspår, från hvilket ett 50 m. långt bispår anlagts till ett dervarande bränneri. En 45 m. lång, ny väg hade anlagts till Efveröds godsmagasin och en 24 m. lång lastkaj af sten uppförts vid Degeberga station.

Förutom nödiga reparations- och underhållsarbeten hade nya syllar af ek inlagts på broarna vid Östra Vram och Efveröd.

Helsingborg—Hessleholms jernväg med bibana.

Uthytte af 4,800 syllar har egt rum. En brunn med riklig vattentillgång har anlagts vid Klippan och en vattenbassin vid Perstorps station.

Ny vägbro af skenor har uppförts vid Qvidinge, der äfven en ny lastkaj för en vagn blifvit anlagd. Mindre lastkajer hafva äfven anlagts vid Finja, Perstorps och Pärarps stationer.

Kristianstad—Hessleholms jernväg.

80 brosyllar och 4,929 vanliga syllar hafva utbytts och 1,478 förslitna jernskenor ersatts med brukbara af samma material, dessutom äro 4 vaxlar af jern ersatta med sådana af stål.

Karpalunds stationshus har under året utvidgats och rullande materielen ökats med 5 täckta godsvagnar och 10 plankvagnar.

Kristianstad—Åhus jernväg.

Under året hafva väntsalar och biljettkontor blifvit inredda i godsmagasinet å stationen i Åhus, der äfven personplattformen blifvit förlängd 70 m. Godsmagasinet spår var förlängdt 100 m. och med en stål-vaxel förenadt med det till hamnen ledande spåret. Banans byggnader vid hållplatsen Hammar hafva utvidgats genom tillbyggnad af väntsal, kontor och ett boningsrum, och söder om svängbron i Kristianstad äro tvenne sidospår af jernskenor utlagda till en sammanlagd längd af 230 m. inom hinderpålarna samt förenade med 5 stål-vaxlar.

Det anmärktes liksom vid föregående besigtning, att skenor vid svängbrons ända förbundos med de fasta skenor medelst skarfjern.

Kristianstad—Immelns (Kristianstad—Sibbhult—Glimåkra) jernväg.

Arkelstorps stationshus har under året undergått en grundlig reparation, och vid Österlöfs station har, i öfverensstämmelse med fastställd plan, ett 215 m. långt bispår inlagts.

Skåne—Hallands (Helsingborg—Halmstad med tvärbana) jernväg.

Följande nya arbeten hafva under året utförts, nämligen:
Vid Kattarps station: ny vägöfvergång vid Möllarp samt utvidgning af lastningsplanet vid godskajen;

vid Engelholms station: rundspår med 83 m. fri längd inlagdt, personplattformen förlängd, godskajens lastningsplan utvidgadt och åtskilliga planteringsarbeten utförda;

vid Förslöfs station: rundspår med 190 m. fri längd inlagdt samt godsmagasin och källare dränerade;

vid Grefvie station: utläggning af ett 282 m. långt rundspår, träplattform uppförd mellan spåren, källare nybyggd och 2 skifsignaler uppsatta;

vid Skottorps station: stationshuset tillbyggt med 2 vänt-salar och personplattformen utvidgad; samt å banan: 12,692 syllar utbytta.

Mellersta Hallands (Halmstad—Varberg) jernväg.

Halmstads norra station har öppnats för trafik, sedan stationshus, ekonomihus och en 75 m. lång plattform med granit-kant blifvit under året derstädes uppförda.

Vid Brännarps station var ett stickspår med 22 m. fri spår-längd utlagdt och vid Hebergs station har en korsning af min-dre god beskaffenhet och konstruktion ersatts med en ny af stål. På Falkenbergs station har en vaguvåg af Cassés patent inlagts och en vågbod af trä uppförts.

Göteborg—Hallands (Varberg—Göteborg) jernväg.

Årets underhållsarbeten inskränka sig hufvudsakligen till spårets lyftning och rigtning.

Rullande materielen har ökats med ett fyrkoppladt loko-motiv, 6 personvagnar och 10 täckta godsvagnar utan broms.

Sölvesborg—Kristianstads jernväg.

Alla jernvägens husbyggnader hafva undergått erforderliga reparationer.

6,800 nya furusyllar och 1,000 nya stålskenor af 9.2 meters längd hafva under året blifvit inlagda samt en körbro byggd öfver kanalen i Kristianstad och en stor mängd grusfyllning dittransporterad för bangårdens utvidgning.

Rullande materielen har blifvit ökad med ett lokomotiv.

Vestra Blekinges (Karlshamn—Sölvesborg med grenbana) jernvägar.

451 syllar af furu, 57 af ek och 7 spårvoxlar hafva blifvit inlagda, hvarjemte 422 kbm. ballastgrus utkörts på stationerna och 640 kbm. på banan.

Mellersta Blekinge jernväg

blef efter skedd besigtning öppnad för allmän trafik den 7 Juni mellan Karlshamn och Pantarholmen samt den 21 November mellan Pantarholmen och Karlskrona.

Karlshamn—Vislanda jernväg.

Med anledning af Mellersta Blekinge jernvägs anslutning i Karlshamn har denna bangård betydligt utvidgats och alla husbyggnader med undantag af reparationsverkstäderna flyttats.

Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsens berättelse. 1889.

Vid besigtningen voro lastkaj och godsmagasin flyttade och förlängda och ny reparationsverkstad uppförd, hvarjemte arbetet pågick med uppförandet af nytt stationshus med nödiga sidobyggnader.

Banan var i temligen godt skick.

Under året hafva 10,208 nya syllar inlagts, 620 m. skenor utbytts och 4,743 kbm. ballastgrus utkörts, hvarjemte träöfverbyggnaden å bron vid Bjellersnäs ersatts med reglar af stål.

Vislanda—Bolmens jernväg.

7,338 syllar af furu och 670 af ek äfvensom 251 m. begag-nade men fullt användbara jernskenor hade blifvit nedlagda och nödiga underhållsarbeten utförda.

Halmstad—Bolmens jernväg.

Arbetena hade så bedrifvits, att jernvägen efter verkställd besigtning erhöill tillstånd att öppnas för allmän trafik den 30 Oktober 1889.

Halmstad—Nässjö jernväg.

Under år 1889 utfördes å denna jernväg följande nya ar-beten, nämligen:

vid Halmstads station: nytt lokomotivstall af tegel med plats för 8 maskiner och nödiga förrådslokaler;

vid Åleds station: ekonomibyggnad af trä;

vid Oskarströms station: ett rundspår med 208 m. fri spår-längd och af Skandinaviska Juteväfnadsfabriken ett omkring 1,200 m. långt bispår;

vid Tröslida station: stationsbyggnad af trä och ett rund-spår med 159 m. hinderfri längd;

vid lastplatsen Brännö: ett 90 m. hinderfritt rundspår;

vid Torups station: ett 125 m. hinderfritt rundspår;

vid Kinnareds station: stationshuset tillbyggt med en flygel innehållande 2 rum;

vid Smålands stenar: rundspåret förlängdt 106 m.;

vid nyinrättade lastplatsen Gullarp: ett 75 m. hinderfritt rundspår och ett 30 m. långt stickspår;

vid Kärda station: rundspåret förlängdt 155 m. och af Ånimme ångsåg ett 1.3 km. långt bispår anlagdt;

vid Klefhults station: rundspåret förlängdt 149 m.; samt

vid vattenstationerna Hörle och Malmback: elevatorer in-satta i vattentornen för vattnets uppdrifvande i reservoiren medelst ånga från lokomotiven.

Förutom vanliga underhållsarbeten hafva 27,948 syllar blifvit utbytta och 2,120 skenor ersatta med 970 af stål och 1,150 af jern.

Rullande materielen har under året ökats med 5 täckta godsvagnar och 20 plankvagnar.

Vid besigtningen anmärktes dels otillräcklig afdikning i skärningarna vid Gullarp och mellan Refteled och Smålands stenar, dels ock bristande ballastning mellan Halmstad och Sperlingsholm och mellan Åled och Sennan.

Kinnared—Fegens jernväg.

Mot underhållet af denna jernväg förekom vid besigtning-en inga väsentliga anmärkningar.

Fegen—Ätrons jernväg.

Vid besigtningen förekom ingen annan anmärkning än att stationshuset i Ätran tarfvade reparation.

Vexjö—Alfvesta jernväg.

Förutom mindre underhållsarbeten hafva 6,695 syllar blifvit utbytta samt 8,447 m. stålskenor och 1,727 m. brukbara skenor af jern nedlagda.

Karlskrona—Vexjö jernväg.

Vid Karlskrona station har en vagnväg af Cassés system blifvit uppsatt och å Karlskrona skeppsbro ett 117 m. långt sidospår anlagdt, från hvilket ett sidospår af 147 meters längd utgår till det så kallade Köpmansvarfvet.

1,725 nya stålskenor och 11,487 m. förut begagnade men brukbara jernskenor hafva utlagts i stället för förslitna jernskenor. Syllutbyte har egt rum med 14,505 nya och 2,430 förut använda men friska syllar.

Vestra distriktet.*Bergslagens jernvägar.*

Af under året utförda arbeten märkas hufvudsakligen:

vid Borlänge station: flyttning af godsmagasin och lastkaj för beredande af utrymme för ytterligare 2 parallelspar, spårlängden å stationen ökad med 765 m.;

vid Deje lastplats: utläggning af nytt 230 m. långt sidospår;

vid Melleruds station: förlängning af godsmagasinet med 18 m.;

vid Upphärads station: inläggning af 2 vaxlar; samt

vid Göteborgs station: utvidgning af godsmagasinet och uppförande af expeditionslokal i 2 våningar, lastkajens ombyggnad och förbindande med godsmagasinet genom en täckt, 30 m. lång platform samt utläggning af ett 200 m. långt spår.

Öfverbyggnadens vidmakthållande har kräft ett utbyte af 82,495 syllar och 37,842 m. skenor. De utbytta skenorna hafva ersatts med stålskenor, och voro vid 1889 års slut 90 km. af banan försedda med stålskenor.

Rullande materielen har under året ökats med 2 fyrkoplade lokomotiv, 85 plankvagnar och 5 bagagevagnar.

Östra Vermlands jernväg.

Utom de vanliga underhållsarbetena hafva 12,808 syllar och 3,295 m. skenor utbytts samt 602 kbm. ballastgrus utförts.

1 km. söder om Persbergs station har en föreningsstation med Mora—Venerns jernväg anlagts, bekostad af denna jernväg, och strax söder om denna nyanlagda station har, på en sträcka af en km., den gamla S-formiga banan blifvit omlagd och rätad med bibehållande af den gamla banans dervarande lutning.

Filipstads norra bergslags jernväg.

Några mindre underhållsarbeten hafva blifvit utförda, en del skärningar dränerade och 3,480 syllar utbytta.

Rullande materielen är uthyrd till Nordmark—Klarelfvens jernväg, som ombesörjer trafiken.

Nordmark—Klarelfvens jernväg med bibanor.

I närheten af Stjernfors station har, för den derstädes under anläggning varande nya pappersmassefabrikens räkning, ett nytt stationsplan med rundspår blifvit utlagdt, och mellan Sjögrunds och Myra stationer har ett nytt 176 m. långt sidospår tillkommit. 16,144 syllar, 3 nya vaxelkorsningar af stål, 1 af tackjern och 1 par nya vaxeltungor af stål hafva under året inlagts.

Dalslands jernväg med bibana.

Af underhållsarbeten må nämnas, att lastbryggan vid Sunnanå blifvit helt och hållet ombyggd.

Syllutbyte har egt rum till ett antal af omkring 21,760 st. och 2,065 stålskenor hafva utlagts.

Uddevalle—Venersborg—Herrljunga jernväg.

Förutom omfattande reparations- och målningsarbeten å jernvägens husbyggnader omnämnas följande å banan utförda arbeten:

18,481 syllar, 4,924 skenor, 16 korsningar och 25 vaxeltungor utbytta, en vaxel vid Mossebo sidospår ersatt med ny af stål, 2 vägbroar och en afloppstrumma fullständigt ombyggda samt en skifsignal af jern uppsatt vid vestra vaxeln å Venersborgs rangeringsstation.

Rullande materielen är ökad med en kombinerad post- och tredjeklassvagn.

Borås—Herrljunga jernväg.

Förutom utbyte af 7,517 syllar utlades 2,627 m. nya stålskenor. I öfrigt hafva endast nödiga underhållsarbeten verkstälts.

Varberg—Borås jernväg.

Utbyte af 18,200 syllar och grusning å större delen af banan har under året försiggått. Dessutom har, förutom förlängning af stickspåren vid Varbergs och Kinna stationer, ett nytt 376 m. långt spår utlagts vid Varbergs hamn och ett från Kinna station till en 2 km. derifrån belägen såg.

Rullande materielen har ökats med 1 nytt tanklokomotiv.

Kinds härads (Borås—Svenljunga) jernväg.

Vid Borås nedre station utlades ett stickspår med 55 meters hinderfri längd. 3,344 syllar blefvo under året utbytta.

Ulricehamn—Vartofta jernväg.

Utöfver det vanliga underhållet hafva under året utbytts 12,000 syllar och å en sammanlagd sträcka af 4,229 m. hafva gamla jernskenor vägande 11.45 kg. för m. ersatts med stålskenor vägande 14.3 kg. för m.

Vid Ulricehamns bangård har ett 72 m. långt stickspår blifvit inlagdt.

Rullande materielen har ökats med en ny tredje klassens personvagn.

Östra distriktet.*Mariestad—Moholms jernväg.*

Vid Mariestads och Jula stationer hafva nya platformer uppförts.

Under året utbyttes 3,500 syllar och inlades 1,794 m. stålskenor, hvarjemte 412 m. förslitna jernskenor uttogos och ersattes med fullgoda af samma material.

Rullande materielen har under året ökats med 1 täckt och 1 öppen godsvagn.

Mariestad—Kinnekulle (Mariestad—Gössäter) jernväg
blef efter skedd besigtning öppnad för allmän trafik den 14 December 1889.

Skara—Kinnekulle—Venerns jernväg.

Endast mindre underhållsarbeten hafva utförts.

Vid Kärrgården har ett nytt sidospår blifvit utlagdt.

Lidköping—Håkantorps jernväg.

6,550 syllar, 466 m. skenor, 2 vaxelkorsningar och 26 grindar blefvo under året utbytta och stängseltråd uppsatt på en längd af 11,020 m. i stället för den gamla hägnaden, som utgjordes af slänor.

Två nya lokomotiv hafva inköpts.

Lidköping—Skara—Stenstorps jernväg.

Arbetena å jernvägen hafva under året endast bestått uti nödigt underhåll och hafva härför utbytts 12,893 syllar, 2,151 skenor, 2 vaxelkorsningar och 7 vaxeltungor.

Rullande materielen har ökats med 5 godsvagnar, hvaraf 1 är försedd med broms.

Hjo—Stenstorps jernväg med bibana.

Förutom utbyte af 11,735 syllar utlades stålskenor å en sträcka af 2 km. och kompletterades ballasten å en sträcka af 13 km.

Uddagården—Falköpings jernväg.

Vid besigtningen var jernvägen till spår och materiel anmärkningsfritt underhållen.

Nya sidospår hafva å en sammanlagd längd af 232 m. tillkommit.

Kalmar—Emmaboda jernväg.

Öfre hamnspåret i Kalmar, hvilket förlängts 273 m., har medelst ett 167 m. långt stickspår förenats med nedre hamnspåret.

Nybro—Säfsjöströms jernväg.

Det hufvudsakligaste underhållsarbetet har bestått i utbyte af 12,244 syllar och 505 m. skenor.

Hvetlanda—Säfsjö jernväg.

Vid Säfsjö station har lastbryggan ombyggts och förlängts 25 m., vid Hultagårdens station nytt godsmagasin uppförts och vid Hellinge station ett rundspår inlagts, hvarjemte 5,230 syllar å banan utbytts. Rullande materielen har ökats med 2 täckta godsvagnar.

Nässjö—Oskarshamns jernväg.

Förutom utbyte af 26,586 syllar utlades 23,778 m. nya stålskenor af 27·89 kg. vikt för m.

Vid Eksjö station har en 21 m. lång lastkaj af sten och vid Forshults station ett mindre godsmagasin uppförts.

Vimmerby—Hultsfreds jernväg.

Å denna jernväg, som hvad spåret beträffar underhålles väl, hafva under året 2,859 syllar blifvit utbytta. Vid besigtningen anmärktes, att vägkorsningen mellan banan och stora landsvägen till Vimmerby ej var försedd med motskenor till stöd för plankbeläggningen i spåret. Erforderliga åtgärder för rättande häraf vidtogos ofördröjligen.

Hultsfred—Vesterviks jernväg med bibanor

befans vid besigtningen vara till alla delar i godt skick.

9,010 syllar hafva utbytts och 338 m. nya skenor inlagts, hvarjemte 845 skenor öfverflyttats från sidospår till hufvudspåret.

Rullande materielen har ökats med 2 nya snälltågslokomotiv.

Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo jernväg.

A Vesterviks station har lokomotivstallet blifvit tillbyggt, så att utrymme för 4 maskiner erhållits, hvarjemte ett staden tillhörigt spår blifvit förlängdt 555 m. och utlagdt öfver varfstomten till tullhuset vid skeppsbron. Detta spår har försetts med ett 132 m. långt rundspår och ett stickspår af 74 meters längd. 21,019 syllar hafva utbytts, 663 m. nya stålskenor med vinkelskarfjern och 1,312 m. förut begagnade men användbara skenor inlagts i stället för motsvarande förslitna.

Rullande materielen har ökats med 2 nya snälltågslokomotiv.

Norsholm—Bersbo jernväg.

Förutom nödiga underhållsarbeten och utbyte af 5,169 syllar hafva 291 m. nya stålskenor utlagts och 2,006 m. begagnade skenor öfverflyttats från bispåren till hufvudspåret.

Finspong—Norsholms jernväg.

För beredande af större utrymme vid Kimstads station hafva genom Jernvägsstyrelsens försorg spårplanordningarna förändrats och godsmagasinet flyttats till stationens norra del, der ett 91 m. långt stickspår anlagts och inledts i magasinet. Dessutom hafva vaxlarne i bangårdens södra ända utflyttats, hvarigenom ett spår förlängts 70 m. och ett annat 15 m. Utbyte af 1,199 syllar har egt rum.

Pålsboda—Finspongs jernväg.

8,914 syllar hafva utbytts och 2,600 m. stålskenor vägande 17 kg. för m. samt 4 vaxlar med korsningar af martinstål inlagts.

Träbalkarne å bron öfver Borggårdsån hafva blifvit ersatta med plåtbalkar och 52 km. från Pålsboda har ett 99 m. långt stickspår för lastning af timmer och torf anlagts.

Vadstena—Ödeshögs jernväg.

För denna under år 1888 för trafik öppnade jernväg utfärdades afsyningsbetyg den 23 November 1889.

Gotlands (Visby—Hemse) jernväg.

Utom vanliga underhållsarbeten hafva under året 13,875

syllar och 63 skenor utbytts samt stängsel och telegrafledningar behörigen underhållits.

Plattformen vid Etelhems station har omlagts med sten och vid Buttle och Stånga stationer voro nya lastkajer uppförda af sten i stället för de gamla af trä.

Vid besigtningen anmärktes, att, när de gamla jernskennorna efter omkring 10-årig trafik äro mycket slitna och förrådet af reservskenor nu är utrymdt, ett betydligt antal skenor med vinkelskarfjern måste under nästa och följande år anskaffas till utbyte af de skadade, så vida den nu tillåtna tåghastigheten af 30 km. i timmen skall få bibehållas.

Mellersta distriktet.

Ämmeberg—Vetterns jernväg.

Denna jernväg har efter vederbörlig besigtning erhållit tillstånd att upplåtas för allmän godstrafik den 23 April 1889, under vilkor att tåghastigheten ej får öfverstiga 20 km. i timmen.

Askersund—Skjällberg—Lerbäcks jernväg.

Å bangården vid Askersund har ett nytt 134 m. långt genomgående spår utlagts och såväl vid denna som Skjällbergs station hafva godsmagasinen tillbyggts. 2,100 nya syllar hafva utlagts och ny hållplats anlagts vid Sjötorp, ungefär midt emellan Askersund och Ingelsby.

Röfors—Laxå jernväg.

Jernvägen befans vid besigtningen vara väl underhållen; endast ett mindre antal syllar hade under året utbytts.

Kumla—Yxhults jernväg.

Sedan utbyte af 1,180 syllar och 30 skenor försiggått och hela spåret blifvit lyftadt och grusadt, befans jernvägen vara i ett fullt tillfredsställande skick.

Svartelfs jernväg

har efter vederbörlig besigtning erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik den 7 Januari 1889.

Vikern—Möckelns jernväg.

6 nya vaxlar med korsningar af stål och 2 gamla brukbara vaxlar hafva jemte 9,510 nya syllar inlagts. 207 förslitna jernskenor äro ersatta med gamla, bättre jernskenor och 630 kbm. grus hafva utkörts å banan, hvarjemte 7,885 m. nytt trästängsel blifvit uppsatt och 8,000 m. telegrafledning omsatt mellan Snöbergshyttan och Vikersvik.

Den rullande materielen, som undergått en genomgripande förändring och reparation för att kunna begagnas på Striberg—Grängens jernväg, är i godt skick.

Striberg—Grängens jernväg med bibanor.

Denna jernväg, som under år 1887 erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik, har efter undergången slutlig afsynning erhållit afsyningsbetyg den 21 Augusti 1889.

Nora—Karlskoga jernväg med bibanor.

Förutom utbyte af 19,636 syllar och 947 förslitna jernskenor, hvilka senare ersatts med gamla men användbara skenor af jern, hafva stålskenor med dubbla vinkelskarfjern inlagts på en spårlängd af 6,197 m., så att en längd af 42,584 m. spår nu är belagd med stålskenor. 7 nya, fullständiga vaxlar med korsningar och tungor af stål äro inlagda i stället för äldre af jern, och mellan Karlskoga och Bofors hafva träbalkarne å tvenne broar utbytts mot balkar af jern. En stor del af husbyggnaderna och rullande materielen hafva undergått omfattande reparation, och hamnen i Otterbäcken har utvidgats genom muddring och försetts med upphalningsslip.

Nora—Ervalla jernväg.

Landfästena till bron öfver Hagbyån hafva ersatts med kilade stenlandfästen och den gamla träöfverbyggnaden utbytts mot jern, hvilken vid underkastad profbelastning visat sig ega föreskrifven bärighet. Förutom nödigt underhåll hafva 2,124 syllar, 70 skenor och 50 telegrafstolpar blifvit utbytta.

Köping—Hult jernväg med bibana.

Å jernvägens husbyggnader verkställdes nödiga underhållsarbeten och å Örebro bangård uppfördes af tegel två större byggnader för reparation af vaguar.

9,932 syllar utbyttes och 9,365 m. stålskenor af samma sektion som statens skensektion af år 1873 inlades, hvarjemte 4,159 m. förslitna jernskenor ersattes med fullgoda sådana.

Å 6 mindre broar inlades jernbalkar i stället för förut befinnliga träbalkar och å banans hägnad blefvo omfattande reparationer verkställda.

Rullande materielen har under året ökats med 3 täckta och 15 öppna godsvagnar.

Frövi—Ludvika jernväg.

Under året hafva 19,910 m. stålskenor med vinkelskarfjern inlagts och 14,366 syllar af vanlig längd (2.67 m.) och 224 af större längd utbytts samt 875 kbm. grus och slagg utkörts å banan. Följande nybyggnader hafva verkstälts, nämligen:

vid Vedevågs station: ny träplattform och stationshuset påbyggt en våning;

vid Lindes station: ny vedbod till pumphuset samt ny träplattform;

vid Gusselby station: stationshuset påbyggt en våning;

vid Storå station: ny träplattform;

vid Kopparbergs station: uthuset till konduktörsbostaden påbyggt och verkmästarebostaden tillbyggd med veranda;

vid Hörks station: boställshus, uthus och källare för stationsbetjeningen och ny träplattform; samt

vid Grängsbergs station: ny träplattform, ett 239 m. långt spår utlagdt och ett stäckspår för malmastning förlängdt 29 m.

Dessutom har, förutom reparations- och målningsarbeten å jernvägens husbyggnader, ny bro med balkar af jern på landfästen af sten uppförts i sjöspåret vid Hörks station, för att ersätta den förutvarande träbron derstädes.

Storå—Guldsmedshyttans jernväg.

Å denna jernväg hafva endast mindre underhållsarbeten förekommit.

Bånghammar—Klotens jernväg.

Å denna jernväg, som i likhet med föregående trafikeras af Frövi—Ludvika jernväg, hafva under året 3,300 syllar utbytts och 221 m. stålskenor med vinkelskarfjern inlagts samt nytt stängsel uppsatts å en längre sträcka.

Köping—Uttersbergs jernväg med bibana.

Vid Köpings gamla station hafva tillfälliga verkstads- och förrådshus blifvit uppförda af trä i stället för de byggnader, som under sommaren förstördes af våld. Å jernvägslinien hafva två nya vaktstugor af sten jemte nödiga uthus af trä blifvit uppförda, 4,869 m. stålskenor och 4 vaxlar af stål inlagda och 3,767 syllar utbytta.

Rullande materielen har undergått nödiga reparationer.

Uttersberg—Riddarhyttans jernväg.

Jernvägen, som underhålles och trafikeras af Köping—Uttersbergs jernvägsbolag, befans vid besigtningen vara väl underhållen.

Förutom utbyte af 1,862 syllar hafva under året 770 m. stålskenor inlagts.

Spånga—Löfsta jernväg

har efter skedd afsyning öppnats för allmän trafik den 28 Oktober 1889 och samma dag erhållit afsyningsbetyg.

Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg med bibana.

Banan befans vara i mycket godt skick.

Af under året utförda nya byggnader och anläggningar må omnämnas:

vid Grillby station: ett 241 m. långt sidospår med 2 vaxlar;

vid Orresta station: påbyggnad af stationshuset för erhållande af ett boställsrum;

vid Tillberga station: påbyggnad af stationshuset en våning, uppsättning af skärmtak af plåt öfver platformen samt uppförande af ett mindre maskinhus af tegel jemte insättning af ångpump för uppföring af vatten i vattentornets cistern;

vid Vesterås station: ny kontors- och förrådsbyggnad af tegel under plåttak, tillbyggnad af verkstaden, inledning af elektrisk belysning i expeditiionslokalerna och i alla byggnader å verkstadsområdet, utläggning längs kolboxen fram till förrådet af ett 148 m. långt spår med en vaxel, tillökning af kolboxspåret 35 m. och af lastkajspåret 67 m. samt förlängning af mellanplattformen med 33 m.;

vid Kolbäcks station: insättning af ångmaskin i vattentornet;

vid Köpings station: utläggning af ett 152 m. långt sidospår med en vaxel och tillökning af lastkajens spår; samt

vid Ramnäs station: boställsbyggnad af tegel under plåttak med nödiga uthus och brunn.

Af underhållsarbeten må nämnas:

öfverbyggnadens utbyte mot jernbalkar och borttagande af midtelpelaren i en öppen trumma vid Seglingsberg för erhållande af större sektionens area för vattenafloppet; sprängning och täckdikning i bergen på flera ställen mellan Grillby och Enköping; utbyte af 28,233 syllar, 15,500 m. jernskenor, 47 stödskenor af jern och 4 korsningar af gjutjern; utläggning af 61,457 m. stålskenor, försedda med dubbla vinkelskarfjern, 2

stödskenor af stål och 4 korsningar af martinstål; samt ballastens komplettering med 2,528 kbm. grus.

Vid jernvägens verkstad i Vesterås hafva under året 25 godsvagnar blifvit nybyggda och från främmande verkstäder 50 godsvagnar inköpta.

Sala—Tillberga jernväg.

Jemte utförda mindre underhållsarbeten blefvo 2,959 syllar och 3,203 m. jernskenor utbytta samt 210 kbm. grus utförda å banan.

Norbergs jernväg.

Vid Högfors station har, utom sprängnings- och planeringsarbeten för stationens utvidgning, ett 84 m. långt spår med en vaxel blifvit utlagdt.

Å banan äro under året 2,282 syllar utbytta och 5,987 m. stålskenor med dubbla vinkelskarfjern, 2 vaxelkorsningar af martinstål och 2 fullständiga vaxlar af stål inlagda.

Norberg—Klackbergs jernväg.

168 syllar och 768 jernskenor blefvo under året utbytta.

Krylbo—Norbergs jernväg.

Jemte nödigt underhåll af banans byggnader blefvo 2,358 syllar utbytta och 922 m. skadade jernskenor ersatta med brukbara skenor af samma material.

Uppsala—Gefle jernväg med bibanor.

Å denna bana, som underhålles väl, har den förut varande träviadukten vid Jerfsta blifvit under året utbytt mot jern, och den till följd af Gårsjöarnes sänkning behöfliga ombyggnaden af bron vid Tobo blifvit verkställd, hvarjemte ny telefonlinie blifvit uppsatt mellan Gefle och nyanlagda stationen vid Skutskär.

Förutom spårets rigtning å hela linien hafva 24,023 syllar, 169 skenor af jern och 5 af stål blifvit inlagda.

Å nedan uppräknade stationer hafva nybyggnader utförts, nämligen:

vid Skutskärs station: nytt stationsplan terrasseradt, nya spår utlagda, stationshus, godsmagasin och nödiga uthus uppförda;

vid Tierps station: stationshuset försedt med nytt tak af jernplåt och inredningen förändrad;

vid Tobo station: stationsplanet utvidgadt och försedt med nya spår och ny godska; samt

vid Örbyhus station: stationshuset försedt med nytt plåttak, terrassering verkställd för spårsystemets utvidgning och inläggning af vändskifva af stål jemte nytt spår.

Dannemora—Hargs jernväg med bibana.

En ny vändskifva af jern har blifvit inlagd och ett virkes-skjul uppfördt i Dannemora.

I öfrigt hafva utom vanliga underhållsarbeten 4,697 syllar och 30 skenor blifvit utbytta.

Uppsala hamn- och förbindelsespår

befans vid besigtningen vara i godt skick, och hade å detsamma, utom öfriga nödiga underhållsarbeten, 375 syllar blifvit under året utbytta.

Upsala—Lenna jernväg.

Jemte lyftning och rigtning af spåret hafva 3,555 syllar blifvit utbytta, 172 nya stålskenor inlagda och nytt stängsel uppsatt å en längd af 3,160 m.

Rörliga materielen har under året ökats med 2 bagagevagnar med konduktörskupé och broms.

Lenna—Norrtelje jernväg.

16,567 syllar hafva utbytts, 1,672 kbm. grus utkörts å banan och reparationer utförts å en del stationer och vaktstugor. Derjemte har vattenledning blifvit anlagd till vattentornet i Rimbo och dräneringsarbeten utförda å Norrtelje station.

Stockholm—Rimbo jernväg.

Utom vanliga underhållsarbeten å jernvägens husbyggnader och å banan hafva 13,700 syllar utbytts och ballasten kompletterats med 16,000 kbm. grus.

Oxelösund—Flen—Vestmanlands jernväg.

Följande nybyggnader hafva under året företagits, nämligen:
vid Oxelösunds station och hamn: en större lastkaj af sten uppförd, utgörande förlängning af den förut befintliga, 570 m. nya spår och 2 vändskifvor utlagda och å gamla hamnplanet 180 m. nya spår.

vid Vrena station: 370 m. nya spår utlagda och ett böningshus för stationsinspektoren uppfördt;

vid Vadsbro station: godsmagasin och lastkaj flyttade samt ett 77 m. långt stickspår utlagdt;

vid Mellösa station: godsmagasin uppfördt och ett 150 m. långt sidospår utlagdt;

vid Skogstorps station: ett 30 m. långt rundspår och en vaxel utlagda;

vid Eskilstuna station: ett 172 m. långt sidospår utlagdt;

vid Torshälla station: ett 208 m. långt sidospår utlagdt;

vid Qvicksunds station: ett 182 m. långt sidospår utlagdt; samt dessutom å banan: 13,070 syllar och 4,276 skenor utbytta.

Rullande materielen har under året ökats med 5 nya personlokomotiv, hvarjemte 8 af de gamla personvagnarne sammanbyggts och ändrats till 4 bogievagnar.

Skogstorp—Hjelmarens jernväg.

Jernvägen, som trafikeras med den materiel, som tillhör Oxelösund—Flen—Vestmanlands jernväg, befans vid besigtningen vara väl underhållen.

Nedre norra distriktet.*Mora—Venerns jernväg.*

Efter verkställd besigtning erhöill bandelen Persberg—Oforsen den 31 Oktober 1889 tillstånd att öppnas för allmän trafik.

Säfsnäs jernväg med bibana.

Utom vanliga underhållsarbeten har utbyte af 5,068 syllar och 2,310 m. stålskenor försiggått, hvarjemte telefonledning blifvit uppsatt mellan Strömdalen och Annefors och nya uthus uppförda till banvaktarebostaden vid Pingstaberget.

Smedjebackens (Vessman—Barkens) jernväg.

Denna jernväg är illa byggd och illa underhållen, men då under året sista inbetalningen af ett större lån blifvit gjord, torde underhållet på ett tidsenligare sätt komma att tillgodoses. Vid besigtningen pågick arbete med justering af spåret och utbyte af skadade syllar och skenor. Ett nytt 133 m. långt lastspår var utlagdt vid Källänget.

Södra Dalarnes (Krylbo—Borlänge) jernväg med bibana.

Utbyte af 13,151 syllar har egt rum, hvarjemte hägnaden utefter hela linien grundligt lagats. Vid besigtningen anmärktes, att jernbroarne voro i stort behof af målning.

Rörliga materielen, som var behörigen underhållen, har under året ökats med 10 plankvagnar.

Siljans (Borlänge—Insjön) jernväg.

Denna jernväg, som är jemförelsevis ny och obetydligt trafikerats, har utan egentliga reparationsarbeten hållit sig i godt skick, hvartill en god ballast synnerligen bidragit.

Årets syllutbyte var 766 st.

Falun—Rättvik—Mora jernväg.

Af denna jernväg har bandelen Falun—Sågmyran efter verkställd besigtning erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik den 6 November 1889.

Näs—Morshyttans jernväg.

Vid stationerna Näs och Morshyttan hafva nya vändskifvor för lokomotiv jemte till dem ledande två spår af resp. 18 och 14 meters längd jemte 2 vaxlar blifvit anlagda. Till en ny-anlagd brädgård har ett 128 m. långt stickspår med tvenne vaxlar och vändskifvor blifvit utlagdt.

Å banan hafva jemte spårets lyftning och rigtning 2,521 syllar och 160 m. skenor blifvit utbytta och 2,418 m. nytt stängsel uppfördt.

Rullande materielen har ökats med 3 plankvagnar.

Gefle—Dala jernväg.

Utom omfattande reparationer å jernvägens husbyggnader hafva 22,992 syllar och 8,961 m. stålskenor under året utbytts och 1,636 m. nya spår med 16 vaxlar utlagts.

Ett nytt godsmagasin af resvirke har jemte en 65 m. lång lastkaj uppförts vid Gefle norra station och i Falun och Gefle hafva lokomotivens askgropar, som förut varit af trä, murats i sten och golfven onlagts i cement.

Rullande materielen har under året ökats med 1 ångfinka och 100 plankvagnar, tillverkade vid jernvägens verkstad.

Banan med byggnader och tillbehör underhålles väl.

Gefle—Ockelbo jernväg med bibana.

Hufvudbanan befans vid besigtningen vara i godt och väl underhållet skick.

Till förekommande af fara och olägenhet å bibanan till Avaström lemnades föreskrifter om anbringande af behöriga stoppare å lastspåret vid Avaström eller anläggande af särskildt lastspår vid ångsågen.

Utom vanligt underhållsarbete hafva 1,854 syllar blifvit utbytta.

Vintjern—Jädraås jernväg.

Denna jernväg, som under 1888 utsträcktes till Linghed, 11 km. vester om Vintjern, har under 1889 förlängts 17 km. åt öster till Wij bruk i närheten af Ockelbo station å norra stambanan, och utgjorde jernvägens hela längd vid årets slut 58 km. utom sidospår och bispår. De under de två sista åren tillbyggda delarne till Linghed och Wij hafva dock ej erhållit koncession.

Å den gamla bandelen, Vintjern—Jädraås, hafva under året 3,926 kbm. grus utförts och 7,558 syllar och 2,338 m. skenor utbytts samt 6,661 m. nytt stängsel uppsatts.

Vid Jädraås station har lokomotivstallet utvidgats, så att 5 maskiner deruti inrymmas, och ytterligare 4 parallelspar utlagts, hvarigenom antalet sådana vid stationen nu uppgår till 8.

Jernvägen kallas numera »Dala—Ockelbo jernväg».

Vatjom—Matfors jernväg.

Å banan, som med tillbehör kan i allmänhet sägas vara illa underhållen, har, utom mindre reparationer å husbyggnader, spåret blifvit lyftadt och rigtadt samt 500 odugliga syllar och 1,400 förslitna skenor utbytta. Till komplettering af ballasten hafva 100 kbm. grus utförts.

Rörliga materielen har under året minskats med en passagerarevagn. Jernvägens trafik och underhåll har de senaste åren ombesörjts af Jernvägsstyrelsen, som dock uppsagt kontraktet härom, hvarför banan återgår till egarne, Sundsvall—Torpshammars jernvägsaktiebolag.

b) Under byggnad varande.

Södra distriktet.

Vittsjö—Hessleholms jernväg.

Arbetet hade under året så bedrifvits, att terrasseringen var fullständigt färdig på en sammanlagd sträcka af 15·23 km. Dessutom voro landfästena till broarne öfver Almaån och Vandkifvabäcken äfvensom 27 större och mindre trummor färdiga och väl utförda.

Mot det pågående arbetet fanns ingen anledning till anmärkning.

Vestra distriktet.

Limmared—Åsundens jernväg.

Förutom en del mindre reparationer voro nya syllar nedlagda på en sträcka af omkring 1,800 m. samt skadade skarvfjern utbytta.

Björndalsbron—Munkfors jernväg.

Å denna jernväg har en stor del af terrasseringsarbetet fullbordats.

Nedre norra distriktet.

Mora—Venerns (Mora—Persberg med bibana) jernväg.

Å denna jernväg har arbetet fortskridit så, att banan vid årets slut var terrasserad på en sträcka af omkring 65 km. och

skenlagd på en längd af 40·8 km. hufvudspår och 4·6 km. sidospår.

Jemte det nödiga husbyggnader, telegraf och signaler fullständigt uppsatts samt linien fullgrusats, spåret rigtats och vexlar inlagts mellan Persberg och Oforsen, voro i öfrigt å banan 13 broar fullt färdiga och 9 under arbete, 163 afloppstrummor och 175 stenkummel fullbordade, 1 vägport och 2 vägbroar uppförda samt stängsel uppsatt å en längd af 40 km.

Af rullande materielen har under året levererats 5 st. 29 tons, sexkopplade lokomotiv med tender, 4 personvagnar, 10 täckta godsvagnar och 180 plankvagnar.

Falun—Rättvik—Mora jernväg.

Arbetet hade vid Oktober månads början fortskridit så, att en längd af 48·6 km. var i det närmaste färdigterrasserad, 28·7 km. skenlagd, 18·5 km. grusad till full höjd, 9·6 km. till half höjd, 51 vägöfvergångar utförda och vägomläggningar verkställda å en sammanlagd sträcka af 3,385 m.

Broar och trummor voro å linien Falun—Rättvik fullbordade och å delen mellan Falun och Sägmyran voro stationshus, vaktstugor och hägnad i det närmaste färdiga. Arbetet å bandelen Falun—Sägmyran har sedermera under året bedrifvits så, att tillstånd till öppnande för allmän trafik å denna del erhållits.

Öfre norra distriktet.

Norska gränsen—Luleå jernväg.

I. Sektionen Luleå—Gällivara.

Under tiden till den 1 Juli 1889 hade något terrasseringsarbete å banan icke bedrifvits, men 17 afloppstrummor hade anlagts och broarne blifvit i det närmaste färdiga, men öfverbyggnaden hade försummats, hvadan banans tillstånd var mycket otillfredsställande. Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hade emellertid förbjudit all trafik, med undantag af nödiga arbetståg för transport af arbetare och deras proviant, till dess bolaget ställt sig till efterrättelse Eders Kongl. Maj:ts föreskrifter om undanröjande af skog vid sidorna af banan och lokomotivens förseende med gnistersläckare.

Å stationer och hållplatser hade inredningsarbete pågått.

II. Sektionen Gällivara—Luossavara.

Bro öfver Kaitum elf var under byggnad och skenläggning verkställd å en längd af 3·7 km. eller till sektionen 225·7 km.

Efter den 1 Juli 1889 hade arbetet å I sektionen bedrifvits så, att på grund af anmälan från Svensk-Norska jernvägsaktiebolaget vederbörlig besigtning för öppnande af allmän trafik å bandelen Luleå—Boden egt rum den 10 September och påföljande dagar. Protokoll öfver denna besigtning äfvensom besigtningsmännens utlåtande med anledning deraf insändes af bolagets ombud jemte anhållan om tillstånd till öppnande af allmän trafik; men då betydliga arbeten ännu återstodo att utföra innan bandelen blefve i fullgodt skick och bolaget ej uppfyllt villkoren i Eders Kongl. Maj:ts nådiga resolution den 2 December 1887 angående tiden för banans öppnande, har Styrelsen ej kunnat lemna det begärda tillståndet.

c) Koncessionerade jernvägar, hvarå arbete ej påbörjats.

Trelleborg—Klagstorps	jernväg,	
Hernösand—Sollefteå	»	
Elmhult—Ålshult—Tingsryds	»	
Tingsryd—Emmaboda	»	
Klippan—Röstänga	»	
Vittsjö—Markaryds	»	
Kärrarp—Markaryds	»	och
Lidköping—Malma	»	

Följande bilagor rörande enskilda jernvägar äro denna berättelse vidfogade, nämligen:

Tab. 7. Enskilda jernvägar, som intill 1889 års utgång erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik.

Tab. 8. Koncessionerade enskilda lokomotivbanor, dels under byggnad och dels ännu icke påbörjade vid 1889 års slut.

Tab. 9. Förteckning å enskilda jernvägar, som numera upphört.

Tab. 10. Öfversigt af koncessionerade jernbanor vid 1889 års slut med hänsyn till spårvidd, antal, längd i kilometer, rullande materiel samt tilldelade statsunderstöd.

Tab. 11. Fördelning på särskilda län af för trafik öppnade koncessionerade enskilda jernvägar vid 1889 års slut.

Tab. 12. Fördelning på särskilda län af under byggnad varande enskilda jernvägar samt koncessionerade, ännu icke påbörjade banor vid 1889 års slut.

Tab. 13. Grafisk framställning af längden jernvägar, som under åren 1856—1889 erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik.

Tab. 14. Grafisk framställning af längden enskilda jernvägar, som under åren 1856—1889 erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik, jernvägarnes längd fördelad med afseende på spårvidd och statsbidrag.

Stockholm den 1 Oktober 1890.

J. G. RICHTER.

A. M. LINDGREN.

P. H. HEDENBLAD.

J. MARCKS VON WÜRTEMBERG.

Tab. 1.

Omlagda, förbättrade eller nyanlagda vägar, som från och med år 1841 till och med år 1889
åtnjutit understöd af allmänna medel.

			Väglängd, som anlagts eller förbättrats.	Beräknad arbetskostnad.		Beviljad statsbidrag.				
						Ur allmänna fonden.		Särskildt anslag.		
				Nymil.	Kronor.	Öre.	Kronor.	Öre.	Kronor.	Öre.
Stockholms	län	43 företag	10·85	428,219	44	248,978	—	22,550	—	
Upsala	»	29 »	9·11	303,652	97	226,407	79	4,900	—	
Södermanlands	»	39 »	17·78	580,371	06	367,937	67	12,180	—	
Östergötlands	»	49 »	32·01	970,302	88	620,083	56	3,881	75	
Jönköpings	»	63 »	37·58	1,088,521	80	624,342	84	62,405	19	
Kronobergs	»	34 »	23·50	837,427	84	302,218	35	236,300	—	
Kalmar	»	20 »	17·31	442,703	25	283,805	12	11,000	—	
Gotlands	»	— »	—	—	—	—	—	—	—	
Blekinge	»	60 »	6·46	483,908	30	240,377	53	74,836	58	
Kristianstads	»	30 »	10·49	496,103	92	313,718	—	5,485	—	
Malmöhus	»	10 »	2·93	345,227	67	227,935	—	3,800	—	
Hallands	»	18 »	13·35	500,988	06	332,867	85	4,000	—	
Göteborgs och Bohus	»	39 »	17·82	652,521	52	426,322	75	5,700	—	
Elfsborgs	»	67 »	53·78	1,572,343	84	909,475	54	84,000	—	
Skaraborgs	»	16 »	5·53	232,957	82	143,769	52	13,399	87	
Vermlands	»	47 »	36·36	1,124,318	57	638,554	46	91,740	—	
Örebro	»	27 »	23·08	657,436	65	406,797	—	1,000	—	
Vestmanlands	»	30 »	10·77	301,528	29	183,603	73	14,750	—	
Kopparbergs	»	40 »	42·30	756,607	66	396,113	50	63,250	—	
Gefleborgs	»	45 »	36·80	809,707	51	445,873	50	83,750	—	
Vesternorrlands	»	56 »	69·18	1,460,958	84	768,054	45	137,926	—	
Jemtlands	»	48 »	74·23	988,709	35	502,003	08	116,795	—	
Vesterbottens	»	42 »	125·94	1,975,326	39	397,409	22	881,950	86	
Norrbottnens	»	69 »	152·08	1,741,804	05	731,615	86	464,490	—	
921			Summa	829·24	18,751,647	68	9,738,264	32	2,400,090	25

Tab. 2.

Beräknad kostnad och beviljadt statsbidrag i medeltal för en meter omlagd eller nyanlagd väg
under de senast förflutna 5 åren.

		År 1885.		År 1886.		År 1887.		År 1888.		År 1889.	
		Beräknad kostnad.	Beviljadt stats- bidrag.	Beräknad kostnad.	Beviljadt stats- bidrag.	Beräknad kostnad.	Beviljadt stats- bidrag.	Beräknad kostnad.	Beviljadt stats- bidrag.	Beräknad kostnad.	Beviljadt stats- bidrag.
		K r o n o r.									
Stockholms	län	—	—	3.48	2.32	1.96	1.30	2.85	1.87	—	—
Upsala	»	2.79	1.84	2.45	1.62	2.12	1.41	—	—	—	—
Södermanlands	»	4.95	3.27	2.70	1.80	3.06	2.04	4.85	3.18	2.43	1.61
Östergötlands	»	2.59	1.71	2.94	1.96	2.28	1.39	2.66	1.77	3.08	2.05
Jönköpings	»	2.91	1.93	2.65	1.77	2.03	1.35	2.35	1.54	2.06	1.36
Kronobergs	»	—	—	—	—	7.98	5.30	3.42	2.05	3.43	2.06
Kalmar	»	1.70	1.13	—	—	3.60	2.40	—	—	—	—
Gotlands	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge	»	5.27	3.48	—	—	—	—	6.60	3.17	—	—
Kristianstads	»	10.65	7.10	6.89	4.59	6.16	4.10	4.00	2.66	9.32	6.20
Malmöhus	»	21.36	14.01	7.16	4.77	—	—	—	—	—	—
Hallands	»	—	—	3.78	2.52	3.95	2.63	4.08	2.51	3.49	2.32
Göteborgs och Bohus	»	3.35	2.22	3.36	2.24	4.93	1.64	3.86	2.54	3.20	2.13
Älfsborgs	»	4.10	2.72	4.32	2.88	2.28	1.50	2.58	1.70	2.96	1.96
Skaraborgs	»	2.70	1.79	3.17	2.10	7.04	4.69	3.68	2.46	—	—
Vermlands	»	4.04	2.69	4.82	3.21	3.69	2.46	2.75	1.80	3.26	2.16
Örebro	»	—	—	—	—	—	—	5.42	3.60	—	—
Vestmanlands	»	2.47	1.60	3.40	2.16	2.35	1.57	2.45	1.62	—	—
Kopparbergs	»	2.51	1.67	2.50	1.67	2.51	1.67	1.64	1.09	3.27	2.18
Gefleborgs	»	2.11	1.41	2.43	1.62	3.15	2.09	3.75	2.40	2.80	1.87
Vesternorrlands	»	4.04	2.67	3.02	2.02	2.33	1.56	2.50	1.62	2.62	1.74
Jemtlands	»	3.73	2.48	2.00	1.33	2.00	1.33	2.30	1.53	2.09	1.39
Vesterbottens	»	0.34	0.26	2.02	1.35	1.89	1.26	2.18	1.45	2.09	1.39
Norrbottens	»	1.35	0.90	2.04	1.36	1.88	1.14	1.87	1.05	2.08	1.21
Medeltal för hela landet		2.66	1.37	2.99	1.98	2.58	1.69	2.63	1.62	2.61	1.71

Tab. 3.

Vattenaftappningar och utdikningsföretag, som från och med år 1841 till och med år 1889
åtnjutit understöd af allmänna medel.

		Antal sär- skilda arbets- före- tag.	Vattenbefriad eller förbättrad jordvidd.	Beräknad arbets- kostnad.		S t a t s b i d r a g.							
						Ur allmänna fonder.				Särskildt beviljade medel.			
						Anslag.		Lån.		Anslag.		Lån.	
						Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
Stockholms	län	41	10,120 ¹²	1,070,791	02	8,500	—	739,365	—	5,470	—	99,000	—
Upsala	»	26	18,940 ⁰⁶	770,658	82	22,768	59	351,743	72	—	—	137,500	—
Södermanlands	»	16	4,543 ²⁷	487,495	—	—	—	292,300	—	—	—	75,000	—
Östergötlands	»	5	7,036 ⁸⁹	642,651	82	870	—	82,480	—	—	—	454,000	—
Jönköpings	»	70	36,362 ²¹	1,211,755	43	90,161	13	500,004	83	8,800	—	112,275	—
Kronobergs	»	31	10,896 ³²	616,077	36	3,705	—	333,547	14	17,500	—	36,000	—
Kalmar	»	67	13,096 ¹⁶	1,249,643	48	7,135	—	850,689	50	7,575	—	35,647	50
Gotlands	»	19	9,991 ⁹³	375,516	11	10,678	17	141,450	—	—	—	67,305	—
Blekinge	»	7	607 ¹⁹	121,078	67	2,994	—	70,276	—	—	—	—	—
Kristianstads	»	14	2,297 ⁹⁰	359,472	92	5,660	—	255,185	—	—	—	—	—
Malmöhus	»	4	1,448 ⁶⁵	131,812	61	—	—	121,250	—	—	—	—	—
Hallands	»	5	3,812 ⁹⁹	140,777	83	7,400	—	64,200	—	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus	»	1	96 ²⁶	15,250	—	—	—	7,600	—	—	—	—	—
Elfsborgs	»	40	13,870 ⁴⁵	1,389,666	62	22,324	83	640,095	—	21,838	88	147,279	—
Skaraborgs	»	33	25,217 ⁸⁰	1,631,282	32	51,187	30	1,065,860	25	—	—	126,000	—
Vermlands	»	44	4,566 ⁴²	581,390	77	111,029	45	143,520	—	—	—	—	—
Örebro	»	18	22,873 ⁵⁶	2,896,608	42	19,200	—	460,575	—	—	—	2,100,000	—
Vestmanlands	»	19	7,925 ¹³	433,136	14	19,215	—	218,494	25	—	—	—	—
Kopparbergs	»	99	15,102 ⁸²	484,956	36	164,859	03	45,207	50	1,197	—	—	—
Gefleborgs	»	76	12,225 ⁵²	1,079,567	36	262,450	50	209,470	—	—	—	20,000	—
Vesternorrlands	»	68	4,066 ⁶³	344,813	35	125,193	—	7,000	—	—	—	—	—
Jemtlands	»	138	28,306 ⁹⁸	1,804,677	61	586,198	97	16,440	—	—	—	—	—
Vesterbottens	»	180	31,556 ¹²	1,850,996	19	574,553	84	91,210	—	—	—	—	—
Norrbottnens	»	119	24,072 ⁵⁰	1,099,909	35	327,170	50	89,586	—	2,000	—	—	—
Summa		1,140	308,533 ⁸⁸	20,789,985	56	2,423,254	31	6,797,558	19	64,380	88	3,410,006	50

Den beräknade kostnaden för dessa arbeten utgör i medeltal 67.38 kronor för hektar, och det af staten lemnade bidraget 41.14 kronor för hektar eller 61.07 procent af den beräknade kostnaden.

Tab. 4.

Beräknad kostnad och beviljad statsbidrag i medeltal för en hektar förbättrad eller nyvunnen jord under de senast förflutna 5 åren.

		År 1885.		År 1886.		År 1887.		År 1888.		År 1889.	
		Beräknad kostnad.	Statsbidrag, dels lån, dels anslag.	Beräknad kostnad.	Statsbidrag, dels lån, dels anslag.	Beräknad kostnad.	Statsbidrag, dels lån, dels anslag.	Beräknad kostnad.	Statsbidrag, dels lån, dels anslag.	Beräknad kostnad.	Statsbidrag, dels lån, dels anslag.
K r o n o r.											
Stockholms	län	278·26	278·26	146·73	144·20	171·56	158·49	139·41	137·62	162·88	159·47
Upsala	»	—	—	250·93	250·93	178·22	178·21	49·20	24·00	—	—
Södermanlands	»	—	—	128·29	113·43	273·27	268·88	157·43	157·20	335·42	326·86
Östergötlands	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings	»	139·92	118·29	109·12	89·78	39·30	31·82	67·27	41·54	87·62	63·94
Kronobergs	»	—	—	246·24	240·50	46·55	46·55	130·72	126·67	144·13	142·35
Kalmar	»	135·29	135·00	126·31	125·24	118·29	117·93	74·99	74·46	84·40	83·77
Gotlands	»	—	—	32·56	31·44	34·86	33·76	40·20	35·89	33·98	33·76
Blekinge	»	149·16	108·66	—	—	217·83	217·83	—	—	313·25	313·25
Kristianstads	»	120·21	120·21	208·69	208·33	89·59	48·50	184·65	184·65	253·09	213·73
Malmöhus	»	—	—	55·70	55·60	175·46	122·54	103·96	103·80	—	—
Hallands	»	69·10	22·51	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elfsborgs	»	100·92	70·79	215·92	201·78	293·45	280·81	367·06	343·40	162·84	154·66
Skaraborgs	»	165·36	165·35	67·82	67·82	110·49	109·49	184·11	184·04	136·79	128·51
Vermlands	»	—	—	—	—	—	—	197·09	65·62	138·89	44·44
Örebro	»	160·28	160·28	197·58	183·44	157·34	157·22	97·53	90·64	180·71	151·21
Vestmanlands	»	—	—	130·79	129·25	—	—	—	—	92·53	80·29
Kopparbergs	»	—	—	—	—	—	—	163·79	89·12	204·52	98·92
Gefleborgs	»	—	—	—	—	117·10	100·95	201·02	162·85	110·99	83·43
Vesternorrlands	»	233·40	71·38	413·04	136·96	—	—	—	—	70·57	70·57
Jemtlands	»	44·51	14·71	68·85	23·38	83·99	27·97	59·75	19·90	69·42	23·10
Vesterbottens	»	74·81	24·22	58·40	19·46	79·87	26·57	75·64	25·20	102·67	34·16
Norrbottnens	»	178·13	41·44	—	—	161·08	52·84	228·57	228·57	123·76	41·25
Medeltal för hela landet		121·99	105·38	114·75	96·28	110·65	98·79	122·27	97·62	128·36	104·57

Tab. 6.

Odling och jordförbättring vunnen genom de arbetsföretag, som från och med 1884 erhållit understöd från odlingslånefonden.

		Antal företag.	Odladt till åker från		Förbättrad		Nyvunnen äng.	Nyvunnen eller förbättrad skogsmark.	Summa.	Beräknad kostnad.		Beviljad lånebelopp.	
			betesmark.	ängsmark.	åker.	äng.							
			Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Stockholms	län	27	373·20	3,062·68	850·75	—	196·73	11·87	3,495·23	970,942	25	656,960	—
Upsala	»	6	191·49	1,155·00	68·03	—	22·69	88·87	1,526·08	391,338	—	257,970	—
Södermanlands	»	14	581·27	585·62	275·44	—	—	27·25	1,469·58	424,095	94	281,300	—
Östergötlands	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings	»	15	653·83	796·30	256·07	65·18	181·23	208·34	2,160·95	463,653	23	276,900	—
Kronobergs	»	6	340·75	33·61	389·96	46·86	36·42	510·10	1,357·70	191,262	63	148,900	—
Kalmar	»	33	1,332·06	1,941·86	1,110·99	157·21	321·62	244·48	5,108·22	865,452	20	564,600	—
Gotlands	»	9	3·00	60·20	772·99	1,047·67	198·30	783·16	2,865·32	150,077	49	93,050	—
Blekinge	»	3	36·67	79·87	—	—	4·03	—	120·57	37,650	50	28,300	—
Kristianstads	»	6	34·46	385·32	371·58	8·64	—	192·53	992·53	263,295	26	197,600	—
Malmöhus	»	4	457·37	364·71	626·57	—	—	—	1,448·65	274,826	33	121,250	—
Hallands	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elfsborgs	»	11	492·87	635·50	98·31	—	17·64	80·03	1,324·35	454,408	09	343,650	—
Skaraborgs	»	12	749·67	3,015·41	2,119·61	—	185·91	188·76	6,259·36	1,175,120	89	884,850	—
Vermlands	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örebro	»	10	624·91	786·38	313·51	—	214·11	45·47	1,984·38	486,733	35	349,600	—
Vestmanlands	»	2	45·75	180·83	399·81	—	—	45·06	671·45	93,374	43	59,950	—
Kopparbergs	»	2	10·12	55·71	39·50	—	—	—	105·33	30,161	—	21,000	—
Gefleborgs	»	4	80·35	392·73	62·91	—	134·20	—	670·19	158,402	—	90,300	—
Vesternorrlands	»	1	14·17	—	—	—	—	—	14·17	1,508	75	1,000	—
Jemtlands	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens	»	1	—	—	—	—	10·50	—	10·50	3,661	15	2,400	—
Summa		166	6,021·94	13,531·73	7,756·03	1,325·56	1,523·38	2,425·92	32,584·56	6,436,018	49	4,379,580	—

Enskilda jernvägar, som intill 1889 års utgång

N a m n.	Erhållit konces- sion eller faststäl- lelse af plan.	Erhållit tillstånd till öpp- nande af trafik.	Längd. km.	B y g g n a d s s ä t t.				Rullande materiel.		
				Spårvidd. meter.	Skenvigt. kg. för m.	Största lutning /100 mm. för m.	Minsta krök- nings- radie. meter.	Antal		
								lokomotiv.	person- vagnar.	gods- vagnar.
a. Lokomotivbanor.										
1 Bergslagens (Falun—Göteborg med bibana)	18 $\frac{2}{3}$ 71 18 $\frac{2}{3}$ 73	18 $\frac{1}{2}$ 75 18 $\frac{1}{2}$ 79	486.4	1.435	31.5—32.2	10.0 /100	297	37	74	1,242
2 Bånghammar—Kloten	18 $\frac{1}{2}$ 74	18 $\frac{2}{3}$ 77	21.4	»	17.9—30.1	25.0	178	—	—	—
3 Börringe—Östra Torps (Börringe—Anderslöv)	18 $\frac{1}{2}$ 73	18 $\frac{2}{3}$ 84	7.9	»	17.6	16.67	300	2	3	22
4 » » (Anderslöv—Östra Torp)	18 $\frac{1}{2}$ 85	18 $\frac{1}{2}$ 87	14.1	»	17.2		300	4	3	21
5 Cimbrishamn—Tomelilla	18 $\frac{2}{3}$ 82	18 $\frac{1}{2}$ 82	26.7	»	17.3	12.5	300	5	18	110
6 Dalslands (Sunnanå—norska gränsen med bibana)	18 $\frac{1}{2}$ 75	18 $\frac{2}{3}$ 79	68.9	»	32.9	10.0	297	—	—	—
7 Falun—Rättvik (delen Falun—Sågmyran)	18 $\frac{1}{2}$ 86	18 $\frac{1}{2}$ 89	26.0	»	27.3	16.67	400	—	—	—
8 Fegen—Ätran	18 $\frac{1}{2}$ 84	18 $\frac{2}{3}$ 87	7.8	»	22.3	16.67	300	—	—	—
9 Frövi—Ludvika	18 $\frac{2}{3}$ 69	18 $\frac{1}{2}$ 71 18 $\frac{1}{2}$ 73	98.3	»	27.2	16.67	371	13	16	378
10 Gefle—Dala	18 $\frac{2}{3}$ 55	18 $\frac{2}{3}$ 57 18 $\frac{2}{3}$ 59	91.9	»	30—36	16.67	297	22	41	992
11 Gefle—Ockelbo med bibana	18 $\frac{1}{2}$ 82	18 $\frac{1}{2}$ 84	38.5	»	24.6	10.0	300	—	—	—
12 Gälds härads (Efveröd—Åhus)	18 $\frac{1}{2}$ 82	18 $\frac{1}{2}$ 83	15.3	»	14.3	12.5	300	4	4	28
13 » » (Karpalund—Degeberga)	18 $\frac{1}{2}$ 81	18 $\frac{2}{3}$ 81	30.1	»	14.3	16.67	297			
14 Göteborg—Hallands (Varberg—Göteborg)	18 $\frac{1}{2}$ 84	18 $\frac{2}{3}$ 88 18 $\frac{2}{3}$ 77	77.0	»	24.5	10.0	356	6	22	72
15 Halmstad—Nässjö	18 $\frac{2}{3}$ 72	18 $\frac{2}{3}$ 77 18 $\frac{2}{3}$ 82	196.0	»	21.6—22.2	16.67	237.5	10	15	217
16 Helsingborg—Hessleholm (Ramlösa—Hessleholm med bi- bana)	18 $\frac{2}{3}$ 72	18 $\frac{1}{2}$ 75	79.1	»	24.0	10.0	594	8	20	168
17 Hästveda—Karpalund	18 $\frac{1}{2}$ 84	18 $\frac{1}{2}$ 86	37.0	»	17.2	13.33	300	2	4	20
18 Hör—Hörby	18 $\frac{2}{3}$ 82	18 $\frac{2}{3}$ 82	12.5	»	17.5	16.67	300	4	5	12
19 Hörby—Tollarp	18 $\frac{2}{3}$ 85	18 $\frac{1}{2}$ 86	25.0	»	17.2	16.67	300	—	—	—
20 Kalmar (Kalmar—Emmaboda)	18 $\frac{2}{3}$ 72	18 $\frac{2}{3}$ 74	56.6	»	20.6	14.29	297	4	13	58
21 Karlskrona—Vexjö	18 $\frac{2}{3}$ 71	18 $\frac{2}{3}$ 74	113.3	»	25.0	12.5	297	7	21	149
22 Kinds härads (Borås—Svenljunga)	18 $\frac{2}{3}$ 82	18 $\frac{2}{3}$ 85	38.0	»	17.2	16.67	237.5	3	7	42
23 Kinnared—Fegen	18 $\frac{1}{2}$ 84	18 $\frac{2}{3}$ 85	11.8	»	22.7	16.67	300	—	—	—
24 Kristianstad—Hessleholm	18 $\frac{2}{3}$ 64	18 $\frac{2}{3}$ 65	30.0	»	24.7	5.0	534	4	16	59
25 Kristianstad—Immelns (Kristianstad—Sibbhult)	18 $\frac{2}{3}$ 84	18 $\frac{1}{2}$ 85	34.0	»	18.0	16.67	300	3	6	34
» » (Sibbhult—Glimåkra)	18 $\frac{2}{3}$ 84	18 $\frac{2}{3}$ 86	6.0	»						
26 Kristianstad—Åhus	18 $\frac{2}{3}$ 85	18 $\frac{2}{3}$ 86	17.0	»	22.0	10.0	300	—	—	—
27 Krylbo—Norberg (Krylbo—Kärrgrufvan)	18 $\frac{2}{3}$ 72	18 $\frac{2}{3}$ 74	19.2	»	28.6	16.67	445	—	—	77
28 Kumla—Yxhult	18 $\frac{2}{3}$ 83	18 $\frac{2}{3}$ 85	6.2	»	21.5	11.11	200	1	—	3
29 Köping—Hult (Köping—Örebro med bibana)	18 $\frac{1}{2}$ 52	18 $\frac{2}{3}$ 56 18 $\frac{2}{3}$ 67	70.6	»	28.6—32.6	10.0	413	11	32	186
30 Landskrona—Engelholm	18 $\frac{2}{3}$ 74 18 $\frac{1}{2}$ 74	18 $\frac{2}{3}$ 75 18 $\frac{2}{3}$ 76	48.1	»	24.8	10.0	297	4	14	88
31 Landskrona och Helsingborgs (Landskrona—Eslöv och Helsingborg—Billeberga)	18 $\frac{1}{2}$ 64 18 $\frac{2}{3}$ 64	18 $\frac{2}{3}$ 65	59.9	»	24.8	6.67	635 742	6	26	147
32 Lund—Kjefinge	18 $\frac{2}{3}$ 84	18 $\frac{2}{3}$ 86	11.0	»	24.8	10.0	300	—	—	—
33 Lund—Trelleborg	18 $\frac{1}{2}$ 72	18 $\frac{2}{3}$ 75	42.8	»	24.9	10.0	297	5	13	110
34 Malmö—Billesholm	18 $\frac{2}{3}$ 84	18 $\frac{2}{3}$ 86	59.0	»	24.8	10.0	300	5	20	99
35 Malmö—Limhamn	18 $\frac{2}{3}$ 87	18 $\frac{2}{3}$ 89	4.3	»	17.2	3.83	300	1	1	1
36 Malmö—Trelleborg	18 $\frac{1}{2}$ 84	18 $\frac{2}{3}$ 86	29.0	»	17.2	10.0	300	3	10	40
37 Malmö—Ystad	18 $\frac{2}{3}$ 73	18 $\frac{1}{2}$ 74	63.1	»	22.3—24.8	10.0	31.6	6	22	141
38 Mellersta Hallands (Halmstad—Varberg)	18 $\frac{2}{3}$ 82	18 $\frac{2}{3}$ 86	74.0	»	21.5	10.0	300	5	16	81
39 Mora—Venern (delen Persberg—Oforsen)	18 $\frac{2}{3}$ 87	18 $\frac{2}{3}$ 89	42.0	»	25.0	14.29	300	5	4	190
40 Nora—Ervalla	18 $\frac{2}{3}$ 53	18 $\frac{2}{3}$ 56	17.1	»	28.6—33.0	10.0	356	10	25	270
41 Nora—Karlskoga (Nora—Otterbäcken med bibanor)	18 $\frac{2}{3}$ 71 18 $\frac{2}{3}$ 74	18 $\frac{2}{3}$ 74 18 $\frac{2}{3}$ 76	112.0	»	20.2—21.5	20.0	237.5			
Transport	—	—	2,324.9	—	—	—	—	200	471	5,057

erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik.

S t a t s u n d e r s t ö d .										A n m ä r k n i n g a r .
Af riksdagen beviljade medel.				Af K. Maj:t beviljade		Från Handels- och Sjöfartsfonden beviljade medel.				
Anslag.		Lån.		Anslag.		Anslag.		Lån.		
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
---	---	11,078,240	---	---	---	---	---	---	---	1 Bibana från Daglösen till Filipstad 8'6 km. Ett bispår, 789 m. långt, finnes mellan Deje och Klarelfven.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	2 Trafiken ombesörjes af Frövi—Ludvika jernväg.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	5 Å hamnspåret vid Cimbrishamn är lutningen 16'67 $\frac{0}{00}$. Två lokomotiv äro ångvagnar af Trollhättans patent och sålunda tillika personvagnar.
1,000,000	---	---	---	---	---	---	---	---	---	6 Å bibanan från Eds station till hamnen vid Stora Lee, 2'5 km., är lutning 20 $\frac{0}{00}$ tillåten.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	7 Trafiken ombesörjes af Gefle—Dala jernväg.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	8 Trafiken ombesörjes af Halmstad—Nässjö jernväg.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	9 Trafiken å Bånghammar—Klotens och Storå—Guldsmedshyttans jernvägar ombesörjes af Frövi—Ludvika jernväg. Det 1'1 km. långa spåret till Bångbro har ej erhållit koncession. En ångdressin är bland lokomotiven inräknad.
---	---	3,000,000	---	---	---	---	---	---	---	10 Tre ej koncessionerade bibanor finnas, nämligen Robertsholm—Höfors, 3 km., Margretehill—Forsbacka, 3 km., och Born—Engelsfors, 7'5 km., den sistnämnda smalspårig.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	11 Trafiken ombesörjes af Upsala—Gefle jernväg. En 0'7 km. lång bibana till Avaströms ångsåg är anlagd och afsedd för gods, tillhörigt ångsågens egare.
---	---	---	---	---	---	---	---	170,000	---	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	13 Ett lokomotiv är ångvagn enligt Rowans system och sålunda tillika personvagn.
---	---	2,068,000	---	---	---	---	---	---	---	14 Vid ingången å viadukten öfver statens jernväg i Göteborg förekommer lutning 12'5 $\frac{0}{00}$.
500,000	---	---	---	---	---	---	---	---	---	15 Hamnspårets längd vid Halmstad 1'5 km. Delen Hook—Nässjö, 34 km., har erhållit statsbidrag. Detta bolag eger äfven Kinnared—Fegens jernväg.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	16 Bibanan Bjuf—Billesholm, 5'6 km., har 24'3 kg. skenvigt.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	17 Ingångskurvan till Hessleholm har 297 m. radie.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	18 Ett lokomotiv är ångvagn af Rowans system och sålunda tillika personvagn. Hörby—Tollarps jernväg trafikeras af denna bana.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	19 Minsta krökningsradie 240 m. är medgifven. Hör—Hörby jernväg trafikerar denna bana.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	20 745 m. hamnspår äro anlagda i Kalmar, dock utan koncession. Nära 25 % af banans längd är belagd med stålskenor, vägande 25 kg. för meter.
1,100,000	---	2,600,000	---	15,000	---	15,000	---	---	---	21
---	---	500,000	---	---	---	---	---	---	---	22
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	23 Denna bana eges och trafikeras af Halmstad—Nässjö jernväg.
---	---	720,000	---	---	---	---	---	---	---	24 Trafiken å Kristianstad—Åhus jernväg ombesörjes af denna bana.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	25 Förklarade såsom en särskild jernväg.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	26 Trafiken ombesörjes af Kristianstad—Hessleholms jernväg.
---	---	406,000	---	---	---	---	---	---	---	27 Bibanor till Avesta och Kallmora gruffält finnas, men hafva ej erhållit koncession. Trafiken å denna bana ombesörjes af statens jernvägar.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	28 Öppen endast för godstrafik.
160,000	---	---	---	---	---	---	---	---	---	29 Endast bandelen Arboga—Köping, 16 km., har erhållit statsbidrag. Bibanan Örebro—Skebäck är 1'5 km. lång. Ett hamnspår finnes från Arboga station till Arboga hamn.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	30 Ombesörjer trafiken å Säbyholms jernväg.
---	---	2,300,000	---	---	---	---	---	---	---	31
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	32 Trafiken ombesörjes af Lund—Trelleborgs jernväg.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	33 Ombesörjer trafiken å Lund—Kjeflinge jernväg.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	34
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	35
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	36
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	37 Ingångskurvan till Ystad har 297 m. radie.
---	---	1,550,000	---	---	---	---	---	---	---	38
---	---	189,835	---	---	---	---	---	---	---	39 Hela statslånet utgör 1,000,0000 kronor.
112,500	---	225,000	---	---	---	---	---	---	---	40 Trafiken ombesörjes af Nora—Karlskoga jernväg.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	41 Bibanor finnas från Gytterorp till Striberg 7'5 km., och från Gytterorp till Pershyttan 2'1 km. Dessutom finnas två bibanor, som ej erhållit koncession, nämligen från Striberg till Ringshyttan och från Bofors station till Bofors bruk. Ingångskurvan till Karlskoga har 200 m. radie.
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	Karlskoga—Otterbäcken har brantaste lutningen 10 $\frac{0}{00}$ och minsta krökningsradien 297 m.
2,872,500	---	24,637,075	---	15,000	---	15,000	---	170,000	---	

Enskilda jernvägar, som intill 1889 års utgång

N a m n.	Erhållit konces- sion eller faststäl- else af plan.	Erhållit tillstånd till öpp- nande af trafik.	Längd. km.	B y g g n a d s s ä t t.					Rullande materiel.		
				Spårvidd. meter.	Skenvigt. kg. för m.	Största lutning ‰ mm. för m.	Minsta krök- nings- radie. meter.		Antal		
									lokomotiv.	personvagnar.	godsvagnar.
Transport	—	—	2,324.9	—	—	—	—	—	200	471	5,057
42 Norberg—Klackberg	18½82	18½83	4.7	1.435	31.0	13.33	300	—	—	—	—
43 Norbergs (Kärrgrufvan—Engelsberg)	18½74	18½76	17.6	»	28.2	20.0	297	—	—	—	—
44 Nybro—Säfsjöström	18½74	18½76	42.8	»	20.1—31.2	10.0	297	2	4	53	—
45 Nässjö—Oskarshamn	18½69	(18½73) (18½74)	148.6	»	22.8—24.3	16.67	322	11	23	274	—
46 Oxelösund—Flen—Vestmanlands (Oxelösund—Valskog med bibana)	18½72	(18½76) (18½76)	156.1	»	28.6	10.0	297	23	32	323	—
47 » » » (Skogstorp—Hjelmaren)	18½83	18½87	1.4	»	28.6	10.0	356	—	—	—	—
48 Råfors—Laxå	18½84	18½86	5.4	»	17.2	10.0	297	1	—	—	—
49 Sala—Tillberga	18½74	18½75	27.9	»	27.7	10.0	445	—	—	—	—
50 Siljans (Borlänge—Insjön)	18½82	(18½83) (18½84)	37.0	»	24.3	10.0	300	2	6	58	—
51 Skåne—Hallands (Helsingborg—Halmstad	18½82	(18½85)	92.0	»	21.5	12.5	300	10	30	145	—
» » med tvärbana Höganäs—Åstorp)	18½81	(18½85)	28.0	»	17.1						
52 Spånga—Löfsta	18½86	18½89	7.6	»	31.23	14.29	300	—	—	83	—
53 Stockholm—Vesterås—Bergslagens (Stockholm—Tillberga—Köping med bibana)	18½72	(18½75) (18½76)	196.7	»	27.8—31.5	10.0	297	18	51	477	—
54 Storå—Guldmedshyttan	18½73	18½75	3.5	»	31.5	20.0	237.5	—	—	—	—
55 Svartelfs (Kortfors—Karlsdal—Grythytted)	18½84	18½89	38.5	»	17.2	12.5	240	2	2	26	—
56 Säbyholms	18½83	18½84	2.6	»	18.4	10.0	356	1	—	24	—
57 Södra Dalarnes (Krylbo—Borlänge med bibana)	18½76	(18½80) (18½81)	67.0	»	24.3	10.0	297	5	12	114	—
58 Upsala—Geffe med bibanor	18½72	18½74	132.1	»	24.75	10.0	445	13	28	455	—
59 Upsala hamn- och förbindelsespår	18½76	—	1.1	»	12.9	10.0	148.5	—	—	—	—
60 Varberg—Borås	18½76	18½80	85.0	»	24.5	12.5	297	6	18	109	—
61 Vexjö—Alfvesta	18½64	18½65	18.2	»	28.0	10.0	278	1	—	21	—
62 Vimmerby—Hultsfred	18½74	18½77	21.4	»	21.9	12.5	356	—	—	—	—
63 Ystad—Eslöv	18½63	(18½65) (18½66)	75.9	»	24.8	10.0	769	8	19	132	—
64 Åmmeberg—Vettern	18½58	18½89	10.9	»	26.5—31.5	22.5	150	1	—	30	—
65 Östra Vermlands (Kristinehamn—Persberg med bibana)	18½73	(18½75) (18½76)	67.3	»	23.8	16.67	297	6	9	220	—
66 Borås—Herrljunga	18½61	18½63	41.7	1.217	21.5	12.5	237.5	4	19	92	—
67 Uddevalla—Venersborg—Herrljunga	18½64	(18½66) (18½67)	93.0	»	22.3—24.3	16.67	297	9	21	175	—
68 Smedjebackens (Vessman—Barken)	18½56	18½60	18.2	1.188	17.2—18.6	20.0	208	3	5	73	—
69 Köping—Uttersberg med bibana	18½63	18½66	36.3	1.093	17.2—17.5	10.0	297	5	11	129	—
70 Uttersberg—Riddarhyttan	18½79	18½80	12.0	»	17.2	16.67	297	1	—	20	—
71 Halmstad—Bolmen	18½86	18½89	64.0	1.067	17.2	16.67	300	4	7	51	—
72 Karlshamn—Vislanda	18½72	18½74	78.0	»	17.2	16.67	297	9	22	175	—
73 Mellersta Blekinges (Karlshamn—Gullbärna med bibanor)	18½86	18½89	70.0	»	17.2	16.67	300	5	10	85	—
74 » » (Gullbärna—Karlskrona)	18½87	18½89	4.0	»							
75 Sölvesborg—Kristianstad	18½72	18½74	31.0	»	17.2	14.29	356	4	11	33	—
76 Vatjom—Matfors	18½72	18½74	3.8	»	22.2	12.5	237.5	2	4	37	—
77 Västra Blekinges (Karlshamn—Sölvesborg med bibana Sandbäck—Holje)	18½85	18½86	46.0	»	17.2	16.67	300	3	6	48	—
78 Vislanda—Bolmen	18½76	18½78	51.5	»	17.2	14.29	297	2	—	—	—
79 Askersund—Skylberg—Lerbäck	18½83	18½84	14.0	0.89	14.3	25.0	150	3	5	26	—
80 Dannemora—Harg med bibana	18½75	18½78	47.0	»	14.9	12.5	297	3	4	94	—
81 Filipstads norra bergslags (Filipstad—Nordmark)	18½73	18½76	16.8	»	17.2	16.67	297	2	4	78	—
Transport	—	—	4,241.5	—	—	—	—	—	369	834	8,717

erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik.

S t a t s u n d e r s t ö d .										A n m ä r k n i n g a r .
Af riksdagen beviljade medel.				Af K. Maj:t beviljade		Från Handels- och Sjöfartsfonden beviljade medel.				
Anslag.		Lån.		Anslag.		Anslag.		Lån.		
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
2,872,500	—	24,637,075	—	15,000	—	15,000	—	170,000	—	42 Trafiken ombesörjes af Stockholm—Vesterås—Bergslagens trafikaktiebolag.
—	—	—	—	—	—	—	—	300,000	—	43
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44
1,000,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45 {Ej koncessionerade bispår finnas till en längd af 1·5 km. Vimmerby—Hultsfreds jernvägs trafik ombesörjes af Nässjö—Oskarshamns jernväg. Hamnspår i Oskarshamn och sidospår till Marianelund hafva ej koncession.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46 Bibanan Rekarne—Kolbäck 18·2 km. Bland lokomotiven äro tre ångdressiner medräknade.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48 Öppen endast för godstrafik. Godsvagnar tillhandahållas från statens jernvägar.
—	—	—	—	—	—	—	—	150,000	—	49 Trafiken ombesörjes af Stockholm—Vesterås—Bergslagens trafikaktiebolag.
—	—	950,000	—	50,000	—	—	—	—	—	50
—	—	2,295,500	—	—	—	—	—	—	—	51 Ett lokomotiv är ångvagn och sålunda tillika personvagn.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52 Trafiken ombesörjes af Stockholm—Vesterås—Bergslagens trafikaktiebolag.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53 {Trafiken ombesörjes af Stockholm—Vesterås—Bergslagens trafikaktiebolag. Bibanan Tillberga—Engelsberg 51·3 km. Till Svanå, Ramnäs och Seglingsberg äro bibanor anlagda, dock utan koncession.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54 {Trafiken ombesörjes af Frövi—Ludvika jernväg. Smalspårig rutschbana, 1·54 km. lång, från Stripa grufvor till sjön Rossvälen, tillstötter denna bana.
—	—	341,000	—	—	—	—	—	—	—	55 Endast Karlsdal—Grythytted, 36 km., har erhållit statslån. Bispår till Söderelgen, 0·85 km. långt, har skenor af jern, vägande 17 kg. för m.
—	—	2,375,000	—	—	—	—	—	—	—	56 Trafiken ombesörjes af Landskrona—Engelholms jernväg.
—	—	500,000	—	—	—	—	—	—	—	57 Å bibanan från Säterhed till Bispberg (3 km.) tillåtes endast 20 km. hastighet. Bibana från Örbyhus till Dannemora, 8·6 km., och från Orrskog till Söderfors, 8·6 km. Minsta krökningsradie å dessa är 297 m. Enskilda sidospår till Tobo masugn, Elfkarleö bruk och Skutskärs sågverk äro utlagda.
—	—	—	—	—	—	—	—	35,000	—	58 Gefle—Ockelbo jernvägs trafik ombesörjes af denna bana.
—	—	2,600,000	—	—	—	—	—	—	—	59
—	—	434,000	—	—	—	—	—	—	—	60 {Trafiken ombesörjes med statens jernvägars materiel. Lokomotivet är en ångdressin, rymmande 17 passagerare.
—	—	2,450,000	—	—	—	—	—	—	—	61 Trafiken ombesörjes af Nässjö—Oskarshamns jernväg.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63
—	—	1,377,035	24	—	—	—	—	—	—	64 Öppnad endast för godstrafik. Stålskenor väga 31·5 kg. för m.
—	—	3,240,000	—	—	—	—	—	—	—	65 (Bibana från Nyhyttan till Finshyttan 7·2 km. Ett lokomotiv är ångvagn och personvagn.
—	—	400,000	—	—	—	—	—	—	—	66
—	—	500,000	—	—	—	—	—	—	—	67
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68
—	—	824,915	—	—	—	—	—	—	—	69 {Bibana till Lillsvan 1·6 km. Bolaget ombesörjer trafiken å Uttersberg—Riddarhyttans jernväg.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70 Trafiken ombesörjes af Köping—Uttersbergs jernväg.
—	—	1,120,250	—	—	—	—	—	—	—	71 Vid ingången till Halmstad station är krökningsradien 240 m.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72 Bolaget ombesörjer trafiken å Vislanda—Bolmens jernväg.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74 Hamnspår till Ronneby redd 4 km. och bispår till Kallinge 1 km.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75 Bispår från Bromölla till Ifösjön, 923 m., har ej erhållit koncession.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76
—	—	785,000	—	—	—	—	—	—	—	77 {Vid ingången till Sölvesborg finnes en krökningsradie af 210 m. Bibanan, 15 km. lång, har skenor vägande 14·3 kg. för m. Trafiken har ombesörjts af Karlshamn—Vislanda jernväg. Rullande materielen utgöres af två ångvagnar. — Tvänne koncessionerade sidospår från Ljunby till Lagaån hafva 2·7 km. längd.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79 Bandelen Skyllberg—Lerbäck har ej erhållit koncession, utan endast fastställt plan. Skenvigten å denna bandel är f. n. 12·9 kg. för m.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80 Bibana från Knaby till Ramhäll 8·6 km.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81 Trafiken ombesörjes af Nordmark—Klarelffvens jernväg.
3,872,500	—	44,829,795	24	65,000	—	15,000	—	655,000	—	

Enskilda jernvägar, som intill 1889 års utgång

N a m n.	Erhållit konces- sion eller faststäl- lelse af plan.	Erhållit tillstånd till öpp- nande af trafik.	Längd. km.	B y g g n a d s s ä t t.				Rullande materiel.		
				Spårvidd. meter.	Skenvigt. kg. för m.	Största lutning ‰ mm. för m.	Minsta krök- nings- radie. meter.	Antal		
								lokomotiv.	personvagnar.	gods- vagnar.
Transport	—	—	4,241.5	—	—	—	—	369	834	8,717
82 Finspong—Norsholm	18½82	18½85	26.5	0.89	17.0	16.67	200	2	6	54
83 Fogelsta—Vadstena—Ödeshög (Fogelsta—Vadstena)	18½73	18½74	10.1	»	11.5—14.3	11.76	297	2	3	14
84 » » » (Vadstena—Ödeshög)	18½86	18½88	32.8	»	15.0	12.5	200	2	9	25
85 Gotlands (Visby—Hemse med hamnspår)	18½76	18½78	56.5	»	14.9	10.0	297	3	8	56
86 Hjo—Stenstorp med bibanor	(18½72 18½74 18½75)	(18½73 18½74 18½76)	54.5	»	11.5—14.3	16.67	297	5	10	137
87 Hultsfred—Vestervik (Hultsfred—Jenny med bibanor) ...	18½75	18½79	71.6	»	17.2	16.67	237.5	6	12	135
88 Hvetlanda—Säfsjö	18½82	(18½84 18½85)	29.8	»	15.0	20.0	200	2	5	34
89 Lenna—Norrtelje	18½82	18½84	60.9	»	14.2	16.67	300	3	10	84
90 Lidköping—Häkanorp	18½75	18½77	27.8	»	14.3	10.0	297	2	6	42
91 Lidköping—Skara—Stenstorp	18½72	18½74	50.2	»	14.9	10.0	297	4	12	96
92 Mariestad—Kinnekulle (Mariestad—Gössäter)	18½88	18½89	28.0	»	14.3	12.50	300	2	2	22
93 Mariestad—Moholm	18½72	18½74	18.2	»	11.5	—	297	2	6	21
94 Nordmark—Klarelfven med bibanor	(18½74 18½77)	18½77	72.1	»	14.7	25.0	237.5	7	6	305
95 Norsholm—Bersbo	18½76	18½78	32.8	»	17.2	12.5	237.5	2	7	54
96 Näs—Morshyttan	18½74	18½76	12.0	»	11.5	16.67	237.5	2	2	28
97 Pålsboda—Finspong	18½72	18½74	57.7	»	14.9	16.67	297	5	9	105
98 Skara—Venern med hamnspår	18½86	18½87	30.1	»	14.6	12.5	300	2	6	30
99 Stockholm—Rimbo	18½82	18½85	56.0	»	14.0	20.0	200	6	20	115
100 Uddagården—Falköping	18½82	18½87	5.2	»	9.7	25.0	178	1	—	12
101 Ulricehamn—Vartofta	18½72	18½74	37.4	»	11.6	12.5	297	3	4	73
102 Upsala—Lenna	18½75	18½76	20.9	»	14.2	16.67	267	4	3	36
103 Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo	(18½74 18½75)	(18½78 18½79)	86.5	»	17.2	16.67	178	7	13	169
104 Vintjern—Jädraås	(18½74 18½76)	(18½77 18½84)	29.9	»	14.5—14.9	25.0	148	6	2	76
105 Striberg—Grängen med bibanor	18½85 (18½74)	18½87	33.0	0.802	10.0	25.0	150	1	—	20
106 Säfsnäs (Hörken—Strömsdal—Annefors med bibana)	(18½74 18½77)	18½78	47.7	»	18.8—11.5	25.0	148.5	4	6	85
107 Vikern—Möckeln (Degerfors—Striberg)	18½71	18½75	54.5	»	—	—	—	3	3	174
Summa	—	—	5,284.2	—	—	—	—	457	1,004	10,719
b. Håstbanor.										
108 Dejefors	—	—	0.7	0.89	12.9	—	—	—	—	—
109 Långban—Yngen	—	1851	3.1	»	6.9	26.3	—	—	—	—
110 Stripa—Guldsmedshyttan	—	—	1.0	0.802	—	—	—	—	—	—
111 Grängesberg—Hörken	—	—	3.6	0.787	7.2	—	—	—	—	—
112 Yngen—Saxen	—	—	3.8	»	—	—	—	—	—	—
113 Vintersjön—Örlingsjön	—	1874	4.5	0.742	8.589	20.0	—	—	—	—
Summa	—	—	16.7	—	—	—	—	—	—	—

erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik.

S t a t s u n d e r s t ö d .										A n m ä r k n i n g a r .
Af riksdagen beviljade medel.				Af K. Maj:t beviljade		Från Handels- och Sjöfartsfonden beviljade medel.				
Anslag.		Lån.		Anslag.		Anslag.		Lån.		
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
3,872,500	—	44,829,795	24	65,000	—	15,000	—	655,000	—	
—	—	500,000	—	—	—	—	—	—	—	82
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83
—	—	200,000	—	—	—	—	—	—	—	84
—	—	500,000	—	—	—	—	—	—	—	85
—	—	—	—	—	—	—	—	240,000	—	86
—	—	1,750,000	—	—	—	—	—	—	—	87
—	—	300,000	—	—	—	—	—	—	—	88
—	—	750,000	—	—	—	—	—	—	—	89
—	—	—	—	—	—	—	—	20,000	—	90
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91
—	—	—	—	—	—	—	—	20,000	—	92
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94
—	—	—	—	—	—	—	—	300,000	—	95
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97
—	—	324,000	—	—	—	—	—	—	—	98
—	—	500,000	—	—	—	—	—	—	—	99
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101
—	—	—	—	—	—	—	—	30,000	—	102
—	—	1,865,000	—	—	—	—	—	—	—	103
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107
3,872,500	—	51,518,795	24	65,000	—	15,000	—	1,265,000	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108
—	—	33,000	—	—	—	—	—	—	—	109
—	—	—	—	—	—	—	—	18,000	—	110
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111
—	—	—	—	—	—	—	—	30,000	—	112
—	—	—	—	—	—	—	—	30,000	—	113
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	114
—	—	33,000	—	—	—	—	—	78,000	—	

T a b. 9.

Förteckning å enskilda jernvägar, som numera upphört att trafikeras.

N a m n.	Längd.	Spårvidd.	Statsunderstöd.				A n m ä r k n i n g a r.
			Af Riksdagen beviljade lån.		Från Handels- och Sjöfartsfonden beviljade lån.		
	km.	meter.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	
a) Lokomotivbanor.							
Hudiksvall—Forsa—Näsviken	16·0	1·217	370,000	—	—	—	Af staten inköpt och ombygd till bredspårig.
Söderhamn—Bergvik	15·0	»	500,000	—	—	—	» » » » » » » »
Bersbo gruffält—Åtvidabergs kopparverk	16·6	1·188	—	—	—	—	Ersatt af Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo jernväg.
Fryken—Klara elf	8·0	»	—	—	75,000	—	Upphört i följd af nordvestra stambanans byggnad.
Kristinehamn—Sjöändan	10·7	1·099	100,000	—	—	—	Ersatt af Östra Vermlands jernväg.
Sundsvall—Torpshammar	57·1	1·067	1,494,000	—	—	—	Af staten inköpt och ombygd till bredspårig.
Norberg—Åmänningen	18·7	0·890	150,000	—	150,000	—	{Ingår i Norbergs jernväg, som ytterligare erhållit 300,000 kr. statslån vid ombyggnad till bredspårig.
Yngen—Östersjön—Öjevettern	15·1	0·787	—	—	110,000	—	
Summa	157·2	—	2,614,000	—	335,000	—	Ersatt af Östra Vermlands jernväg.
b) Hästbanor.							
Landabanan (Ljusne elf)	1·9	0·890	—	—	—	—	{Upphört med stöd af Kongl. Maj:ts nådiga bref den 6 Juni 1879.
Norrköping—Fiskeby	5·3	»	—	—	64,000	—	
Ränkeseds	4·4	»	—	—	37,500	—	Ersatt af Östra stambanan.
Uddagården—Falköping	5·1	»	—	—	—	—	Lokomotivbana.
Yngen—Daglösen	7·1	0·690	—	—	72,000	—	Ingår i Östra Vermlands jernväg.
Stribergs	3·0	—	—	—	30,000	—	Ingår i Vikern—Möckelns jernväg.
Summa	26·8	—	—	—	203,500	—	

Tab. 10.

Öfversigt af koncessionerade jernbanor vid 1889 års slut med hänsyn till spårvidd, antal, längd i kilometer, rullande materiel samt tilldelade statsunderstöd.

	Antal banor.	Banornas sammanlagda längd. km.	Rullande materiel.			Statsunderstöd.												Summa kilometer, som erhållit statsbidrag.		
			Antal.			Af Riksdagen beviljade medel.				Af Kongl. Maj:t beviljade anslag.		Från Handels- och Sjöfartsfonden beviljade medel.				Summa.				
			Lokomotiv.	Vagnar.		Anslag.		Lån.		Kr.	ö.	Kr.	ö.	Anslag.		Lån.			Kr.	ö.
				Person- Gods-		Kr.	ö.	Kr.	ö.					Kr.	ö.					
																Kr.	ö.			
A) För trafik öppnade:																				
a) Lokomotivbanor med 1'435 m. spårvidd	65	3,614'2	310	705	7,601	3,872,500	—	36,582,575	—	65,000	—	15,000	—	655,000	—	3,952,500	—	37,237,575	—	1,949'4
» » 1'217 » »	2	134'7	13	40	267	—	—	4,617,055	24	—	—	—	—	—	—	—	—	4,617,055	24	134'7
» » 1'188 » »	1	18'2	3	5	73	—	—	400,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400,000	—	18'2
» » 1'093 » »	2	48'3	6	11	149	—	—	500,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500,000	—	36'3
» » 1'067 » »	8	348'3	29	60	429	—	—	2,730,165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,730,165	—	185'5
» » 0'890 » »	26	985'3	88	174	1,921	—	—	6,689,000	—	—	—	—	—	610,000	—	—	—	7,299,000	—	588'9
» » 0'802 » »	3	135'2	8	9	279	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	107	5,284'2	457	1,004	10,719	3,872,500	—	51,518,795	24	65,000	—	15,000	—	1,265,000	—	3,952,500	—	52,783,795	24	2,913'0
b) Hästbanor med 0'890 m. spårvidd	2	3'8	—	—	12	—	—	33,000	—	—	—	—	—	18,000	—	—	—	51,000	—	3'8
» » 0'802 » »	1	1'0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » 0'787 » »	2	7'4	—	—	89	—	—	—	—	—	—	—	—	60,000	—	—	—	60,000	—	7'4
» » 0'742 » »	1	4'5	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	6	16'7	—	—	121	—	—	33,000	—	—	—	—	—	78,000	—	—	—	111,000	—	11'2
B) Under byggnad varande:																				
Lokomotivbanor med 1'435 m. spårvidd	12	965'2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » 0'890 » »	3	50'0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	15	1,015'2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
C) Jernvägar, som numera upphört:																				
a) Lokomotivbanor med 1'217 m. spårvidd	2	31'0	—	—	—	—	—	870,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	870,000	—	31'0
» » 1'188 » »	2	24'6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75,000	—	—	—	75,000	—	8'0
» » 1'099 » »	1	10'7	—	—	—	—	—	100,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100,000	—	10'7
» » 1'067 » »	1	57'1	—	—	—	—	—	1,494,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,494,000	—	57'1
» » 0'890 » »	1	18'7	—	—	—	—	—	150,000	—	—	—	—	—	150,000	—	—	—	300,000	—	18'7
» » 0'787 » »	1	15'1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	110,000	—	—	—	110,000	—	15'1
Summa	8	157'2	—	—	—	—	—	2,614,000	—	—	—	—	—	335,000	—	—	—	2,949,000	—	140'6
b) Hästbanor med 0'890 m. spårvidd	4	16'7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101,500	—	—	—	101,500	—	9'7
» » 0'690 » »	1	7'1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72,000	—	—	—	72,000	—	7'1
» » — » »	1	3'0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,000	—	—	—	30,000	—	3'0
Summa	6	26'8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	203,500	—	—	—	203,500	—	19'8
Totalsumma af beviljade anslags- och lånebelopp																				

Tab.
Fördelning på särskilda län af för trafik öppnade

Jernvägarnes namn.	Spårvidd m.	Längd km.	Stockholms stad och län.	Upsala län.	Södermanlands län.	Östergötlands län.	Jönköpings län.	Kronobergs län.	Kalmar län.	Gotlands län.	Blekinge län.
Bergslagens	1435	486.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bånghammar—Kloten	»	21.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Böringe—Östra Torp (Böringe—Anderslöf)	»	7.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » (Anderslöf—Östra Torp)	»	14.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cimbrishamn—Tomelilla	»	26.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dalslands	»	68.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Falun—Rättvik (delen Falun—Sågmyran)	»	26.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fegen—Åtran	»	7.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Frövi—Ludvika	»	98.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gefle—Dala	»	91.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gefle—Ockelbo	»	38.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gårds härads (Efveröd—Åhus)	»	15.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » (Karpalund—Degeberga)	»	30.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborg—Hallands (Varberg—Göteborg)	»	77.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Halmstad—Nässjö	»	196.0	—	—	—	—	147.0	—	—	—	—
Helsingborg—Hessleholm	»	79.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hästveda—Karpalund	»	37.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hör—Hörby	»	12.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hörby—Tollarp	»	25.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar—Emmaboda	»	56.6	—	—	—	—	—	1.3	55.3	—	—
Karlskrona—Vexjö	»	113.3	—	—	—	—	—	64.3	8.0	—	41.0
Kinds härads	»	38.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kinnared—Fegen	»	11.8	—	—	—	—	0.8	—	—	—	—
Kristianstad—Hessleholm	»	30.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstad—Immeln (Kristianstad—Sibbhult)	»	34.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» » (Sibbhult—Glimåkra)	»	6.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstad—Åhus	»	17.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krylbo—Norberg	»	19.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kumla—Yxhult	»	6.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Köping—Hult	»	70.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landskrona—Engelholm	»	48.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landskrona och Helsingborg	»	59.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lund—Kjeflinge	»	11.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lund—Trelleborg	»	42.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö—Billesholm	»	59.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö—Limhamn	»	4.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö—Trelleborg	»	29.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö—Ystad	»	63.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mellersta Hallands (Halmstad—Varberg)	»	74.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mora—Venerns (delen Persberg—Oforsen)	»	42.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nora—Ervalla	»	17.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nora—Karlskoga	»	112.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norberg—Klackberg	»	4.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norbergs	»	17.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nybro—Säfsjöström	»	42.8	—	—	—	—	—	29.8	13.0	—	—
Nässjö—Oskarshamn	»	148.6	—	—	—	—	69.8	—	78.8	—	—
Transport	—	2538.6	—	—	—	—	217.6	95.4	155.1	—	41.0

11.

koncessionerade enskilda jernvägar vid 1889 års slut.

Kristianstads län.	Malmöhus län.	Hallands län.	Göteborgs och Bohus län.	Elfsborgs län.	Skaraborgs län.	Vernlands län.	Örebro län.	Västmanlands län.	Kopparbergs län.	Gefleborgs län.	Västernorrlands län.	Jernvägar nes namn.
—	—	—	7·2	162·2	—	147·2	79·0	—	90·8	—	—	Bergslagens.
—	—	—	—	—	—	—	21·4	—	—	—	—	Bånghammar—Kloten.
—	7·9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Böringe—Östra Torp (Böringe—Anderslöv).
—	14·1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	» » (Anderslöv—Östra Torp).
26·7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Cimbrishamn—Tomelilla.
—	—	—	—	68·9	—	—	—	—	—	—	—	Dalslands.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	26·0	—	—	Falun—Rättvik (delen Falun—Sågmyran).
—	—	7·8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Fegen—Ätran.
—	—	—	—	—	—	—	79·0	—	19·3	—	—	Frövi—Ludvika.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	30·0	61·9	—	Gefle—Dala.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38·5	—	Gefle—Ockelbo.
15·3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Gärds härads (Efveröd—Åhus).
30·1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	» » (Karpalund—Degeberga).
—	—	61·7	15·3	—	—	—	—	—	—	—	—	Göteborg—Hallands (Varberg—Göteborg).
—	—	49·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Halmstad—Nässjö.
59·1	20·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Helsingborg—Hessleholm.
37·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Hästveda—Karpalund.
—	12·5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Hör—Hörby.
15·3	9·7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Hörby—Tollarp.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kalmar—Emmaboda.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Karlskrona—Vexjö.
—	—	—	—	38·0	—	—	—	—	—	—	—	Kinds härads.
—	—	11·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kinnared—Fegen.
30·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kristianstad—Hessleholm.
34·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kristianstad—Immeln (Kristianstad—Sibbhult).
6·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	» » (Sibbhult—Glimåkra).
17·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Kristianstad—Åhus.
—	—	—	—	—	—	—	—	14·2	5·0	—	—	Krylbo—Norberg.
—	—	—	—	—	—	—	6·2	—	—	—	—	Kumla—Yxhult.
—	—	—	—	—	—	—	44·5	26·1	—	—	—	Köping—Hult.
20·1	28·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Landskrona—Engelholm.
—	59·9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Landskrona och Helsingborg.
—	11·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Lund—Kjeflinge.
—	42·8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Lund—Trelleborg.
—	59·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Malmö—Billesholm.
—	4·3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Malmö—Limhamn.
—	29·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Malmö—Trelleborg.
—	63·1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Malmö—Ystad.
—	—	74·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mellersta Hallands (Halmstad—Varberg).
—	—	—	—	—	—	42·0	—	—	—	—	—	Mora—Venerns (delen Persberg—Oforsen).
—	—	—	—	—	—	—	17·1	—	—	—	—	Nora—Ervalla.
—	—	—	—	—	5·0	34·7	72·3	—	—	—	—	Nora—Karlskoga.
—	—	—	—	—	—	—	—	4·7	—	—	—	Norberg—Klackberg.
—	—	—	—	—	—	—	—	17·6	—	—	—	Norbergs.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nybro—Säfsjöström.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nässjö—Oskarshamn.
290·6	361·3	203·5	22·5	269·1	5·0	223·9	319·5	62·6	171·1	100·4	—	Transport.

Fördelning på särskilda län af för trafik öppnade

Jernvägarnes namn.	Spårvidd m.	Längd km.	Stockholms stad och län.	Upsala län.	Södermanlands län.	Östergötlands län.	Jönköpings län.	Kronobergs län.	Kalmar län.	Gotlands län.	Blekinge län.
Transport	—	2,538.6	—	—	—	—	217.6	95.4	155.1	—	41.0
Oxelösund—Flen—Vestmanlands (Oxelösund—Valskog med bibana)	1.435	156.1	—	—	123.1	—	—	—	—	—	—
» » » (Skogstorp—Hjelmaren)	»	1.4	—	—	1.4	—	—	—	—	—	—
Röfors—Laxå	»	5.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sala—Tillberga	»	27.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Siljans (Borlänge—Insjön)	»	37.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skåne—Hallands (Helsingborg—Halmstad	»	92.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
med tvärbana Höganäs—Åstorp)	»	28.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spånga—Löfsta	»	7.6	7.6	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholm—Vesterås—Bergslagen	»	196.7	23.0	64.1	—	—	—	—	—	—	—
Storå—Guldsmedshyttan	»	3.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svartelfs	»	38.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Säbyholms	»	2.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södra Dalarnes	»	67.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala—Gefle	»	132.1	—	117.3	—	—	—	—	—	—	—
Upsala hamn- och förbindelsespår	»	1.1	—	1.1	—	—	—	—	—	—	—
Varberg—Borås	»	85.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vexjö—Alfvesta	»	18.2	—	—	—	—	—	18.2	—	—	—
Vimmerby—Hultsfred	»	21.4	—	—	—	—	—	—	21.4	—	—
Ystad—Eslöv	»	75.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ämmeberg—Vettern	»	10.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östra Vermlands	»	67.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Borås—Herrljunga	1.217	41.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uddevalla—Venersborg—Herrljunga	»	93.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smedjebackens (Vessman—Barken)	1.188	18.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Köping—Uttersberg	1.093	36.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uttersberg—Riddarhyttan	»	12.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Halmstad—Bolmen	1.067	64.0	—	—	—	—	—	28.6	—	—	—
Karlshamn—Vislanda	»	78.0	—	—	—	—	—	51.0	—	—	27.0
Mellersta Blekinges (Karlshamn—Gullbärna)	»	70.0	—	—	—	—	—	—	—	—	70.0
» » (Gullbärna—Karlskrona)	»	4.0	—	—	—	—	—	—	—	—	4.0
Sölvesborg—Kristianstad	»	31.0	—	—	—	—	—	—	—	—	2.0
Vatjom—Matfors	»	3.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vestra Blekinges	»	46.0	—	—	—	—	—	—	—	—	45.3
Vislanda—Bolmen	»	51.5	—	—	—	—	—	51.5	—	—	—
Askersund—Skylberg—Lerbäck	0.890	14.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dannemora—Harg	»	47.0	16.0	31.0	—	—	—	—	—	—	—
Filipstads norra bergslags	»	16.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finspong—Norsholm	»	26.5	—	—	—	26.5	—	—	—	—	—
Fogelsta—Vadstena—Ödeshög (Fogelsta—Vadstena)	»	10.1	—	—	—	10.1	—	—	—	—	—
» » » (Vadstena—Ödeshög)	»	32.8	—	—	—	32.8	—	—	—	—	—
Gotlands	»	56.5	—	—	—	—	—	—	—	56.5	—
Hjo—Stenstorp	»	54.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hultsfred—Vestervik	»	71.6	—	—	—	—	—	—	71.6	—	—
Hvetlanda—Säfsjö	»	29.8	—	—	—	—	29.8	—	—	—	—
Lenna—Norrtelje	»	60.9	60.9	—	—	—	—	—	—	—	—
Transport	—	4,584.2	107.5	213.5	124.5	69.4	247.4	244.7	248.1	56.5	189.3

11. (Forts.)

koncessionerade enskilda jernvägar vid 1889 års slut.

Kristianstads län.	Malmöhus län.	Hallands län.	Göteborgs och Bohus län.	Älfsborgs län.	Skaraborgs län.	Värmlands län.	Örebro län.	Vestmanlands län.	Kopparbergs län.	Geleborgs län.	Västernorr- lands län.	Jernvägarnes namn.
290·6	361·3	203·5	22·5	269·1	5·0	223·9	319·5	62·6	171·1	100·4	—	Transport.
—	—	—	—	—	—	—	—	33·0	—	—	—	Oxelösund—Flen—Vestmanlands (Oxelösund—Val- skog med bibana).
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	» » » (Skogstorp-Hjelmaren).
—	—	—	—	—	—	—	5·4	—	—	—	—	Röfors—Laxå.
—	—	—	—	—	—	—	—	27·9	—	—	—	Sala—Tillberga.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	37·0	—	—	Siljans (Borlänge—Insjön).
30·6	21·6	39·8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Skåne—Hallands (Helsingborg—Halmstad med tvärbana Höganäs—Åstorp).
7·0	21·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Spånga—Löfsta.
—	—	—	—	—	—	—	—	109·6	—	—	—	Stockholm—Vesterås—Bergslagen.
—	—	—	—	—	—	—	3·5	—	—	—	—	Storå—Guldsmedshyttan.
—	—	—	—	—	—	—	38·5	—	—	—	—	Svartelfs.
—	2·6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Säbyholms.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	67·0	—	—	Södra Dalarnes.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14·8	—	Upsala—Gefle.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Upsala hamn- och förbindelsespår.
—	—	28·4	—	56·6	—	—	—	—	—	—	—	Varberg—Borås.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Vexjö—Alfvesta.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Vimmerby—Hultsfred.
16·0	59·9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Ystad—Eslöf.
—	—	—	—	—	—	—	10·9	—	—	—	—	Åmmeberg—Vettern.
—	—	—	—	—	—	67·3	—	—	—	—	—	Östra Värmlands.
—	—	—	—	41·7	—	—	—	—	—	—	—	Borås—Herrijunga.
—	—	—	13·0	30·0	50·0	—	—	—	—	—	—	Uddevalla—Venersborg—Herrijunga.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	18·2	—	—	Smedjebackens (Vessman—Barken).
—	—	—	—	—	—	—	—	36·3	—	—	—	Köping—Uttersberg.
—	—	—	—	—	—	—	—	12·0	—	—	—	Uttersberg—Riddarhyttan.
—	—	35·4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Halmstad—Bolmen.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Karlshamn—Vislanda.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mellersta Blekinges (Karlshamn—Gullbärna).
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	» » (Gullbärna—Karlskrona).
29·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Sölvesborg—Kristianstad.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3·8	Vatjom—Matfors.
0·7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Vestra Blekinges.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Vislanda—Bolmen.
—	—	—	—	—	—	—	14·0	—	—	—	—	Askersund—Skjällberg—Lerbäck.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Dannemora—Harg.
—	—	—	—	—	—	16·8	—	—	—	—	—	Filipstads norra bergslags.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Finspong—Norsholm.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Fogelsta—Vadstena—Ödeshög (Fogelsta—Vadstena).
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	» » » (Vadstena—Ödeshög).
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Gotlands.
—	—	—	—	—	54·5	—	—	—	—	—	—	Hjo—Stenstorp.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Hultsfred—Vestervik.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Hvetlanda—Säfsjö.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Lenna—Norrtälje.
373·9	466·4	307·1	35·5	397·4	109·5	308·0	391·8	281·4	293·3	115·2	3·8	Transport.

Fördelning på särskilda län af för trafik öppnade

Jernvägarne s namn.	Spårvidd m.	Längd km.	Stockholms stad och län.	Upsala län.	Södermanlands län.	Östergötlands län.	Jönköpings län.	Kronobergs län.	Kalmar län.	Gotlands län.	Blekinge län.
Transport	—	4,584.2	107.5	213.5	124.5	69.4	247.4	244.7	248.1	56.5	189.3
Lidköping—Håkantorp	0.890	27.8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lidköping—Skara—Stenstorp	»	50.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariestad—Kinnekulle	»	28.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mariestad—Moholm	»	18.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nordmark—Klarelfrén	»	72.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norsholm—Bersbo	»	32.8	—	—	—	32.8	—	—	—	—	—
Näs—Morshyttan	»	12.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pålsboda—Finspong	»	57.7	—	—	—	26.7	—	—	—	—	—
Skara—Venern	»	30.1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholm—Rimbo	»	56.0	56.0	—	—	—	—	—	—	—	—
Uddagården—Falköping	»	5.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ulricehamn—Vartofta	»	37.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala—Lenna	»	20.9	2.0	18.9	—	—	—	—	—	—	—
Västervik—Åtvidaberg—Bersbo	»	86.5	—	—	—	15.5	—	—	71.0	—	—
Vintjern—Jädraås	»	29.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Striberg—Grängen	0.802	33.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Säfsnäs	»	47.7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vikern—Möckeln	»	54.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	5,284.2	165.5	232.4	124.5	144.4	247.4	244.7	319.1	56.5	189.3

11. (Forts.)

koncessionerade enskilda jernvägar vid 1889 års slut.

J e r n v ä g a r n e s n a m n.												
Kristianstads län.	Malmöhus län.	Hallands län.	Göteborgs och Bohus län.	Älfsborgs län.	Skaraborgs län.	Vernlands län.	Örebro län.	Västmanlands län.	Kopparbergs län.	Geleborgs län.	Västernorr- lands län.	
373·9	466·4	307·1	35·5	397·4	109·5	308·0	391·8	281·4	293·3	115·2	3·8	Transport.
—	—	—	—	—	27·8	—	—	—	—	—	—	Lidköping—Håkantorp.
—	—	—	—	—	50·2	—	—	—	—	—	—	Lidköping—Skara—Stenstorp.
—	—	—	—	—	28·0	—	—	—	—	—	—	Mariestad—Kinnekulle.
—	—	—	—	—	18·2	—	—	—	—	—	—	Mariestad—Moholm.
—	—	—	—	—	—	72·1	—	—	—	—	—	Nordmark—Klarelfven.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Norsholm—Bersbo.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	12·0	—	—	Näs—Morshyttan.
—	—	—	—	—	—	—	31·0	—	—	—	—	Pålsboda—Finspong.
—	—	—	—	—	30·1	—	—	—	—	—	—	Skara—Venern.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Stockholm—Rimbo.
—	—	—	—	—	5·2	—	—	—	—	—	—	Uddagården—Falköping.
—	—	—	—	35·4	2·0	—	—	—	—	—	—	Ulricehamn—Vartofta.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Upsala—Lenna.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	16·2	13·7	—	Vintjern—Jädraås.
—	—	—	—	—	—	—	33·0	—	—	—	—	Striberg—Grängen.
—	—	—	—	—	—	—	12·7	—	35·0	—	—	Säfsnäs.
—	—	—	—	—	—	—	54·5	—	—	—	—	Vikern—Mückeln.
373·9	466·4	307·1	35·5	432·8	271·0	380·1	523·0	281·4	356·5	128·9	3·8	Summa.

Tab. 12.

Fördelning på särskilda län af under byggnad varande enskilda jernvägar samt koncessionerade, ännu icke påbörjade banor vid 1889 års slut.

Jernvägarnes namn.	Spårvid m.	Längd km.	Kronobergs län.	Kalmar län.	Kristianstads län.	Malmslätt län.	Elfsborgs län.	Skaraborgs län.	Vernlands län.	Kopparbergs län.	Västernorrlands län.	Norrbottens län.
Norska gränsen—Luleå	1'435	432'5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	432'5
Falun—Rättvik	»	23'5	—	—	—	—	—	—	—	23'5	—	—
Vittsjö—Hessleholm	»	22'3	—	—	22'3	—	—	—	—	—	—	—
Trelleborg—Klagstorp	»	14'3	—	—	—	14'3	—	—	—	—	—	—
Mora—Persberg med bibana	»	147'5	—	—	—	—	—	—	13'0	134'5	—	—
Rättvik—Mora	»	39'6	—	—	—	—	—	—	—	39'6	—	—
Hernösand—Sollefteå	»	98'8	—	—	—	—	—	—	—	—	98'8	—
Elmhult—Ålskult—Tingsryd	»	58'0	58'0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tingsryd—Emmaboda	»	40'5	36'0	4'5	—	—	—	—	—	—	—	—
Klippan—Röstänga	»	18'7	—	—	18'5	0'2	—	—	—	—	—	—
Vittsjö—Markaryd	»	14'1	—	—	14'1	—	—	—	—	—	—	—
Kärrarp—Markaryd	»	55'4	—	—	55'4	—	—	—	—	—	—	—
Limmared—Åsunden	0'890	12'8	—	—	—	—	12'8	—	—	—	—	—
Lidköping—Malma	»	22'5	—	—	—	—	—	22'5	—	—	—	—
Björndalsbron Munkfors	»	14'7	—	—	—	—	—	—	14'7	—	—	—
Summa km.	—	1,015'2	94'0	4'5	110'3	14'5	12'8	22'5	27'7	197'6	98'8	432'5

Km
2300

Tab. 14.

Grafisk framställning af längden enskilda jernvägar, som under åren
1856-1889 erhållit tillstånd att öppnas för allmän trafik;

jernvägarnes längd fördelad med afseende på spårvidd och statsbidrag.

¹Hallsberg-Motala-Mjölby jernväg inköpt af staten

²Sundsvall-Torpshamnare " " "

³Söderhamn-Bergviks " " "

⁴Budikvall-Närvikens " " "

— Km. Enskilda bredspåriga banor, som erhållit statsbidrag.
- - - - - " " " " " "
- - - - - smalspåriga banor, som erhållit statsbidrag.
- - - - - " " " " " "

